

Latvijas Republikas Satversmes tiesas sēde
2023. gada 13. septembrī

Sēdi vada Latvijas Republikas Satversmes tiesas priekšsēdētājs
Aldis Laviņš.

A. Laviņš.

Labrīt! Lūdzu, sēdieties!

Šodien tiks uzsākta lietas Nr. 2022-17-01 „Par Ostu likuma 4. panta trešās daļas 1. un 3. punkta, 4. panta piektās un devītās daļas, 7. panta 1.¹ daļas, pārejas noteikumu 16. punkta 1. un 2. apakšpunkta, 2022. gada 10. februāra likuma „Grozījumi Likumā par ostām” 11. panta otrās daļas, kā arī Ventspils brīvostas likuma 4. panta pirmās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam un 101. panta otrās daļas pirmajam teikumam” izskatīšana.

Lietu izskatīs Satversmes tiesa šādā sastāvā:

Tiesneši: Irēna Kucina, Gunārs Kusiņš, Jānis Neimanis, Artūrs Kučs, Anita Rodiņa un Jautrīte Briede.

Un šo tiesas sēdi vadīs tiesas priekšsēdētājs tiesnesis Aldis Laviņš.

Tiesas sēdi protokolē tiesas sēžu sekretāre Laura Stutāne.

Šajā lietā lietas dalībnieki ir šādi:

Pieteikuma iesniedzējs – divdesmit divi 13. Saeimas deputāti. Šo subjektu tiesas sēdē pārstāv pirmais no Saeimas deputātiem, kurš ir parakstījis šo pieteikumu, un tas ir deputāts Uldis Augulis, kā arī šo subjektu pārstāv zvērināta advokāte Inese Nikuļceva.

Tiesas sēžu sekretārei vai personu apliecinoši dokumenti ir pārbaudīti?

L. Stutāne.

Dokumenti ir pārbaudīti.

A. Laviņš.

Paldies.

Pieteicējs šajā lietā ir arī Ventspils valstspilsētas pašvaldības dome. Tiesas sēdē šo pieteicēju pārstāv Ventspils valstspilsētas pašvaldības domes priekšsēdētājs Jānis Vītoliņš, kā arī zvērināts advokāts Artis Stucka.

Tiesas sēžu sekretārei... šo personu apliecinoši dokumenti ir pārbaudīti?

L. Stutāne.

Dokumenti ir pārbaudīti.

A. Laviņš.

Paldies.

Lietas dalībnieks, tātad institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu, šajā lietā ir Saeima. Saeimu pārstāvēs zvērināts advokāts Rolands Neilands.

Vai personu apliecinoši dokumenti ir pārbaudīti?

L. Stutāne.

Dokumenti ir pārbaudīti.

A. Laviņš.

Paldies.

Vaicāšu lietas dalībniekiem. Vai ir kādi lūgumi, kas sekmētu lietas izskatīšanu? No pieteicēju puses?

I. Nikuļceva.

Nē, paldies. Procesuāla rakstura lūgumu mums nav.

A. Laviņš.

No pašvaldības puses?

A. Stucka.

Paldies. Lūgumu nebūs.

A. Laviņš.

Saeimas pārstāvim?

R. Neilands.

Arī nebūs.

A. Laviņš.

Paldies.

Tad informēšu, kādas lietā ir pieaicinātās personas un mums kopīgi ir jāizlemj jautājums par to, kāda secībā uzklausīsim pieaicinātās personas.

Tātad, kā pieaicinātās personas ir pieaicinātas:

Satiksmes ministrija,

vairāki lietpratēji – Edvīns Danovskis, Anita Kovaļevska,

tad seko Rīgas valstspilsētas pašvaldība

un divas biedrības – „Latvijas Lielo pilsētu asociācija” un „Latvijas Pašvaldību savienība”.

Satversmes tiesa piedāvā šīs pieaicinātās personas uz klausīt šādā secībā, kā nupat es minēju.

Bet tomēr jautājums ir lietas dalībniekiem, vai jūs saskatāt, ka būtu lietderīgāk vai kā savādāk, efektīvāk, ka pieaicinātās personas uz klausītu kādā citā secībā?

I. Nikuļceva.

Nē, paldies. Mēs uzskatām, ka tieši Satversmes tiesas piedāvātā kārtība, kādā uz klausāmas pieaicinātās personas, ir ļoti līdzsvarota un pareiza. Respektīvi, sākotnēji uz klausot Satiksmes ministriju, kas ir valsts pārvaldes iestāde un būtībā ir Saeimas pusē, un tad lietpratējus un tad citas organizācijas. Tā kā mēs arī lūdzam tieši uz klausīt šādā kārtībā, kas, mūsuprāt, būtu ļoti lietderīga un saprātīga.

A. Laviņš.

Paldies.

Domes pārstāvjiem?

A. Stucka.

Jā, paldies. Mēs atbalstām to, ko teica kolēģe un arī piekrītam šādai secībai. Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Un Saeimas pārstāvim kāds ir viedoklis?

R. Neilands.

Atbalstu tiesas izvirzīto priekšlikumu.

A. Laviņš.

Labi. Tad arī, cienījamie lietas dalībnieki, paliksim pie šādas secības, kad nonāksim pie lietas dalībnieku uz klausīšanas.

Labi. Virzāties uz priekšu.

Un, pārejot pie lietas izskatīšanas pēc būtības, mēs to iesākam ar tiesneša ziņojumu par lietu.

Vārds tiesnesei Irēnai Kucinai. Lūdzu!

I. Kucina.

Labdien! Paldies.

Satversmes tiesā 2022. gada 28. aprīlī saņemts pieteikums par lietas ierosināšanu, ko iesnieguši Latvijas Republikas 13. Saeimas divdesmit divi deputāti.

Satversmes tiesas otrā kolēģija 2022. gada 24. maijā pēc minētā pieteikuma ierosināja lietu Nr. 2022-17-01. Saeimas atbildes raksts saņemts Satversmes tiesā 2022. gada 13. jūlijā.

Par pieaicinātajām personām ar tiesnešu lēmumu minētajā lietā tika atzītas: Satiksmes ministrija, Rīgas valstspilsētas pašvaldība, Ventspils valstspilsētas pašvaldība, biedrība „Latvijas Pašvaldību savienība”, biedrība „Latvijas Lielo pilsētu asociācija”, tiesību zinātņu doktors Edvīns Danovskis, tiesību zinātņu doktors Aivars Lošmanis, tiesību zinātņu doktors Artis Stucka, vadībzinātņu doktore Lilita Seimuškāne un tiesību zinātņu maģistre Anita Kovaļevska.

Pieaicināto personu viedokļi kopā ar papildus iesniegtajiem dokumentiem pievienoti lietas materiāliem.

Savukārt 2022. gada 29. septembrī Satversmes tiesas trešā kolēģija, nu jau pēc Ventspils valstspilsētas pašvaldības pieteikuma, ierosināja lietu Nr. 2022-35-01.

Arī minētajā lietā ir saņemts Saeimas atbildes raksts.

Par pieaicinātajām personām ar tiesnešu lēmumu minētajā lietā tika atzītas: Satiksmes ministrija, biedrība „Latvijas Pašvaldību savienība”, biedrība „Latvijas Lielo pilsētu asociācija”, tiesību zinātņu doktors Edvīns Danovskis, fizikas un ekonomikas doktors Māris Pūķis un tiesību zinātņu maģistre Anita Kovaļevska.

Un šo pieaicināto personu viedokļi arī ir pievienoti lietas materiāliem.

2023. gada 25. aprīlī Satversmes tiesas rīcības sēdē tika nolemts lietas apvienot un izskatīt apvienoto lietu Nr. 2022-17-01 pilnā tiesas sastāvā tiesas sēdē ar lietas dalībnieku piedalīšanos.

Paziņojums par lietas izskatīšanu tiesas sēdē ar lietas dalībnieku piedalīšanos publicēts oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis” un arī lietas dalībniekiem par tiesas sēdi ir rakstveidā paziņots.

Ar lietas materiāliem iepazīnušies pieteikuma iesniedzēju pārstāvji, kā arī Saeimas pārstāvis.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies, Kucinas kundze.

Varam virzīties uz priekšu un uzklausi sim lietas dalībniekus par viņu apsvērumiem... gan par faktiskajiem apstākļiem, gan par juridisko pamatojumu šajā lietā.

Un vispirms vārds būs dots pārstāvjiem, kuri pārstāv 13. Saeimas divdesmit divu deputātu sagatavoto pieteikumu un kā nākamajiem būs tikai pēc tam Ventspils valstspilsētas pašvaldības domes pārstāvjiem.

Nikuļcevas kundze, Auguļa kungs, vai 30 minūtes jums būs pietiekami, lai sniegtu faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu?

I. Nikuļceva.

Es domāju, ka mums būs pietiekami. Sācumā runās Auguļa kungs, tad es. Ja gadījumā nevarēšu pabeigt domu, tad varbūt lūgšu Satversmes tiesai vēl kādu papildu minūti, bet domāju, ka iekļausimies 30 minūtēs.

A. Laviņš.

Jā.

30 minūtes būs jūsu rīcībā. Kā jūs šo laiku izlietosiet, tas ir jūsu ziņā. Lūdzu, Auguļa kungs! Tad jūs sākat.

U. Augulis.

Labdien, augsti godātā Satversmes tiesa!

Man ir tas gods pirmo reizi piedalīties Satversmes tiesas sēdē.

Bet, jā... par būtību. Divdesmit divi Saeimas deputāti griežas Satversmes tiesā, uzskatot, ka ostu pārvaldības pieņemtais Ostu likums tomēr mūsaprāt neatbilst Satversmei, jo tiek, mūsaprāt, nesamērīgi ierobežotas pašvaldību tiesības. Ja, skatoties no likuma, izriet, ka pašvaldība var būt tikai un vienīgi kā mazākuma akcionārs ar maksimāli 40 procentu daļām kapitālsabiedrībā, kas Ventspilī ir izveidota, bet Rīgā vēl joprojām šis darbs nav izdarīts, ko mēs brīdinājam arī, izskatot likumprojektu visos trīs lasījumos, ka šie laika termiņi ir nesamērīgi un faktiski neiespējami.

Un, mūsaprāt, arī tas, ka valsts visu ostu pārvaldes mantu iegulda kā savu daļu, bet pašvaldībai, ja grib sasniegt šo 40 procentu līdzdalību, ir jāiegulda papildus savi īpašumi vai sava manta, lai varētu, teiksim, darboties kapitālsabiedrībā, ņemot vērā, ka ostu teritorijas ir nozīmīgas pašvaldību autonomo funkciju pildīšanai, gan ielu uzturēšanas, gan apgaismošanas, gan komercdarbības attīstīšanai, jo ostas... Ventspils un Rīgas brīvostas ir īpašā nodokļu režīmā, kas dod iespēju nodokļu atlaidēm un tādā veidā piesaistīt arī ostu teritorijās ražošanas, kas Latvijas tautsaimniecībai, manuprāt, ir ļoti nozīmīgi, lai mēs varētu pievienoto vērtību vairāk ražot šeit uz vietas un būtu arī eksporta spējīgāki.

Tā situācija šobrīd ir diezgan absurda. Ja pašvaldība grib kaut ko darīt vai veikt apbūvi, jo teritorijā ir gan dzīvojamās mājas, gan bērnu dārzi, gan arī citas iestādes, kas ir kā ostas teritorija, kaut vai ostas teritorijā esošo mežu apsaimniekošana, tad faktiski pašvaldībai šobrīd iznāk no kapitālsabiedrības šo teritoriju iznomāt un pēc tam tikai lietot tiem mērķiem, kas būtu nepieciešami pašvaldībai un pašvaldības iedzīvotājiem.

Izskatot likumprojektu, protams, mēs prasījām šo izvērtējumu pārvaldības maiņai, ko tas dod arī no ekonomiskās puses, tad diemžēl šāds izvērtējums nebija. Mēs prasījām arī saskaņojumu ar Eiropas Komisiju. Tā vēstule, ko Eiropas Komisija atsūtīja, bija ar domu... Eiropas Komisija teica, ka pirmšķietami tas tā varētu notikties, bet, cik

man ir zināms, varbūt es kļūdus un man ir ne līdz galam informācija, bet arī šobrīd nav šīs Eiropas Komisijas saskaņojuma, lai veiktu šādu ostu pārvaldības maiņu.

Ja mēs skatāmies pēc lietas būtības un kā tas ir arī veidojies attiecībā uz ostu pārvaldēm, faktiski šie bija pašvaldību uzņēmumi, kur, meklējot arī labākos pārvaldības principus, tajā skaitā konsultējoties ar citām Eiropas valstīm, ar citām ostām, kā pamatmodelis tika pieņemts arī tas, ka varētu strādāt Roterdamas modelis kā tāds, kas pēc pārvaldības būtu ļoti labi, kur ir iesaistīta gan pašvaldība, gan valsts līdzīgās daļās, līdzīgās pārstāvniecībās. Cik man zināms, tad arī par šo pārvaldību nav bijuši pārmetumi no Valsts kontroles puses, jo faktiski man esot arī kā satiksmes ministram, protams, arī pārstāvis no Satiksmes ministrijas, kas uzņēmās kā vadošo lomu salikt kopā valsts puses viedokli un ar tādu viedokli arī doties uz valdes sēdēm, faktiskā situācija pie iepriekšējās pārvaldības bija tāda, ka tikai un vienīgi ar piecām balsīm var pieņemt kaut kādus lēmumus. Ja ir četri pret četri... bet faktiski šādas situācijas, cik es zinu, nav bijušas un lēmumi ir pieņemti koleģiāli vienojoties, lai ostas varētu attīstīties.

Ja es atceros likumprojekta izskatīšanas gaitu, tad arī no manas puses bija ļoti daudz priekšlikumu sasniegti, tad pirmais un otrais lasījums bija diezgan apgrūtināts, jo mēs strādājām attālināti *zoom* saitē, kur komisijas vadītājs nebūt nedeva visiem iespējas izteikties, teiksim, un to viedokli veidot vai diskutēt par atsevišķiem jautājumiem, kas... nu, labi... bija zināmi apstākļi, bet, protams, tas bija daudz apgrūtinātāk, teiksim, paust to savu viedokli, diskutēt un tomēr virzīties uz labāku situāciju.

Ja mēs skatāmies... tad Ostu likums ir pieņemts, ir stājies spēkā, šobrīd mēs esam apstrīdējuši faktisko situāciju, jo izveidotā kapitālsabiedrība, kas ir Ventas osta, šobrīd ar ministriju ieceltiem pārstāvjiem diez vai uzlabo kaut kādā veidā pārvaldību. Manuprāt, mēs šobrīd runājam par to, ko mēs būtu varbūt varējuši labāk darīt, tas ir, atstāt iepriekšējo ostu pārvaldību. Ja mums nepatīk iecelti pārstāvji, tad varēja veidot atklātus konkursus gan no pašvaldības puses, gan no valsts puses, un iecelt tos profesionāļus vai pārstāvjus, kas tad būtu izturējuši konkursu, un neapgrūtināt droši vien ne Satversmes tiesu ar darbu, ne arī, teiksim, deputātiem... censties pārliecināt, ka tas ir bijis neizvērtēts, un veicot tikai pārvaldību, diez vai mēs iegūstam arī ekonomisko pusi, ko šobrīd dažādu blakus apstākļu dēļ un ne tikai, kā to rāda arī darbības rezultāti, kādi ir Latvijas ostās.

Jā... ja mēs skatāmies, teiksim, uz pašvaldību pusi, tad, protams, šeit visi jautājumi, kas saistās ar nekustamo īpašumu, ar viņu pārvaldību, ar ieguldīšanu, mūsaprāt neatbilst ne Eiropas Pašvaldību hartai par to, kā un kādā veidā darbojas pašvaldības, ne arī atbilstoši Satversmei, un vai reforma kā tāda ir veikta.

Vēl viena lieta, kas bija uzdots arī likumā... neskatoties uz to, ka likuma termiņi tika pagarināti, kā mēs visi zinām, ko mēs arī jau pieņemot likumu norādījām, ka tas nebūs iespējams, tad Likvidācijas komisijas likvidācija Ostu pārvaldē līdz šim brīdim

tā arī nav notikusi, tā kā nav ne īpašumu novērtēšana, ne mantas novērtēšana veikta tādā mērā, lai mēs būtu salīdzinošos skaitļos to, kuram un kāds ieguldījums ir jaunveidotajā ostu pārvaldībā vai kapitālsabiedrībās. Daudz pašvaldību zaudētie faktiski finanšu līdzekļi, kas ostu teritorijās, arī tajā skaitā pašvaldību teritorijā vai īpašumos tiktu ieguldīti, izskatot Ostu likumu tika teikts, ka kapitālsabiedrība... kapitālsabiedrība strādās ar peļņu un tad no dividendēm, protams, pašvaldība arī attiecīgi savai daļai varēs gūt šos ienākumus, bet nu es neredzu ne tuvākā vai tālākā laikā, ka šāda situācija varētu notikties un ostu darbība varētu turpināties tā, kā viņa pirms ostu reformas arī notikās.

Jā... es varbūt tad arī dotu vārdu Nikuļcevas kundzei ar jūsu atļauju...

I. Nikuļceva.

Jā. Paldies.

Godātā tiesa! Es pieskaršos sākumā vienam formālam, juridiskam jautājumam un pēc tam centīšos atspoguļot pieteikuma iesniedzēju viedokli par pašvaldības principu.

Nu, sākumā es vēlētos precizēt prasījumu. Ņemot vērā to, ka tad, kad Saeimas deputāti vērsās Satversmes tiesā, tad Ostu likuma pārejas noteikumu 16. punkta 1. un 2. apakšpunkts bija citā redakcijā. Pēc pieteikuma iesniegšanas Satversmes tiesā šīs normas tika grozītas ar 2023. gada 2. februāra likumu. Ņemot vērā Satversmes tiesas judikatūrā atzīto ciešās saistības koncepciju, vēlos lūgt Satversmes tiesu skatīt šīs normas jaunajā redakcijā, kura ir pieņemta ar 2023. gada 2. februāra likumu, jo ir mainīti tikai termiņi, normas pēc būtības nav grozītas un šīs normas ir iespējams izvērtēt tā pamatojuma ietvaros, kas ir sniegts. Pieteikumā ir jau sniegts pamatojums, ka tie termiņi ir nereāli, būtībā tas ir papildījies. Bet mēs uzskatām, ka arī jaunie termiņi ir nereāli un līdz ar to es vēlos lūgt vērtēt Satversmes tiesai šo te jauno redakciju.

Tālāk jau es pieskaršos pašvaldību principa saturam. Nu, manuprāt, nav nekāda strīda par to, arī Saeima nenorāda kaut ko citu, ka no Satversmes 1. un arī 101. panta izriet pašvaldības princips. Manuprāt, šajā lietā ir ļoti būtiski noskaidrot, kāds ir šī principa saturs trīs aspektos un, manuprāt, pirmie divi no šiem aspektiem arī ne Satversmes tiesas judikatūrā, ne arī doktrīnā īsti nav atspoguļoti.

Nu un šie te trīs aspekti, kas būtu vērtējami konkrētajā lietā, ir, pirmkārt, kāds ir pašvaldības principa saturs saistībā ar pašvaldības autonomiju, ar pašvaldības spēju un tiesībām lemt savā teritorijā savu iedzīvotāju interesēs.

Otrkārt, tas ir jautājums par pašvaldības mantas nošķirtību, kāds ir pašvaldības principa saturs šajā aspektā.

Un trešais jautājums ir par konsultēšanos ar vietējo varu par jautājumiem, kas tos skar.

Protams, par konsultēšanos ar vietējo varu, kā no pašvaldības principa izrietoša ir diezgan apjomīga Satversmes tiesas judikatūra un tāpēc tam es arī pieskaršos mazāk, bet runāšu vairāk par diviem pirmajiem jautājumiem.

Un tad sākšu ar to, ko, manuprāt, nosaka pašvaldības princips saistībā ar pašvaldības autonomiju. Un šeit es vēlos atsaukties uz Eiropas vietējo pašvaldību hartu, tad, manuprāt, pašvaldības princips, tā saturs ir jānoskaidro tieši saistībā ar šīs hartas 3. panta pirmo daļu, kas paredz, ka vietējā pašvaldība ir vietējās varas tiesības un spēja likumā noteiktās robežās regulēt un vadīt nozīmīgu valsts lietu uz savu atbildību savā teritorijā savu iedzīvotāju interesēs.

Es vēlos atgādināt to, ka atbilstoši Satversmei, pašvaldības, tieši tāpat kā centrālā vara, ir ievēlētas tiesās vēlēšanās. Tātad – demokrātiski leģitimētas. Manā ieskatā varētu teikt, ka vietējā vara un centrālā vara ir līdzvērtīgi spēlētāji. Tātad abas šīs te varas ir demokrātiski leģitimētas, un turklāt vietējā vara ir tieši demokrātiski leģitimēta, tātad ievēlēta tiesās vēlēšanās.

Un tāpēc es nekādi nevaru piekrist tādām uzskatām, ka vietējā vara būtu padotības attiecībās ar centrālo varu un vēl jo vairāk ar Ministru kabinetu. Manuprāt, ja mēs runājam par konkrētas pašvaldības teritoriju, tad vietējā vara un centrālā vara ir būtībā līdzvērtīgās pozīcijās, un starp šīm abām varām ir jāatrod līdzsvars. Es, protams, neapstrīdu to, ka pašvaldības teritorija ir arī valsts teritorija, tas ir skaidrs, bet arī vietējai varai ir vara un ir jāatrod līdzsvars. Un šo te līdzsvaru es saskatu samērīguma principā, kas ir vispārīgs tiesību princips un ko arī Satversmes tiesa savā judikatūrā ir atzinusi, ka šis princips attiecas ne tikai uz situācijām, kad tiek ierobežotas pamattiesības, lai gan, protams, lielākajā daļā gadījumu tas tiek pielietots tur, kur tiek ierobežotas pamattiesības, bet Satversmes tiesa ir norādījusi, ka tas ir piemērojams arī citās situācijās. Nu, tad šis princips vispārīgā veidā ir noteicis, ka starp valsts varas darbību, kas ierobežo tiesības un leģitīmās intereses un mērķi, ko ar to darbību vēlas sasniegt, ir jābūt saprātīgām attiecībām.

Nu un, kā jau raksturoja Auguļa kungs, tad tās normas, kas ir apstrīdētas šajā lietā, ierobežo pašvaldības spēju lemt tās teritorijā, pildīt tās funkcijas iedzīvotāju interesēs vairākos veidos.

Pirmkārt, notiek iejaukšanās atbildībā par teritoriju, kas principā ir pašvaldībai, tiek mazinātas pašvaldības spējas gūt finanšu ienākumus un tiek negatīvi ietekmēta pašvaldības spēja veikt autonomo funkciju izpildi.

Nu un tad atgriezoties pie samērīguma principa, tad ja ir šī te negatīvā ietekme, nu, tad ir jānoskaidro, vai tā ir samērīga, jo neviens jau neapstrīd to, ka valsts varētu iejaukties šajā pašvaldības varā, tikai tam ir jābūt samērīgam.

Nu un, sākot ar leģitīmo mērķi, es vēlos norādīt, ka, izlasot Saeimas atbildes rakstu, es neatradu nekādas norādes uz to, kāds būtu leģitīmais mērķis apstrīdētajām normām.

Ja mēs ieskatāmies likumprojekta sagatavošanas materiālos, tad attiecībā uz ostu reformu kā tādu, uz pārvaldes modeļa maiņu kā tādu, mērķis ir minēts – likumdevēja nolūks ir bijis nodrošināt politisko neitralitāti ostu pārvaldībā. Bet šeit es vēlos vērēt uzmanību uz to, ka pieteikuma iesniedzējs ir ne tikai apstrīdējis normas par ostu pārvaldi, bet arī tās normas, kas attiecas uz pašvaldību īpašumu... uz pašvaldību īpašumu ostas teritorijā valdījumu atsavināšanu. Un attiecībā uz šīm normām nekāds leģitīms mērķis nav rodams likumprojekta sagatavošanas materiālos. Nu, tad secinājums jau ir uzreiz, ka šeit nav atbilstības samērīguma principam.

Turklāt arī vērtējot šaurā nozīmē, pieteikuma iesniedzēju ieskatā šī iejaukšanās pašvaldības spējā uz savu atbildību regulēt lietas savā teritorijā iedzīvotāju interesēs ir nesamērīgi tālejoša, pārlietu tālejoša. Un to arī minēja jau Auguļa kungs, piemēram, par autonomajām funkcijām. Mēs noteikti arī varēsīm raksturot sīkāk, arī pieteikumā ir ietverts diezgan izvērsts apraksts par ietekmi uz dažādām autonomajām funkcijām, bet to mēs arī lietas izskatīšanas gaitā varam raksturot sīkāk.

Tiktāl ir par pašvaldību autonomiju.

Tad nākamais aspekts, kas, manuprāt, izriet no pašvaldības principa un kas šajā lietā ir būtisks, tas ir pašvaldības mantas nošķirtība. Proti, vai pašvaldībai ir sava nošķirta manta, vai tā ir visa publiskā manta, kur pašvaldības manta nav nošķirta. Un manā ieskatā, protams, ka pašvaldības manta ir nošķirta un tas izriet gan no pašvaldības principa, gan, es teiktu, arī no vispārējiem civiltiesiskajiem principiem tiesiskā valstī, kas ir balstīta uz tirgus ekonomikas principiem.

Nu, un es sāksu ar pirmo aspektu. Tātad, saistībā ar pašvaldības principu. Un šeit es vēlos atsaukties uz Eiropas vietējo pašvaldību hartas 9. panta pirmo un otro daļu, kur ir norādīts, ka vietējām varām ir jābūt pietiekamiem pašu finanšu resursiem, ar kuriem tās drīkst brīvi rīkoties savu pilnvaru robežās. Un tātad šeit ir minēta būtībā pašvaldību finanšu autonomija. Pašvaldību pašu resursi arī ir pašvaldības manta. Tātad arī jau no šejienes izriet par pašvaldības mantas nošķiršanu.

Tāpat arī daudzos citos likumos, un es pieminēšu tikai vienu, tas ir Pašvaldību likums, un iepriekš arī likums „Par pašvaldībām” ir tiešā tekstā paredzēta pašvaldības mantas nošķirtība, spēkā pašlaik esošajā Pašvaldību likumā 72. panta otrajā daļā ir ļoti skaidri noteikts, ka pašvaldības manta ir nodalīta no valsts mantas un citu tiesību subjektu mantas. Protams, varētu būt arguments, ka tas ir likumu līmenis, bet es šeit nevēlētos īsti piekrist, jo, manuprāt, šajā gadījumā Pašvaldību likumā ir nostiprināts vispārējais princips, kas izriet jau būtībā no pašvaldības principa, no Satversmes 1. un 101. panta.

Nu, un otrā aspektā es vēlos atsaukties uz Civillikumu, kas pilnīgi vienādi regulē gan pašvaldības, gan valsts, gan privātpersonu īpašumu. Vienāds ir īpašumtiesību definējums, reģistrācija zemesgrāmatā, īpašumtiesību saturs. Un valstī, kas ir balstīta

uz tirgus principiem, īpašums tiek aizsargāts un nav nekāda pamata izslēgt no šīs te aizsardzības pašvaldības īpašumu.

Nu un ir skaidrs, ka pašvaldībai, ja mēs piekrītam tam, ka ir šī te nodalītā manta, tad pašvaldībai kā autonomai publisko tiesību juridiskajai personai ir tiesības lemt par savu mantu, par lietošanu, par izmantošanu iedzīvotāju vajadzību apmierināšanai, par atsavināšanu un arī par jebkuru citu rīcību ar īpašumu.

Un šeit atkal es nevēlos apgalvot, ka valsts nevarētu iejaukties pašvaldību īpašumtiesībās, jo valsts var pat iejaukties privātpersonu īpašumtiesībās. Bet šai valsts iejaukšanai ir jābūt samērīgai, tai ir jāatbilst samērīguma principam.

Apstrīdētās normas, kā arī jau pieminēja Auguļa kungs, atņem pašvaldībai būtībā visas lietas īpašnieka tiesības, kas ir minētas Civillikuma 927. pantā, proti, tiesības valdīt, lietot, iegūt visus iespējamus labumus ar to rīkoties. Tātad, pašvaldība... pirmkārt, pašvaldībai vairs nav valdījuma uz ostas teritorijā esošo tās zemi, kas tiek nodota ostas pārvaldei, tātad valdījuma tiesības nav, nav tiesības nekādā veidā lietot, iznomāt vai kādā citā veidā izlietot, nav arī pēc būtības tiesības atsavināt, jo pašvaldība atsavināt jebkuru nekustamo īpašumu, kas ir ostas teritorijā, var atsavināt tikai valstij bez atlīdzības. Tātad, šīs īpašnieka tiesības būtībā arī tiek atņemtas, atstājot vienīgi reģistrāciju zemesgrāmatā. Bet visu īpašumtiesību saturu pēc būtības atņemot. Nu un šāda situācija, protams, ka nevar tikt atzīta par samērīgu. Par leģitīmo mērķi es jau minēju iepriekš, ka tas arī vispār nav konstatējams.

Un šeit es vēlos arī vērst uzmanību uz vēl vienu papildu apsvērumu, ko mēs arī pieteikumā esam minējuši saistībā ar pašvaldību mantu. Apstrīdētās normas paredz, ka tad, kad tiek izveidota kapitālsabiedrība ostas pārvaldei, tad brīvostu īpašums, kas pašlaik ir Rīgas un Ventspils brīvostām, tiek ieguldīts jaundibināmā vai arī jau darbojošā kapitālsabiedrībā kā valsts ieguldījums. Un pašvaldībai ir vēl papildus jāiegulda sava manta, kur mēs arī saskatām īpašumtiesību aizskārumu. Es piekrītu, protams, ka brīvostu manta ir viņu manta, bet šī manta ir veidojusies no pašvaldību ieguldījumiem, no pašvaldību uzņēmumiem, un arī lietojot valsts un pašvaldību mantu un ļoti lielā mērā mantu, kas atrodas ostas teritorijā.

Nu, jā... Tātad, kā es jau minēju, tad īpašumtiesību atņemšana nevar tikt atzīta par samērīgu.

Nu un visbeidzot, kā es jau minēju, tad apstrīdēto normu pieņemšanas gaitā arī nav ievērots princips par konsultēšanos ar vietējo varu par jautājumiem, kas uz to attiecas. Kas izriet arī no Eiropas vietējo pašvaldību hartas un kas būtībā arī ir skatāms kā labas likumdošanas princips. Un apstrīdēto normu pieņemšanas gaitā nav notikušas savlaicīgas, godīgas un īstas konsultācijas ar Rīgas valstspilsētas pašvaldību un Ventspils valstspilsētas pašvaldību.

Tā kā man ir vēl pāris minūtes laika... lai gan Auguļa kungs būtībā jau raksturoja arī labas likumdošanas principa pārkāpumu, tad tomēr vēlētos varbūt vēlreiz uzsvērt, ka manā ieskatā šeit ir vismaz trīs tādi dažādi apsvērumi.

Pirmkārt, konsultēšanās ar pašām pašvaldībām. Cik ir zināms pieteikuma iesniedzējiem, tad Rīgas pašvaldība nekad nav pieņēmusi lēmumu... tā kā lēmuma formā izteikusi savu viedokli par ostu reformu. Ventspils pilsētas pašvaldība ir pieņēmusi lēmumu, bet šeit es vēlos vērēt uzmanību uz to, ka šīm konsultācijām ar pašvaldību ir jābūt savlaicīgām, godīgām un īstām. Un savlaicīgas nevar būt konsultācijas, kas piedāvā jau gatavu modeli, kur no paša sākuma, lemjot par ostu pārvaldības modeli, skartās pašvaldības nav bijušas iesaistītas. Un es neuzskatu, ka godīgas un īstas ir tādas konsultācijas, kur pašvaldības tiek tikai uzklausītas, bet viņu viedoklis pēc būtības vispār netiek ņemts vērā.

Tad arī, kā minēja jau Auguļa kungs, tad arī viņa un citu deputātu neskaitāmie iebildumi un priekšlikumi tika izvērtēti vienīgi formāli, nu, respektīvi, viņi tika formāli iesniegti, bet nevar uzskatīt, ka tur bija īsta izvērtēšana.

Un visbeidzot. Ir arī Satversmes tiesa judikatūrā daudzkārt norādījusi, ka ir jāņem vērā arī ekspertu atzinumi, tātad, ir jāveic izvērtējums par plānojamo normu ietekmi uz tiesiskajām attiecībām. Un arī, kā jau tika minēts, konkrētajā gadījumā netika veikts ne tas ekonomiskais izvērtējums, ekonomiskās ietekmes izvērtējums, kas paredzēts Valsts pārvaldes iekārtas likumā, ne arī kāds cits izvērtējums.

Nu un visbeidzot. Tad es arī lūdzu Satversmes tiesu atzīt gan tās normas, kas ir apstrīdētas pieteikumā, gan arī, kā jau norādīju, Ostu likuma pārejas noteikumu 6.1. un 6.2. apakšpunktu jauno redakciju par neatbilstošām Satversmes 1. un 101. pantam un par spēkā neesošām no izdošanas dienas.

Un vēlos norādīt to, ka atbalstu arī Ventspils domes pieteikumu, kas ir mazliet savādāks gan saistībā ar apstrīdētajām normām, gan arī pamatojumu, par ko noteikti arī varēšu runāt sīkāk, ja par to būs jautājumi.

Paldies. Šajā mirklī tas ir viss, ko vēlējos teikt paskaidrojumos.

A. Laviņš.

Paldies.

Tā... tālāk vārds tiks dots Ventspils valstspilsētas pašvaldības domes pārstāvjiem. Vispirms uzklausīsim abus pieteikuma iesniedzējus, tad būs iespēja tiesnešiem uzdot jautājumus un lūgums arī precizēt, kuram no pieteikuma iesniedzējiem jautājums tiek adresēts... nu... un tad būs arī iespēja Saeimas pārstāvim, arī norādot, kuram no pieteikuma iesniedzējiem jums ir jautājums, šāda iespēja par jautājumu uzdošanu jums būs.

Labi. Vārds Ventspils valstspilsētas pašvaldības domes pārstāvjiem. Arī jums tiek piešķirtas 30 minūtes, lai sniegtu faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu. Lūdzu!

J. Vītolinš.

Augsti godātā Satversmes tiesa! Arī es nevaru palepoties ar lielu pieredzi piedalīties Satversmes tiesas sēdēs, tāpēc gadījumā, ja mēs neiekļausimies, tad mums varbūt vēl mazliet laika vajadzēs papildus.

Bet es centīšos neatkārtot to, ko jau teica Nikuļcevas kundze un Auguļa kungs un mēģināšu vairāk runāt par praktiskajiem aspektiem.

Un tas, kam es gribu īpaši vērst uzmanību, iet runa tieši par to, kādas praktiskas sekas ostas un pašvaldības darbā, un, pirmkārt, jau pašvaldības darbā, ir izsaukušas tieši Ostu likuma 4. panta trešās daļas 1. punkta un 3. punktā, šajos punktos ietvertās normas.

Vispirms varbūt, lai būtu lielāka izpratne par mūsu izskatāmo jautājumu, mazliet kopējās informācijas.

Jau kopš 2019. gada 14. decembra pašvaldības pārstāvji ir izslēgti no Ostu valdes, līdz ar to no ostu pārvaldības, un kopš šī laika jau vairāk nekā trīsarpus gadus Ventspils brīvostas pārvaldību veic tikai un vienīgi valsts ar saviem pilnvarotajiem dažiem pārstāvjiem, kas pārstāv četras ministrijas. Un kopš tā laika pašvaldība tieši vairs nevar iesaistīties ostas pārvaldes procesos.

Un, kaut arī Ostu likuma pārejas noteikumu 16. punkta 2. apakšpunkts hipotētiski paredz pašvaldības dalību 40 procentu apmērā ostu pārvaldībā, līdz šim mēs neesam diemžēl nonākuši pie praktiska risinājuma, kā tas būtu realizējams un šeit ir arī ļoti vienkāršs viens no iemesliem, neapšaubāmi, ir tas, ka mums tā arī nav līdz šim izdevies iepazīties ar vidējā termiņa stratēģiju, ko paredz Valsts pārvaldes likums 88. pants, ja nemaldos. Es domāju, ka trīsarpus gadi ir pietiekošs laiks, lai šādu te vidējā termiņa stratēģiju pašvaldībai iesniegtu. Tā kā...

Bet es īpaši gribu uzsvērt to, kādas praktiskas sekas ir izveidojušās no šīs manis pieminētās 4. panta redakcijas un, pirmkārt, tā paredz, ka visa brīvostas teritorijā esošā pašvaldības zeme ir nodota Ventspils brīvostas pārvaldes valdījumā. Līdz ar to... un ko tas praktiski nozīmē? Tātad, Ventspils ostas teritorija ir 42 procenti no visas pilsētas administratīvās teritorijas kopplatības. Un jāsaprot, ka šajā teritorijā, kas ir gandrīz puse no pilsētas, lielākā daļa – 54 procenti no zemes – ir pašvaldības īpašums, izņemot... jā, tostarp, zemi zem ielām. Un valstij pieder 25 procenti zemes brīvostas teritorijā, brīvostas pārvaldei tikai 1 procenti. Un ar šo mūsu apstrīdēto normu Saeima lēma nodot akciju sabiedrībai „Ventspils ostai”... vispirms brīvostas pārvaldei, pēc tam tas pāriet Ventspils ostai, visu pašvaldībai ostas teritorijā piederošo zemi, kā arī citus būtiskus

finansiāli ienesīgus īpašuma objektus, izņemot tikai pašvaldības ceļus, tajā skaitā arī Ventspilī esošās pašvaldībai piederošās Ventspils ostas pietātnes.

Kāda tad bija vēsturiski kārtība līdz tam? Līdz 2020. gadam, kad tika pieņemti šie likuma grozījumi, bija spēkā skaidra un saprotama kārtība un tā tika iedibināta 2004. gadā, jo jau 2003. gada 24. novembrī Ventspils pašvaldība pieņēma lēmumu, ar kuru 505 nekustamos īpašumus nodeva Ventspils brīvostas pārvaldei valdījumā. Tas bija izsvērts un saskaņots lēmums, jo šis lēmums paredzēja, ka šie īpašumi, kas tiek nodoti valdījumā, ir vajadzīgi brīvostas pārvaldes tiešo funkciju izpildei. Savukārt likuma grozījumi 2020. gada maijā nodeva visus pašvaldības īpašumus valdījumā bez izvērtējuma un bez tiesībām atprasīt. Bez tiesībām atprasīt, jo šī te kārtība, kas mums bija no 2004. gada, paredzēja, ja gadījumā no šiem 505 īpašumiem kāds īpašums ir vajadzīgs pašvaldības funkciju izpildei, tad ir iespējams to atprasīt, un konkrētajā šajā līgumā paredzētajā termiņā pašvaldība savu autonomo funkciju veikšanai šo īpašumu iegūst atpakaļ savā valdījumā.

Likumdevējs, pieņemot grozījumus, nav paredzējis šādu kārtību, lai gan Saeimas Juridiskā biroja pārstāve Dina Meistere 2021. gada 6. oktobra Tautsaimniecības komisijas sēdē norādīja uz to un viņas teksts bija pilnīgi skaidrs, un viņa pateica sekojošo: „ka būtu jānorāda tie mērķi, kādēļ tiek nodots valdījumā, kā arī tiesības izņemt no valdījuma, vai arī, ja šādu tiesību nav, iekļaut likumā normu, kādos apstākļos, pie kādiem apstākļiem nav šādu te tiesību izņemt no valdījuma.” Diemžēl likumā tas netika iekļauts.

Tas praksē noved bieži vien pie absurdām situācijām. Ar šo normu no visiem šiem 1230 hektāriem, kas ir pašvaldības zeme, mūsu īpašumā esoša zeme, kas ir 20 procenti no visas pilsētas administratīvās teritorijas, 230 hektāri ir tādi, par kuriem nekad nav bijis mērķis nodot to brīvostas pārvaldes valdījumā, jo vienkārši tas absolūti neatbilst viņu funkcijām, kas ir jārealizē. Un tās ir: 25 dzīvojamās mājas, 2 bērnodārzi, 2 kapsētas, meži un parki. Nu, mums līdz šim nav skaidra Saeimas argumentācija, kādēļ visi šie īpašumi ar šo vienu normu bija jānodod brīvostas pārvaldes valdījumā.

Un praksē veidojas diezgan absurdas situācijas. Es minēšu tikai pāris piemērus, pēdējā laika... tāpat šī gada 18. jūlijā pēc brīvostas pārvaldes iniciatīvas tika parakstīts īpašuma nomas līgums par diviem pašvaldības zemes gabaliem – Brīvības ielā 15 un Sarkanmuižas dambis 19, uz kuriem atrodas pašvaldības bērnodārzi. Un šis nomas līgums paredzēja pienākumu Izglītības pārvaldei maksāt nomu. Nu, mums gan šķiet, ka atbilstoši Civillikuma 2114. pantam... „ja kāds nomā vai īrē savu paša lietu domādams, ka tā ir sveša, tad līgums par to nav spēkā”. Šajā gadījumā Izglītības pārvaldes vadītāja iedomājās, ka tā ir sveša lieta, lai gan tas bija pašvaldības īpašums.

Vēl viens piemērs. Mēs kā apzinīga pašvaldība pildām to, kas ir paredzēts Pašvaldību likumā, un šī likuma 20. panta saturs paredz: „pašvaldības autonomo funkciju par dabas kapitāla ilgtspējīgas pārvaldības un apsaimniekošanas pārvaldību,

kas ietver pašvaldības pienākumu par tās meža īpašumu uzturēšanu”. Un kad pašvaldības iestāde – Komunālā pārvalde – pagājušā gada 11. oktobrī vērsās brīvostas pārvaldē par ieceri veikt mežistrādi, kas ir jāveic atbilstoši kārtībai, kādā tiek uzturēti meži, tad brīvostas pārvalde 14. novembra vēstulē norādīja, ka šādi iecerei tā piekritīs tikai ar nosacījumu, ja par šiem meža zemju gabaliem tiks noslēgts līgums par pārvaldes izdevumu kompensēšanu saistībā ar zemes gabalu uzturēšanu. Īsāk sakot, atkal pašvaldības īpašums un brīvostas pārvalde cenšas no tā gūt sev ieņēmumus.

Kopumā es teikšu tā, ka ar šo te, mūsaprāt, nepārdomāto un prettiesisko normu ir būtiski apgrūtināta pašvaldības iespēja pildīt autonomās funkcijas, tajā skaitā, gan plānošanu, jo mums nav šī vidējā termiņa stratēģijas, gan zemes izmantošanas kārtība, gan komunālo pakalpojumu organizācija, gan gādāšana par teritorijas labiekārtošanu, sanitāro tīrību, gan, kas, manuprāt, kā pilsētas domes priekšsēdētājam, ir vissvarīgākais, saimnieciskās darbības sekmēšana, jo divpadsmitā daļa šajā te pašvaldības autonomo funkciju uzskaitījumā paredz, ka pašvaldībai ir pienākums sekmēt saimniecisko darbību pašvaldības administratīvajā teritorijā un sniegt tai atbalstu.

Kā tad mums veicas ar šo te saimnieciskās darbības sekmēšanu šajos apstākļos?

Ņemot vērā to, ka šis īpašums – pašvaldības aktīvi – un uz 2019. gada decembri kopējais šo aktīvu apjoms bija 180 miljoni eiro pašvaldības īpašums, tika nodoti valdījumā brīvostas pārvaldei un mums, neapšaubāmi, bija jāuztraucas, kas tad ir ar mūsu aktīviem, jo likums neparedzēja pienākumu brīvostas pārvaldei informēt mūs, kā šie īpašumi tiek uzturēti, kā viņi tiek izmantoti, kādiem mērķiem.

Un tā rezultātā mēs izveidojām pašvaldības iestādi „Ventspils osta” tieši ar tādu mērķi. Galvenais uzdevums – pašvaldības īpašuma ostas teritorijā apsaimniekošana un lai pildītu pašvaldības funkcijas. Tajā skaitā šo ļoti svarīgo funkciju – saimnieciskās darbības sekmēšanu, jo, ņemot vērā to, ka kopš šī 2019. gada decembra brīvostas pārvalde vairs nerosināja nevienu jaunu investīciju projektu, un es šinī gadījumā runāju par apstrādes rūpniecības attīstīšanu, jo, kā jūs visi zināt, kravas strauji samazinās un cilvēki zaudē darbu un mūsu pilsētā ir skaidrs, ka tā bija galvenā vieta, kur cilvēki atrada darbu, ostu stividoru kompānijas, un mēs jau kopš 2002. gada attīstījām rūpniecību.

Līdz ar to, ka brīvostas pārvalde atteicās šo pienākumu tālāk pildīt, un tajā skaitā viņa atteicās arī no ļoti konkrēta Eiropas fondu projekta, kurš jau bija atbalstīts un CFLA bija gatavs slēgt līgumu par šī projekta realizāciju, tad pašvaldība šo pienākumu uzņēmās, jo mums tas ir ļoti būtiski - ir darba vietas un ieņēmumi pašvaldības budžetā, tad šī mūsu jaunā pašvaldības institūcija „Ventspils osta” tika izveidota arī veikt šo pienākumu.

Diemžēl prakse un konkrēta sadarbība ar Ventspils brīvostas pārvaldi ir ļoti negatīva. Tā, piemēram, mēs kā pašvaldība un šī mūsu pašvaldības iestāde „Ventspils osta” uzņēmās realizēt Eiropas fondu atbalstītu projektu. Kā rezultātā tiktu izveidotas vismaz 45 jaunas darbavietas Ganību ielā 99. Bet, lai šo projektu realizētu, skaidrs bija,

jāizņem pašvaldības īpašumā piederoša zeme, kur nebija nekas – zaļa pļava, lai varētu realizēt šādu te investīciju projektu. Un mēs šo te lūgumu izdarījām 2021. gada oktobrī. Un, tikai iejaucoties tā laika satiksmes ministram, Linkaita kungam, pēc pieciem mēnešiem, gandrīz pēc pusgada, brīvostas pārvalde pieņēma lēmumu izņemt no valdījuma un atdot valdījumā pašvaldībai, un tā mēs šo projektu varējām realizēt. Bet tas bija būtiski aizkavēts gan no tā viedokļa, ka mums bija savlaicīgi jāiesniedz pieteikums par šāda projekta realizāciju, gan arī no realizācijas beigu termiņa, jo, kā mēs zinām, šie visi fondi beidzas šī gada beigās, un diemžēl mums deviņu mēnešu laikā bija jāuzbūvē ļoti apjomīga ēka. Nu, cerams, ka mēs iekļausimies, bet pašlaik ir arī finanšu korekcijas reāls risks.

Bez tam, es gribu šajā sakarībā atsaukties uz ļoti interesantu dokumentu šajā te sarakstē par to, ka mēs lūdzam šo vienkāršo lietu... tā vienkāršoti izsakoties... nu, nesēdīet kā suns uz siena kaudzes, šis zemes gabals jums nav vajadzīgs, ļaujiet realizēt, ja jūs paši nerealizējat šo projektu... Ir Ventspils brīvostas valdes lēmums 2021. gada 29. decembrī. Un tur 2. punktā ir ierakstīts nosacījums, ar kādu brīvostas pārvalde būtu gatava atdot pašvaldībai šo zemes gabalu valdījumā un melns uz balta rakstīts: „ja tiek pieņemti Grozījumi Likumā par ostām, kas noteiktu, ka pašvaldībai un ostas pārvaldei vienojoties, no ostas pārvaldes valdījuma var izņemt zemi, kura nepieciešama pašvaldībai tās funkciju īstenošanai.” Īsāk sakot, četri valsts pārstāvji brīvostas valdē lemj par to, ka Saeimai būtu šāds te nosacījums jāiekļauj likumā. Nu, tas, man liekas, ir ļoti interesanti.

Nu, tā visa rezultātā, kā jūs saprotat, šis nav vienīgais piemērs. Mēs vēl gribējām to pagājušajā gadā realizēt... jau no pagājušā gada oktobra, kad ļoti būtiski paaugstinājās elektroenerģijas cenas, saules parku, kurš nodrošinātu ar elektrību paša patēriņam visas pašvaldības kapitālsabiedrības un visas pašvaldības iestādes. Runa gāja par 23 miljonu investīcijām, un šajā jautājumā mēs diemžēl neesam atraduši izpratni no brīvostas pārvaldes līdz šai dienai. Līdz ar to tiek aizkavēta ne tikai lētākas elektroenerģijas iegāde mūsu iedzīvotājiem, jo pastarpināti ieguvēji, neapšaubāmi, būtu iedzīvotāji, viņiem varētu samazināties komunālie maksājumi, jo tajā skaitā elektroenerģijas izdevumi samazinātos arī pašvaldības kapitālsabiedrībām, kuras sniedz komunālos pakalpojumus, ūdensapgādi, teiksim, siltumapgādi un, neapšaubāmi, ka šāds te projekts arī ir zaļā izaicinājuma projekts, kas ir Eiropas viena no galvenajām prioritātēm. Diemžēl mums nav īsti skaidra arī argumentācija, kādēļ šāds projekts tiek aizkavēts. Un mēs par to jau pēc pieredzes vēlreiz griezāties jau pie esošā satiksmes ministra un viņa klātbūtnē valdes priekšsēdētāja Strautmanes kundze tā arī nevarēja atbildēt, kāds cits projekts brīvostas pārvaldei šajā vietā ir iecerēts.

Nu, tie ir tikai daži piemēri. Un, protams, ka es gribētu vērst jūsu uzmanību, ka, mūsaprāt, šāds te pašvaldības īpašuma izmantošanas ierobežojums praksē ir atnesis ļoti negatīvas sekas, jo, neapšaubāmi, ka šobrīd būtu ļoti būtiski strādāt kopīgi, jo

ekonomiskā situācija valstī un tajā skaitā arī mūsu pilsētā ir ļoti izaicinoša, kā jau es minēju... kravu apjomi samazinās, ir jāatrod jauna vieta kravu apjomu pārvietošanai šajā te loģistikā. Tas ir ļoti izaicinoši. Un pašvaldībai būtu jāstrādā kopā.

Es domāju, ka Stuckas kungs juridiskos argumentus papildinās. Paldies.

A. Stucka.

Paldies.

Godātā Satversmes tiesa!

Domāju, ka ir diezgan daudz Satversmes tiesas prakses attiecībā par pašvaldību tiesību jautājumu, bet vienlaikus divi aspekti, manuprāt, nav detalizētāk vērtēti. Pirmais – tas ir pašvaldības manta kā pašvaldības ekonomiskais resurss un arī pašvaldības finanses. Respektīvi, pašvaldību finanšu pietiekamība un šo pašvaldību finanšu sasaiste ar mantu un ar īstenotajām funkcijām.

Tātad, par labas likumdošanas principu es neatkārtotu to, ko jau teica cienītā kolēģe Nikuļcevas kundze. Vienīgi pateikšu, ka tas, kas no sirds samulsināja Ventspils pašvaldības domi, tas ir, šī, manuprāt, vienvērtības principa pārkāpums, proti, ka tika šķirotas pašvaldības. Respektīvi, kad bija trīs Latvijas lielās ostas, kurās piedalījās pašvaldības – tā ir Liepāja, Ventspils un Rīga – un likumdevējs – Saeima, nesaprotami šīs ostas šķiroja, proti, pārvaldes reformu īstenoja Rīgas un Ventspils ostā, savukārt bez jebkādas argumentācijas izvēlējās to neīstenot Liepājas ostā, saglabājot tajā skaitā ievērojamu pašvaldības līdzdalību šīs ostas pārvaldē.

Tātad, mūsaprāt... nu, tas neliecina par vienlīdzības principa pārkāpumu, bet tas liek runāt par tādu vienvērtības principa pārkāpumu, tajā skaitā skatoties, piemēram, uz jūsu pieņemtajiem spriedumiem administratīvi teritoriālās reformas lietās, tad tur tiek taisni runāts par kritērijiem un prasībām attiecībā par to, lai visas pašvaldības būtu vienvērtīgas, salīdzināmas, tajā skaitā finanšu ieguvumu ziņā, mantas lietojumu ziņā, funkciju īstenošanas ziņā, savukārt šī pieeja mums likās tāda šokējoši nepareiza, par ko mēs arī rakstījām savā pieteikumā.

Bet pieskaroties pieteikumam... Pieteikums ir strukturēts lielā mērā balstoties uz jūsu 2016. gada spriedumu, kurā, vērtējot pašvaldības principa aizskārumu, tātad tika vērtēti divi pašvaldības principa saturā ietilpstošo institucionālās un funkcionālās garantijas pārkāpumi. Attiecīgi tad mēs savā pieteikumā šiem institucionālās un funkcionālās garantijas pārkāpumiem pievēršamies.

Kā jau es teicu, īstenībā, kaut arī ir apstrīdētas septiņas normas, trīs dažādu likumu septiņas normas... tomēr lietas būtība visās šajās normās ir līdzīga, respektīvi, strīds ir par mantu. Par mantu... kā šo mantu pašvaldība drīkst lietot, vai pašvaldībai vispār var būt šāda manta, vai pašvaldība ir tiesīga izmantot šo mantu, tajā skaitā gūt ieņēmumus no šīs mantas izlietošanas un tāpēc tas, ko jūs arī neesat varbūt iepriekš

vērtējuši, tas ir, kā no šī Latvijas Republikas Satversmes 1. panta un 101. panta izriet pašvaldības manta kā demokrātiskas tiesiskas valsts sastāvdaļa.

Un šajā sakarā ir droši vien jāatsaucas uz starptautisko dokumentu, Eiropas vietējo pašvaldību hartu, un, proti, uz 3. panta pirmo daļu, kur ir minēta pašvaldības definīcija. Un tur ir minēti tādi trīs termini ar noteiktu saturu – tiesības, spēja un atbildība. Savukārt paskaidrojošajā ziņojumā par šo pantu ir pievērsta uzmanība jeb paskaidrots jēdziens „spēja”, kas nozīmē, ka līdztekus likumīgajām tiesībām regulēt un pārvaldīt atsevišķus varas jautājumus, jābūt līdzekļiem, ar kuriem to var veikt efektīvi. Nu, un kā arī šī hartas 9. panta pirmā, otrā un trešā daļa, kas runā par finanšu autonomijas tiesībām. Un paskaidrojumos savukārt ir pateikts, ka juridiskajam pilnvarojumam veikt noteiktas funkcijas nav nozīmes, ja vietējām varas iestādēm ir liegti finanšu resursi, lai to īstenotu.

Nu un jāsaka, ka šis ekonomiskais pamats, tāds, kā tas ir nostiprināts hartā, īstenībā viņš nav nekāds jaunums, jo gan uzreiz pēc Latvijas neatkarības iegūšanas pašvaldību likumos, proti, 1930. gada Pilsētu pašvaldību likums, 1922. gada Pagastu pašvaldību likumā bija rakstīts, ka... starp citu, pirmā tiesība, ka pašvaldībai ir tiesības pārvaldīt pilsētas kustamo un nekustamo mantu, un kapitālus un vadīt pilsētas saimniecību saskaņā ar budžetu. Pēc Latvijas neatkarības atgūšanas, tātad 1991. gada Pilsētu pašvaldību likuma 45. pantā bija pateikts, ka ekonomiskais pamats ir tātad pašvaldības īpašums un dabas resursi, 1991. gada likumā „Par pagastu pašvaldību” 44. pantā ir pateikts līdzīgi, ka ir pagasta pašvaldības īpašums un dabas resursi, ko lieto pašvaldības, kas veido šo ekonomisko pamatu...

Nu, un šeit nākamais interesantais jautājums ir 1993. gada 9. decembra Ministru kabineta lēmums par pašvaldību reformu koncepciju. Kā mēs zinām, tad pašvaldības tiek pastāvīgi reformētas. Tas attiecas gan uz administratīvi teritoriālo reformu, gan arī uz citām reformām. Šis ir pirmais dokuments, kurā ir piedāvāts tāds dažādu pašvaldības reformu apkopojums. Pie tam šīs koncepcijas 1.1. apakšpunkta otrajā rindkopā ir noteikts: „lai garantētu demokrātijas pamatprincipu stabilu darbību, pašvaldībām ir jāveic pārkārtojumi, kuru galvenās sastāvdaļas ir noteiktas šajā koncepcijā un pamatojas uz Eiropas vietējo pašvaldību hartā noteiktajiem principiem”.

Tātad reformas, lai īstenotu un ievērotu demokrātijas prasības un lai iedzīvinātu Latvijas tiesiskajā sistēmā Eiropas vietējo pašvaldību hartā.

Un šajā reformu koncepcijā 2.1.-2.3. apakšpunkts ir veltīts pašvaldības īpašumam, proti, gan kas var būt pašvaldības īpašumā, kustamā, nekustamā manta, uzdevums radīt apstākļus iespējami labākai iedzīvotāju apkalpošanai, apsaimnieko pašvaldības uzņēmumu un iestādi, pašvaldības īpašums ir nodalīts no cita īpašuma veidiem, pašvaldība savā īpašumā var iegūt kustamo un nekustamo mantu, privāto mantu un viņu tātad arī realizēt un nomāt.

Tātad, par šīs koncepcijas īstenošanu bija atbildīga tobrīd Valsts reformu ministrija un tātad pēc šo principu nostiprināšanas Likumā par pašvaldībām, īstenībā šīs ministrijas vadībā tika tapināts pirmais komentārs Likumam par pašvaldībām, kurā tika izskaidrotas tajā skaitā, kāpēc ir normas iekļautas Likumā par pašvaldībām un tiek izskaidrots arī, kāds ir šo normu saturs. Un šī pētījuma 7. nodaļā ar nosaukumu „Pašvaldību ekonomiskā bāze” ir rakstīts: „četras pazīmes, kas apliecina reālas pašvaldības esamību. Pat vienas pazīmes trūkums jēdzienu „pašvaldība” pārvērš fikcijā. Tās ir, teritorija, kuras administratīvajās robežās pašvaldība realizē savas funkcijas un kura ir tās saimnieciskais pamats, otrs, īpašums, kas ir reāls un kuru vienīgi tā ir tiesīga pārvaldīt un apsaimniekot un trešais ir finanses, tajā skaitā budžets, kuru pašvaldība var patstāvīgi izlietot, un ceturta pazīme bija... šo funkciju izpildei ir tiesības veidot savu pārvaldes organizācijas sistēmu”.

Tātad ievērojot minēto... šādas normas tātad bija iekļautas 1994. gada Likumā par pašvaldībām, 76. pants-77. pants. Starp citu, 1995. gadā pēc Pašvaldību likuma pieņemšanas laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” 1995. gada 22. novembrī ir intervija tobrīd ar pašvaldību valsts ministru Jāni Bunkšu, kurš saka, ka ir pieņemts pamatlikums par pašvaldībām, izstrādāta sava tā darbība, apliecinājusi pašvaldības un valdības sarunu sistēma, tāpat sakārtota visa likumdošana, kas attiecas uz pašvaldības īpašuma nostiprināšanu. Respektīvi, kā izdarīts darbs saistībā ar reformu īstenošanu, ir pateikts, ka ir nostiprināts pašvaldības īpašumu institūts.

Nu, arī šobrīd Pašvaldību likumā 72. pants, 73. pants... ir nostiprinātas pašvaldību tiesības uz īpašumu, tātad bez pašvaldības ekonomiskā pamata nav iespējama pašvaldība.

Nu un, papildinot varbūt nedaudz Vītoliņa kungu, par zaudējumiem, par kaitējumu, ko šīs apstrīdētās normas pašvaldībai ir nodarījušas. Vairāk no tāda finanšu skatījuma.

Tātad, šā gada sākumā Ventspils pilsētas pašvaldībai piederēja kopējie aktīvi 449 miljoni. Saskaņā ar Ventspils pašvaldības aplēsēm Ventspils brīvostas pārvaldes lietošanai pašvaldības īpašums šobrīd ir 160,9 miljonu eiro apmērā, proti, šobrīd ar apstrīdētajām likuma normām Ventspils brīvostas pārvaldes valdījumā atrodas gandrīz 36 procenti no Ventspils pašvaldības administratīvās teritorijas. Tātad, 36 procenti ir izņemti ārā no pašvaldības saimnieciskās aprites un piešķirti brīvostas pārvaldei.

Rīgas gadījumā tie ir 11 procenti. Liepājas gadījumā, paldies Dievam, es atvainojos par tādu izteicienu, bet 65 procenti Liepājas pašvaldības netika atdoti pārvaldīšanai kapitālsabiedrībai. Tas varbūt ir pareizs lēmums, bet vai to lēmumu vērtēja Saeimas deputāti, kā jau kolēģe teica, to mēs nezinām.

Tātad, ieņēmumi, ko varētu pašvaldība ieņemt no brīvostas pārvaldes valdījumā nodotajiem īpašumiem, tie ir vismaz 3,3 miljoni eiro gadā. Papildus tam šobrīd ir tendence, ka Ventspils brīvostas pārvalde, kas pārtaps par kapitālsabiedrību, bet, kā jūs

zināt, kapitālsabiedrības galvenais pienākums ir pelnīt nevis uzturēt pašvaldības infrastruktūru, tajā skaitā to, kura viņai ir nepieciešama funkciju īstenošanai. Tad, piemēram, ir informējuši, ka atteiksies no daļas infrastruktūras uzturēšanas, kā rezultātā pašvaldības izmaksas palielinājās par 71 212 eiro.

Nu un pašās beigās jāsaka, ka pašvaldība nav ierobežota savu īpašumu arī, tā sakot, izmantot saimnieciskai darbībai, tajā skaitā atsavināt, lai pildītu kaut kādas pašvaldībai zināmas vajadzīgas funkcijas. Un tajā skaitā ir pieminēts arī pieteikumā, ko es gribu minēt vēlreiz, ka tātad 2021. gada 21. janvārī Ventspils pašvaldības domē ir pieņemts lēmums par pašvaldības nekustamā īpašuma valdījuma tiesībām, aicinot brīvostas pārvaldi izslēgt no valdījuma noteiktu īpašumu apjomu. Pie tam tas ir dalītais īpašums, respektīvi, ēkas pieder privātpersonai, zeme pieder pašvaldībai un ar šādu norādi, lai varētu atsavināt šo zemi tātad ēku īpašniekiem, tātad būtu izslēdzams no valdījuma. Pašvaldību aplēse, ka tādā veidā viņa varētu ieņemt 2,669 tūkstošus... 2 669 004 eiro, pie tam norādot, ka funkciju veikšanai brīvostas pārvaldei šis īpašums nav vajadzīgs. Nu, saņēma negatīvu atbildi.

Un tajā skaitā runājot par dividendēm, ko bieži piemin, ka nākat strādāt pie mums šajā jaunajā Ostas pārvaldības kapitālsabiedrībā un tad, tā sakot, jums būs fantastiski ieņēmumi... jāsaka, ka pašvaldība divus gadus cenšas no Satiksmes ministrijas saņemt informāciju, vismaz par prognozēm, kādas tad būs šīs dividendes, ieņēmumi. Nesaņēma par to atbildi.

Tā kā, lūdzu... apmierināt pašvaldības domes pieteikumu un minēto prasījumu. Paldies.

A. Laviņš.

Paldies pieteikumu iesniedzēju pārstāvjiem.]

Būs tiesnešu jautājumi. Vārds tiesnesei Irēnai Kucinai. Lūdzu!

I. Kucina.

Jā, paldies. Vēlreiz labdien.

Man būs vairāki jautājumi, kolēģi, tādā ziņā, ka vispirms jautājumu es censtos uzdot Nikuļcevas kundzei. Stuckas kungs, ja jums būs kādi precizējumi, papildinājumi, lūdzu, bet attiecībā uz Ventspils situāciju man būs jums konkrēti jautājumi arīdzan, ja?

Pirmais jautājums ir saistīts tieši par to, ko mēs šodien daudz runājam un, iespējams, arī runāsim, bet pagaidām noliekot jautājumu attiecībā uz pašvaldības mantu kā izrietošu, kā jūs apgalvojat, no pašvaldību principa esošu attiecīgu tiesību... Bet sākotnēji vēlētos pārrunāt ar jums un dzirdēt jūsu viedokli konkrēti par to, vai no pašvaldības principa izriet pašvaldības tiesības piedalīties ostu pārvaldībā kā konstitucionāli aizsargājams princips. Ar ko jūs to varat pamatot?

I. Nikuļceva.

Jā, manā ieskatā no pašvaldības principa izriet vismaz, ja mēs runājam par konkrēto modeli, pašvaldības tiesības piedalīties ostu pārvaldē. Un es mēģināšu raksturot to situāciju, kāda ir ostā, mazliet sīkāk un es ceru, ka varbūt arī Auguļa kungs papildinās, ja būs kaut kas sakāms.

Ostā pašlaik ir ļoti dažādi īpašumi un ostas teritorija ir apjomīga. Tātad Ventspilī, ja pareizi atceros, 42 procenti un Rīgā aptuveni 10 procenti pilsētas teritorijas ir osta. Un šajā ostā atrodas, es teiktu tā... trīs dažādi īpašumi. Tur varētu klasificēt, bet atrodas tā teritorija, kas ir tieši osta – moli vai tur ostas hidrotehniskās būves, dambji, krasta nostiprinājumi, kuģu ceļi un tamlīdzīgi. Tad ir teritorijas, kas pēc būtības ir komercdarbības zona jeb, teiksim tā, speciālā ekonomiskā zona. Un tad ir teritorijas, kas... nu, es teiktu, vispār nav nekādā veidā saistītas ar ostu. Rīgā tie ir aizsargājamās dabas teritorijas, mazdārziņi un tamlīdzīgi, Ventspilī, kā šeit jau minēja, tad dzīvojamās mājas un bērnu dārzi, un kapsētas, un meži.

Un kas tad tagad notiek ar šo ostu pārvaldības modeli, noliekot pie malas mantisko jautājumu. Tad būtībā šie 42 vai apmēram 10 procenti pilsētas teritorijas tiek nodoti privāto tiesību subjektam, tas ir, kapitālsabiedrībai. Nu, nevaru nekādā veidā piekrist tam, ka no pašvaldības principa neizrietētu pašvaldības tiesības piedalīties ostu pārvaldē, ņemot vērā šo faktisko situāciju.

Nu, paskrienot uz priekšu, es varbūt varu pateikt tiktāl, ka, ja ostas teritorija būtu tikai šīs hidrotehniskās būves un visa tā pārējā teritorija nebūtu, tad varbūt šī diskusija būtu citāda. Bet pašreizējā salikumā, nu, neapšaubāmi, tā ir tā pašvaldības autonomija, par ko es mēģināju runāt, tā pašvaldības spēja lemt savā teritorijā. Kur tad ir tā pašvaldības spēja lemt ostas teritorijā, ja viss nekustamais īpašums tiek nodots valdījumā ostas pārvaldei?

I. Kucina.

Vai tādā gadījumā es pareizi saprotu, ka principā vēsturiski faktiski izveidojusies situācija, ko arī pati pašvaldība ir pieļāvusi, vēsturiski nododot ostas pārvaldēm valdījumā savu mantu, attiecīgi rada šo konstitucionālā aizsargājuma vērtību jeb tiesību piedalīties konkrēti atsavinātas publiskas tiesību juridiskās personas pārvaldībā kā konstitucionāli aizsargājama tiesība. Vai tas ir tas pamats... proti, tā vēsturiskā situācija, kas ir izveidojusies, tie ir 42 procenti un 10 procenti, un to vairs nav iespējams atņemt un attiecīgi tāpēc tur jāpiedalās. Vai ir kāds starptautiskais tiesību avots? Vai kādi principi, kas tiešām citā līmenī aizsargā šo vērtību, šo tiesību?

I. Nikuļceva.

Nu, es mēģināšu atbildēt daļās.

Tas galvenais starptautisko tiesību avots, uz kuru es šajā gadījumā atsaucos, tā ir tieši Eiropas vietējo pašvaldību harta un tas ir 3. pants, kur, manuprāt, jau diezgan precīzi ir minēts, kas ir pašvaldība un tāpat arī kādas ir tās pašvaldības tiesības tāpat uz savu atbildību, savā teritorijā lemt vietējo iedzīvotāju interesēs. Tas, manuprāt, ir tas starptautiskais avots, no kā tas izriet.

Par to vēsturisko situāciju. Nu, es diemžēl īsti nevarētu piekrist tam, ka pašvaldības ir nodevušas valdījumā savus nekustamos īpašumus ostas pārvaldei. Nu, daļēji, pirms apstrīdēto normu pieņemšanas tikai daļa to nekustamo īpašumu, kas atradās ostas teritorijā, bija nodoti valdījumā pašvaldībai.... Es atvainojos, valdījumā Ostas pārvaldei. Turklāt nepastāvēja nekādu ierobežojumu, jebkurā mirklī atsavināt šos nekustamos īpašumus, ja tas gadījumā būtu vajadzīgs. Ar apstrīdētajām normām mainās divi aspekti. Tad, pirmkārt, uz likuma pamata visa pašvaldības zeme tiek nodota Ostas pārvaldes valdījumā. Tāpat, nav nepieciešams vairs pašvaldības lēmums, kā tas bija iepriekš, jo iepriekš likums paredzēja, ka pašvaldība nodod ar lēmumu valdījumā. Tā ir pirmā būtiskā atšķirība.

Un otra atšķirība ir, protams, par atsavināšanu, jo tas tomēr praksē maina ļoti būtiski... nu, tā kā visu salikumu... vai pašvaldība var pēc saviem ieskatiem tad atsavināt šo nekustamo īpašumu, vai nē.

I. Kucina.

Paldies.

I. Nikuļceva.

Es gribu varbūt aicināt, ja gadījumā Auguļa kungs grib kaut ko piebilst pie šiem jautājumiem, tad noteikti nekautrējieties...

A. Laviņš.

Kolēģi, cienījamie lietas dalībnieki. Bija tiesneses uzdots jautājums konkrēti lietas dalībniekam, pārstāvei Nikuļcevas kundzei. Vītoļņa kungs, ja būs precīzs jautājums arī Ventspils valstspilsētas pašvaldības pārstāvjiem, varēsiet sniegt atbildi. Šobrīd, lūdzu, sekojam, kādi ir jautājumi un kam ir jautājumi.

Paldies, lūdzu, turpinām.

I. Kucina.

Jā, jūs atbildējāt. Tad attiecīgi es paturpināšu. Lietā mums ir arī Satiksmes ministrijas viedoklis, ar ko jūs noteikti esat iepazinusies. Un Satiksmes ministrija savā viedoklī tieši atsaucoties gan uz Augstākās tiesas judikatūru, gan arī uz Satversmes

tiesas gan 2008., 2009. gada spriedumiem, atzīmē gan to, ka brīvosta kā tautsaimniecībā svarīgs objekts ir izveidota sabiedrības interešu apmierināšanai un uzskatāma par publisku lietu un brīvostas teritorijā esošā zeme ir nepieciešama, lai nodrošinātu valstij un sabiedrībai svarīgas intereses tautsaimniecības jomā. Jūs minat attiecīgi konkrētās pašvaldības intereses un konkrētās pašvaldības kopienas intereses. Tad kā jūs vērtējat šo argumentu, kas balstās tieši uz judikatūru?

I. Nikuļceva.

Jā, es patiesībā piekrītu šim argumentam, bet tas nav vienīgais arguments. Es piekrītu tam, ka ostas ir stratēģiski svarīgas visai valstij un, protams, tur ir arī valsts interese. Bet tas jau neizslēdz to, ka tur ir arī pašvaldības un vietējo iedzīvotāju interese. Un tas ir arī tas, ko es mēģināju teikt jau paskaidrojumos, ka ir jāpanāk līdzsvars. Mēs nekādā veidā nenoliedzam valsts interesi. Bet ir arī vietējo pašvaldību intereses un osta atrodas vietējā teritorijā un visvairāk ietekmē tieši šo teritoriju. Un tad, lūdzu, Ostas pārvaldei... mēs neapgalvojam, ka Ostas pārvalde ir jānodod tikai pašvaldībai. Bet tad, lūdzu, radiet šo te līdzsvaru starp pašvaldību un tās iedzīvotāju interešu pārstāvību un valsts kopumā un valsts iedzīvotāju kopumā interešu pārstāvību.

Un tad, ņemot vērā to, ka arī mums Stuckas kungs pieminēja Liepāju, ka, tad, piemēram, Liepājas ostā tā arī ir, ka tur vēl arī ir uzņēmēji... tāpat, kuri piedalās lemsanā. Tāpat, pašvaldība, valsts un uzņēmēji. Un tad tiek panākts šis līdzsvars.

I. Kucina.

Labi. Paldies.

Un vēl attiecīgi atsaucoties arī uz Satiksmes ministrijas norādīto... ka saskaņā ar spēkā esošo Ostu likuma regulējumu, pašvaldībai nebija rīcības brīvība lemt par to, vai nodot Ostas pārvaldes valdījumā ostas darbībai nepieciešamo zemi un inženierbūves vai arī nē. Un tieši pati pašvaldība interpretēja iepriekš Ostu likuma regulējumu tādā veidā, ka pašvaldība var brīvi lemt par pašvaldības tiesību piešķiršanu un atņemšanu, tostarp, arī zemi, kas nav nepieciešama ostas darbībai. Vai, jūsuprāt, situācija, kas faktiski izveidojusies vēl pirms apstrīdēto normu pieņemšanas, nav tiesību normu piemērošanas jautājums?

I. Nikuļceva.

Nu, droši vien, ka tas ir tiesību normu piemērošanas jautājums. Bet tiesību normas jau ir skatāmas arī, nu, tajā kontekstā, kā viņas izpaužas praksē.

Es īsti, man liekas, nepiekristu tam, ka tās iepriekšējās likuma normas varētu interpretēt tādā veidā, ka jau uz likuma pamata bija nodots viss valdījums... Jo, ja es pareizi atceros, tur bija skaidri teikts, ka pašvaldība pieņem lēmumu par nodošanu. Pašvaldība nodod valdījumā. Nu, tad, ja pašvaldība nodod valdījumā ar lēmumu, tad

laikam var pieņemt arī lēmumu nenodot. Bet tas varbūt nav būtiskākais. Būtiskākais ir, ka faktiski jau nebija nodoti visi nekustamie īpašumi Ostas pārvaldei valdījumā un es zinu, ka Ventspils ostā ļoti daudzi nebija... un tiešām arī tad tika šķirots, kur ir tās dzīvojamās mājas vai bērnudārzi vai komercdarbība... un kuri ir kaut kas, kas patiešām ir tiešā veidā saistīts ar ostu. Un tad, ja praksē tā situācija bija tāda, ka nebija nodots valdījums, nu, tad arī mēs varam uzskatīt, ka tāda bija arī likuma norma, jo tāda bija tās piemērošana praksē un tādas bija tās faktiskās sekas, nu, kādas bija ostās.

I. Kucina.

Paldies.

Un par mantu tādā gadījumā. Jūs arī minējāt, ka tātad pašvaldības mantai ir jābūt nošķirtai, un to attiecīgi aizsargā šis pašvaldības princips, arī atsaucoties uz hartas 9. pantu un attiecīgi autonomajām funkcijām, kas ir uzskaitītas un norādītas Pašvaldību likumā... Sakiet, lūdzu, par kādu konkrētu mantu mēs runājam? Par to mantu, kas atrodas faktiski joprojām pašvaldības valdījumā, bet Ostu pārvalžu teritorijā? Vai arī to mantu, kas ir nodota Ostas pārvaldei valdījumā? Par kuru mantu konkrēti šajā lietā jūs runājat, ka šis 1. un 101. pants aizsargā?

I. Nikuļceva.

Es runāju par visu mantu, kas ir paredzēta apstrīdētajās normās. Nu, ne tāpēc, ka tas būtu tas tvērums, bet ir tas, kas mūs interesē.

Tātad, Ostu likuma 4. panta trešās daļas 1. punkts ir apstrīdēts, kur ir teikts, ka attiecīgās Ostas pārvaldes valdījumā atrodas pašvaldības zeme. Tātad, pirmā manta, par kuru es runāju, tā ir pašvaldībai piederošā zeme, kura uz likuma pamata tiek nodota valdījumā Ostas pārvaldei, tātad atņemot galveno īpašnieka tiesību valdījumu.

Otrais. Arī deputāti ir apstrīdējuši Ostu likuma 4. panta devīto daļu, ka pašvaldības... ka nu tikai attiecībā uz pašvaldībām ir apstrīdēts, ir tiesīgas tai piederošo ostas teritorijā esošo nekustamo īpašumu atsavināt, nododot valstij bez atlīdzības. Tātad otrs, par ko mēs runājam, ir viss pašvaldības nekustamais īpašums... Ja es protu lasīt, tātad zeme un būves, jebkurš nekustamais īpašums te ir minēts... kuru ir pašvaldībai aizliegts atsavināt. Tātad, šeit īpašumtiesības netiek atņemtas, bet tiek ļoti būtiskā veidā ierobežota viena no īpašnieka tiesībām atsavināt nekustamo īpašumu. Nu... atsavināt var, bet tikai dāvināt valstij... tātad atsavināt bez atlīdzības. Tas ir otrs.

Un trešais aspekts ir daudz, daudz sarežģītāks, kas ir saistīts ar to mantas ieguldīšanu kapitālsabiedrības... Ostas pārvaldes kapitālsabiedrības pamatkapitālā. Par to ir... nu, man šķiet, diezgan sīki skaidrots pieteikumā, kā vēsturiski veidojās abās ostās un īpaši Ventspilī. Pašreiz Ostas pārvaldes īpašums. Tātad pašlaik Ostas pārvalde ir atvasināta publisko tiesību juridiskā persona, ir sava manta. Bet šī manta veidojās no pašvaldību uzņēmumiem, tātad pamatā tur bija pašvaldību manta, tas ir viens. Un otrs.

Manta jau veidojās, lietojot tos valsts un pašvaldību īpašumus, kas ir ostas teritorijā. Tātad, gūstot no tā ienākumus. Un tad rezultātā šī te manta, kas ir izveidojusies, nu viņa, mūsaprāt nav uzskatāma par valsts mantu, jo apstrīdētās normas paredz gan 7. panta 1.¹ daļa, gan pārejas noteikumu 16. punkts paredz, ka šī brīvostas manta tiek uzskatīta par valsts mantu, tātad, par ieguldījumu, ko veic valsts un pašvaldībai ir jāiegulda kapitālsabiedrībā vēl papildu sava manta. Un tad tas ir tas trešais aspekts, kas, es piekrītu, ir ļoti sarežģīts, bet šeit es arī redzu to mantisko aizskārumu. Respektīvi, to, ka būtībā pašvaldībai tiek tā viņas manta, kura tika kādreiz ieguldīta brīvostā un arī it kā tā daļa, ja tā var nosacīti teikt, brīvostas mantā, ka tā tiek atņemta, uzskatot to par valsts mantu.

I. Kucina.

Paldies.

Bet tad paturpinot par mantu. Nodalīsim mantu tātad. Manta, kas nodota Ostas pārvaldes valdījumā, ko pašvaldība brīvprātīgi pati ar lēmumu ir nodevusi un tātad arī manta, kas joprojām ir pašvaldības valdījumā un atrodas ostas teritorijā.

Sāksim ar šo te pirmo daļu.

Kādas bija pašvaldības tiesības rīkoties ar to mantu, kas tika nodota Ostas pārvaldes valdījumā? Pašvaldības, sabiedrības daļas interesēs. Vai tādas tiesības vispār bija pašvaldībai rīkoties ar to mantu, kas ir nodota pārvaldei?

I. Nikuļceva.

Nu, tiešā veidā, protams, ka, nē. Ja pašvaldība jau bija ar lēmumu nodevusi Ostas pārvaldei kādu savu nekustamo īpašumu valdījumā, tad, protams, valdījums bija Ostas pārvaldei. Un tieši tāpēc pašvaldībām arī ir tik būtiski piedalīties to lēmumu pieņemšanā tajā Ostas pārvaldē. Bet tiešā veidā, protams, nebija. Jā.

Bet šeit ir arī būtiska atšķirība tāpēc, ka tur bija pašvaldības lēmums. To pati pašvaldība bija nodevusi, ņemot vērā to ostu attīstības intereses savā teritorijā un uzskatot, ka tie nododamie nekustamie īpašumi arī ir nepieciešami ostas attīstībai.

I. Kucina.

Labi. Un tālāk attiecībā uz mantas, teiksim, otro daļu. Tas, kas turpināja būt attiecīgās pašvaldības valdījumā. Vai ostu pārvalde kaut kādā veidā ar saviem lēmumiem spēja ietekmēt pašvaldības lēmumus attiecībā uz to mantu daļu, kas atradās pašvaldības valdījumā? Vai ostu pārvalde ar saviem lēmumiem kaut kādā veidā tās tiesības varēja sašaurināt? Jo valdījumā tās daļas zemes ir bijušas, par ko mēs šodien dzirdam par neskaitāmiem hektāriem, kas joprojām, es saprotu, joprojām tajā lietā faktiski tā situācija tāda ir.

I. Nikuļceva.

Nu, cik es zinu par to faktisko situāciju, tad, kad pašvaldība pieņēma to lēmumu nodot ostas valdījumā savu īpašumu, kas atrodas ostas teritorijā, tur faktiski bija nevis lēmums, bet vienošanās. To varbūt varēs Ventspils domes pārstāvis sīkāk izskaidrot. Tātad, tā bija pēc būtības savstarpēja vienošanās. Nu un vienošanās savukārt nozīmē, ka abas puses piekrīt.

Savukārt, ja, piemēram, pašvaldība nevēlējās kādu savu nekustamo īpašumu, kas atrodas ostas teritorijā nodot Ostas pārvaldes rīcībā, tad Ostas pārvaldei nebija formālu tiesību tieši pieprasīt vai piespiedu ceļā iegūt valdījumu uz šo nekustamo īpašumu. Var, protams, rosināt tā kā sarunas par šo tēmu...

I. Kucina.

Labi. Paldies. Varbūt vēlāk jau Ventspils pārstāvji attiecīgi palīdzēs varbūt to faktisko situāciju izskaidrot ar piemēriem, kas jums bija un varbūt vairāk.

Nikuļcevas kundze, vēl viens jautājums. Tieši par Ostu likumu. Varbūt ne tik daudz par tām apstrīdētajām normām, bet kopumā par Ostas likuma mehānismu. Vai jūs redzat, ka Ostu likuma, tostarp arī apstrīdētās normas un Ostas likumā paredzētie mehānismi, šobrīd pēc apstrīdēto normu pieņemšanas absolūti liedz pašvaldībai atgūt savā valdījumā zemes, īpašumu, kas tiešām nepieciešams pašvaldības autonomo funkciju īstenošanai?

I. Nikuļceva.

Nu, es teiktu tā. Patstāvīgi, jā, liedz. Protams, es saprotu to, ko jūs jautājat... piemēram, par neapbūvētu zemi var vienoties ar brīvostas pārvaldi, ka valdījums tiek nodots atpakaļ pašvaldībai. Jā, tas ir iespējams. Bet tātad šeit ir vienošanās. Un, manuprāt, arī Vītoliņa kungs tieši minēja tos piemērus. Piemēram, ir tā neapbūvētā zeme, ja es pareizi sapratu, kur pašvaldība vēlas būvēt saules parku un tātad Ventspils brīvostas pārvalde tam nepiekrīt. Un turklāt nevis nepiekrīt, bet saka, ka tur ir nosacījums, ka pēc kāda laika mēs gribēsim atpakaļ...

J. Vītoliņš.

Brīvostas valdes lēmums paredz, ka piekrīt ar nosacījumu, ja būs vajadzīgs šis zemes gabals brīvostas pārvaldei, tad gada laikā tas ir jāatbrīvo. Iedomājieties no praktiskā viedokļa, ka pašvaldība ieinvestēs saules parkā to mērķu, kurus es minēju, dēļ... divus vai trīs miljonus un pēc tam šie saules paneļi būs jāceļ uz citu pusi. Protams, ka mēs nevaram pieņemt šādu nosacījumu...

I. Nikuļceva.

Nu, jā... Tātad formāli, protams, ir it kā šī te iespēja tad atdot valdījumā atpakaļ. Bet tās nav pašvaldības tiesības, tā ir vienošanās ar brīvostas pārvaldi un tad, ja viena puse nepiekrīt, tad nav to iespējams sasniegt.

Un vēl, protams, es varbūt uzreiz pieskaršos šim jautājumam, kurš varbūt arī tālāk būs par ostas robežām. Tad, protams, ir iespēja arī izslēgt no ostas robežām noteiktas teritorijas. Es šeit varbūt izteikšu savu personisko viedokli. Man šķiet, ka varbūt par tiem bērnodārziem vai par tām dzīvojamām mājām tur varbūt patiešām ar laiku varēs rast kādu risinājumu un tiešām šīs te teritorijas izslēgt no ostu robežām. Bet ostu robežas, pirmkārt, jau nenosaka pašvaldība, to nosaka Ministru kabinets. Līdz ar to tas nav pašvaldības lēmums.

Bet ir divi citi ļoti būtiski apsvērumi. Tad viens ir tomēr par ostas teritorijas vienotību, jo es kaut kā neiedomājos ostu kā tādu šaha galdiņu, kur viens īpašums ir ostas, nākamais nav, tad viens atkal ir un nākamais atkal nav. Tomēr ir jābūt kaut kādai teritorijas vienotībai.

Bet pats lielākais jautājums ir, protams, par šo komercdarbību, par ražošanu, ko Ventspils domes pārstāvji arī uzsvēra, jo pēc būtības tā ir speciālā ekonomiskā zona, kur uzņēmējiem, komersantiem, kas tur darbojas, ir nodokļu atvieglojumi. Un tad, ja šīs teritorijas izslēdz, piemēram, pašvaldība vienojas ar Ostas pārvaldi un šīs teritorijas izslēdz, tad uzņēmēji zaudē šīs priekšrocības un tad būtībā viņiem nav nekāda pamata palikt attiecīgajā ostas teritorijā.

Tāpēc tas jautājums ir daudz sarežģītāks.

I. Kucina.

Un pēdējais princips, attiecīgi ko jūs redzat, kas ir pārkāpts no tieši Satversmes puses, proti, labas likumdošanas princips, kam jūs maz pieskārāties savā uzrunā.

Un konkrēti jūs minat, ka Saeima esot pārkāpusi Eiropas vietējo pašvaldību hartas 4. panta sestās daļas... tas ir tas standarts, ko uzliek harta. Un, jūsuprāt, tie argumenti, arī ko jūs redzat rakstiskajos apsvērumos... jūs redzat, ka attiecīgi harta uzliek kādu konkrētu standartu, kā pašvaldībām, piedaloties attiecīgajā ostu pārvaldes reformā, būtu jāpiedalās un vienmēr viedoklis būtu jāņem vērā. Vai kas ir tas standarts, ko jūs redzat, kas ir pārkāpts, ko Saeima nav ievērojusi pie labas likumdošanas?

I. Nikuļceva.

Jā, es būtībā jau šo standartu mēģināju arī iezīmēt. Un es varu piekrist, ka tas standarts diezgan lielā mērā ir paņemts no administratīvi teritoriālās reformas lietām. Bet es neredzu nekādu iemeslu, kāpēc šajā gadījumā tām konsultācijām nevajadzētu atbilst līdzīgiem kritērijiem, proti, šīm konsultācijām... nu, pirmkārt jau, ir jābūt konsultācijām ar pašvaldību ne tikai par administratīvi teritoriālo reformu, bet par

jebkuriem jautājumiem, kas ārkārtīgi būtiski skar pašvaldību un tās iedzīvotājus, un teritoriju. Nu, šajā gadījumā es domāju, ka neviens nevar apgalvot, ka osta būtu kaut kāds nesvarīgs jautājums. Ir skaidrs, ka tas ir ārkārtīgi būtisks jautājums un līdz ar to šīm konsultācijām bija jānotiek. Un tad tām konsultācijām, kā jau es norādīju, būtu jābūt savlaicīgām, godīgām un īstām. Un tad es mēģināšu tieši pieskarties tā kā abām pašvaldībām.

Nu, pirmkārt, tas, ko es tiešām uzskatu, ka tās konsultācijas nebija savlaicīgas. Es ceru, ka Satversmes tiesa var izsekot visai tai virzībai, kā jau sākot no likumprojekta virzības Ministru kabinetā un tālāk Saeimā, kā tas notika. Un tātad pašvaldībām tika piedāvāts jau pilnībā gatavs modelis... tātad, šis te kapitālsabiedrības modelis ar trim piektdaļām valstij un tad tur... cik tur sanāk... divām piektdaļām pašvaldībai. Un tajā sākotnējā modelī pašvaldības, vismaz cik mums ir informācija, nekādā veidā nepiedalījās. Un tad bija šis sākotnējais modelis, kurš būtībā jau vairs nav diskutējams, un pašvaldības... šeit, protams, iet runa pamatā par Ventspils pašvaldību, izteica daudzus un dažādus iebildumus. Nekas no šiem iebildumiem vispār netika ņemts vērā. Nu, būsīm atklāti, tika ņemts vērā attiecībā uz Liepāju, bet attiecībā uz Ventspili un Rīgu, un īpaši uz Ventspili, kura iebilda, tas netika ņemts vērā.

Un šeit, manuprāt, nav ne tas savlaicīgums, proti, netika tas sākotnējais modelis apspriests, ne, protams, nav arī tas godīgums un īstums, jo, ja viena pašvaldība visu laiku raksta vēstules, nāk uz Saeimu, arī Ministru kabineta ietvaros tika izteikti neskaitāmi iebildumi, un visi šie iebildumi tiek vienkārši formāli noraidīti, nu, neiesaistoties pat tādā diskusijā pēc būtības un nesniedzot atbildi. Nu, tad tās nav tās godīgās un īstās konsultācijas.

Un par Rīgas pašvaldību... mums būs arī pieaicinātā persona Rīgas pašvaldība, varbūt viņi arī varēs sniegt kādu sīkāku viedokli, kā viņi redz no sava viedokļa.

Bet attiecībā uz Rīgas pašvaldību, es redzu te arī tādu formālu problēmu, jo, manuprāt, no Pašvaldību likuma izriet tas, ka pašvaldība lemj lēmumu formā, domes lēmumu formā, jo pašvaldība ir taču ievēlēta un koleģiāla. Un Rīgas dome nekad šādu lēmumu nav pieņēmusi un arī viņai nav lūgts un arī Ventspils domei tāds lēmums netika lūgts. Bet Ventspils dome pieņēma pēc savas iniciatīvas... tātad attieksme pret ostu pārvaldības reformu.

A. Laviņš.

Labi.

Turpināsim ar tiesnešu jautājumiem. Vārds jautājumu uzdošanai tiesnesim Gunāram Kusiņam. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Jā, labdien! Man jautājums Vītoliņa kungam.

Es saprotu jūs arī labi pārzināt Ventspils administratīvo teritoriju, ikdienā tur strādājat... Jūs norādījāt, es saprotu, kā argumentu to, ka pēc pašreizējā likuma viss pašvaldības īpašums, visa pašvaldības manta ir atdota šim jaunajam subjektam.

Un mans jautājums ir par to... likuma ceturtnā daļa paredz, ka Ostas pārvaldes valdījums nav attiecināms uz vairākiem īpašumiem.

Mans jautājums ir, cik procentu tad no šīs teritorijas ir tāda pašvaldības manta, uz kuru tad varētu tikt atjaunots pašvaldības šis valdījums, un cik ir tādas teritorijas, kā jūs teicāt... parki, kapsētas vai kas... cik ir tādi, kas ir nepieciešami pašvaldības funkciju veikšanai?

J. Vītoliņš.

Es varbūt mēģināšu atbildēt mazliet izvērstāk.

Redziet, mūs pilnībā apmierināja tā kārtība, kura bija pirms šī likuma grozījumiem un šis valdītājs bija Ventspils brīvostas pārvalde, un mēs piedalījāmies šī valdījuma realizācijā, jo bijām pārstāvēti un visi lēmumi Ventspils brīvostas valdē, līdzīgi kā arī Rīgas brīvostas valdē, tika pieņemti gan valsts, gan pašvaldības pārstāvjiem nobalsojot ar vairākumu, tas ir, ne viena, ne otra puse nevarēja uzspiest savu viedokli. Līdz ar to mums nebija vajadzīgs cits valdītājs. Tos īpašumus, pašvaldības īpašumus, kas bija vajadzīgi tiešo Ostas pārvaldes funkciju veikšanai, mēs nodevām šim valdītājam – Ventspils brīvostas pārvaldei. Pie šiem jaunajiem apstākļiem, kad diemžēl mums nebija vairs nekādas iespējas pieņemt lēmumus, piedalīties lēmumu pieņemšanā Ventspils brīvostas valdē, mēs bijām spiesti izveidot šo savu pārvaldītāju „Ventspils osta”, kā pašvaldības iestādi, kas tieši veica šo te gan pārraudzības funkciju par mūsu īpašumiem, gan arī, kā jau es teicu, realizēja attīstības projektu, kuru...

G. Kusiņš.

Vītoliņa kungs, es atvainojos... tas īsti nav... Es gribu skaitli. Tikai faktu noskaidrošanai. Jūs teicāt, un arī pārējie pārstāvji minēja, cik daudz ir ostas teritorijas, salīdzinot ar administratīvo teritoriju.

J. Vītoliņš.

Jā...

G. Kusiņš.

Mans jautājums ir... Ja viss pašvaldības īpašums tagad ir atdots valdījumā šim jaunajam subjektam... tas ir noteikts likumā. Mans jautājums ir par Ostu likuma

ceturtās daļas tieši šo 1., 2. un 3. punktu, konkrētāk par 3. Tātad, Ostas pārvaldes valdījums nav attiecināms uz... uz ostas teritorijā esošo neapbūvēto pašvaldības zemi.

Tad vēlreiz mans jautājums: cik ir šādas neapbūvētas pašvaldības zemes...? Tikai faktisko apstākļu noskaidrošanai. Paldies.

J. Vītolīņš.

Neapbūvētā zeme ir 713 hektāri.

G. Kusiņš.

Un apmēram procentos tas varētu būt... no tā, kas ir ostas pārvaldes valdījumā?

J. Vītolīņš.

Nē, nu, visa zeme ir ostas pārvaldes valdījumā.

G. Kusiņš.

Nu, jā... Bet tāda, uz kuru... kas varētu būt neapbūvēta pašvaldības zeme, uz kuru tad vienošanās rezultātā jūs varētu atjaunot savas valdījuma tiesības?

J. Vītolīņš.

Nu, 713 ir jāizdala ar 5700...

A. Stucka.

Nu, es te varbūt mazliet palīdzēšu ar jūsu atļauju Vītolīņa kungam...

G. Kusiņš.

Jā.

A. Stucka.

Tātad, tas, ko jautāja Kusiņa kungs, tas ir tiešām šī Ostu likuma 4. panta ceturtās daļas 3 punkts. Pievēršu uzmanību, kā jau jūs to pareizi norādījāt, ka tas attiecas uz neapbūvēto pašvaldības zemi, ka pašvaldība var atgūt savu funkciju izpildei, bet ar nosacījumu, ja tam piekrīt pārvalde.

Esam apzinājuši šīs skaitliskās vērtības un skaitliskās vērtības ir... nu, būtiski tādas vairākas izšķiroši svarīgas.

Tātad, apbūvēta zeme, tie ir 476 hektāri, ar vērtību 27,6 miljoni, respektīvi, uz šiem aktīviem pašvaldība nedrīkst pretendēt, saskaņā ar likumu. Neapbūvētā zeme ir 713 hektāri, vērtība ir 5,8, respektīvi, piecreiz mazāka.

Bet tas, ko arī teica Vītolīņa kungs, tas, kā šī norma ir konstruēta, pat, ja ir nepieciešams funkciju veikšanai, tāpat saskaņojuma nav. Ar skaidrojumu, ka jums ir

vajadzīgs funkciju izpildei? Mums arī kādreiz būs vajadzīgs funkciju izpildei un mēs jums šo valdījumu, tā sakot, neatjaunosim. Tā ir tā absurda situācija, ka tiek it kā svērtas šīs vajadzības. Pašvaldība nāk ar konkrētu vajadzību, un viņai šī vajadzība tiek liegta. Un šeit izpaužas tas pašvaldību tiesību aizskārums un prettiesiskums.

G. Kusiņš.

Vai es pareizi saprotu tātad faktisko situāciju. Tātad, 713 hektāri ir šī teorētiski neapbūvētā un 464 ir apbūvētā.

A. Stucka.

Jā, tieši tā.

G. Kusiņš.

Un šī ceturtās daļas 3. punkta tvērumā varētu būt... nu, teorētiski... šie 713?

A. Stucka.

Jā.

G. Kusiņš.

Vai es pareizi saprotu tad jūsu pozīciju. Tikai kā pozīciju... ka jūs saskatāt šo iespējamo aizskārumsu un arī Satversmes pārkāpumu tajā, ka pašvaldība nevar atjaunot valdījumu tikai tāpēc, ka tas ir panākams vienošanās ceļā. Vai es pareizi saprotu jūsu pozīciju?

J. Vītolīņš.

Tajā skaitā. Tas ir viens no punktiem, jums ir pilnīga taisnība, Kusiņa kungs, bet ir arī vēl viens aspekts, un šeit jau iet runa arī par apbūvēto teritoriju, to, ko Stuckas kungs minēja pirms tam. Pašlaik ir liegta iespēja pašvaldībai atsavināt zemi arī zem ēkām. Un šī pieredze... es varu minēt konkrētu piemēru. Mums ir ļoti liels...

G. Kusiņš.

Tas acīmredzot būtu tiesību normu piemērošanas jautājums un piemēri.

Mani vairāk interesē, vai jūs saskatāt šo iespējamo aizskārumsu tā, ka ir nepieciešams vienoties ar kādu citu subjektu, šinī gadījumā... nu... ka ir ievērojot nosacījumu un te paredz, ka pēc pašvaldības un ostu pārvaldes vienošanās ir atjaunots pašvaldības valdījums.

Tātad, šī vienošanās fakta esamība, ja es pareizi saprotu jūsu pozīciju, ir tas, kas veido šo aizskārumsu... iespējamo aizskārumsu, Satversmes pārkāpums... Jā? Ja es pareizi saprotu?

A. Stucka.

Jā. Tajā skaitā.. viens no aspektiem, kas mūs neapmierina un par ko mēs vērsamies Satversmes tiesā.

G. Kusiņš.

Labi. Paldies.

J. Vītolīņš.

Ja drīkst... es tomēr pie šī papildināšu. Runājot par apbūvēto zemi. Tātad, mūsu priekšlikums, lai likumā tiek atstāta norma, ka pašvaldība var atsavināt šo zemi. Par ko es konkrēti runāju? Ir vairāki komersanti, tajā skaitā ārvalstu investori, bet ne tikai, kuriem ļoti būtisks ir īpašuma jautājums, nevis nomas jautājums. Viņi vēlas šo te ēku un zemi īpašumā...

G. Kusiņš.

Vītolīņa kungs... iespējams, ir kaut kāds pārpratums. Satversmes tiesa nelemj par dažādiem priekšlikumiem un ārvalstu investoru interesēm. Mani vairāk interesē tieši šī neapbūvētā zeme, kas, jūsuprāt, tad veido to jūsu tiesību aizskārumu un iespējamo Satversmes pārkāpumu. Par apbūvēto zemi ir skaidrs.

Paldies. Nav jautājumu.

J. Vītolīņš.

Bet...

A. Laviņš.

Vītolīņa kungs, paldies, mēs jautājumu saņēmām uz uzdoto jautājumu.

Un es paturpināšu ar šādu aspektu, lai tikai saprastu to, ko jūs atbildes sākotnējā daļā minējāt.

Kusiņa kungs iesāka šo jautājumu ar to, ka šajā brīvostas teritorijā atrodas arī parki un tika vēl pieminētas vairākas vietas... kapsētas un tā tālāk... Un jūs, sniedzot atbildi, norādījāt, ka līdz šai ostu reformai no pašvaldības skatupunkta nekādu iebildumu nebija, jo šajā teritorijā esošo īpašumu valdījumu patiesībā īstenoja brīvostas pārvalde un tā kā brīvostas pārvaldes sastāvā bija Ventspils pašvaldības pārstāvji, tad jūs saskatījāt caur pārvaldes pārstāvju esību iespēju lemt par tiem īpašumiem, kas tā kā ir saistīti ar Ventspils pašvaldības autonomo funkciju izpildi.

Vai es pareizi sapratu?

J. Vītolinš.

Jā, tieši tā. Bet ne jau par visu brīvostas teritoriju. Šī iespēja lemt un tas pārvaldītājs, tas valdītājs, kas mums bija un mums citu nevienu nevajadzēja, ir saistībā ar ostas primāro funkciju. Tā ir kravu pārkraušana un arī rūpniecisko objektu, teiksim, attīstība un apsaimniekošana. Bet ostas teritorija bija plašāka.

Kāda iemesla pēc? Tādēļ, ka mums teorētiski vienmēr varēja atnākt kāds investors, kuram vajag lielu platību. Teiksim, 50 hektārus, 100 hektārus. Lūk, „BMW”, „Mercedes” un tā tālāk. Protams, tā ir teorētiska iespēja, bet reizi 50 gados kaut kas tāds var būt. Un tādēļ ostas teritorija bija, vienojoties kopā ar valsti un Ministru kabinets to bija apstiprinājis plašāk, un par šīm pārējām teritorijām manā piemērā par mežu apsaimniekošanu bija cits valdītājs. Jo tie 505 nekustamie īpašumi, kas 2004. gadā savstarpēji vienojoties tika atdoti brīvostas pārvaldei, nebija...

A. Laviņš.

Vītolīņa kungs, tad es uzdošu tiešāku jautājumu. Lūk, par tām zemēm, piemēra pēc, kas tika minētas. Tur ir kapsētas, tur ir dzīvojamās mājas, tur ir divi bērnodārzi. Kurš pieņēma lēmumus par to, kā uzturēt šādus īpašumus? Ventspils brīvostas valde, kurā ir arī pārstāvji no Ventspils pašvaldības, vai lēma Ventspils pašvaldības dome?

J. Vītolinš.

Protams, ka Ventspils pašvaldības dome.

A. Laviņš.

Paldies. Tāds arī bija mans jautājums.

Tā... Paldies.

Turpinām ar jautājumiem. Šobrīd vārds jautājumu uzdošanai tiesnesim Artūram Kučam. Lūdzu!

A. Kučs.

Jā. Labdien. Man jautājums būs droši vien vairāk Nikuļcevas kundzei, bet varbūt arī kāds, ja vēlēšies atbildēt...

Par teritoriju. Tikko jau priekšsēdētājs teica un arī jūs teicāt, ka tur ir gan izglītības iestādes, gan kapsētas, gan dzīvojamās mājas šajā teritorijā.

Un man ir jautājums tāds. Teritoriju, kāda ir ostai, to nosaka Ministru kabineta noteikumi. Ja es nemaldos, 2020. gada 78. noteikumi „Par Ventspils brīvostas robežām”. Un tad ir jautājums. Ja tajā teritorijā ietilpst arī kaut kādas izglītības iestādes vai kapsētas, kas, kā jūs teicāt... nav nepieciešams tieši ostas funkciju pildīšanai, vai tādā gadījumā nebūtu jāapstrīd šie Ministru kabineta noteikumi, kas nosaka šīs teritoriālās robežas? Vai apstrīdētās normas kaut ko maina šajā ziņā?

I. Nikuļceva.

Jā. Nu, es noteikti nepiekrītu, ka būtu jāapstrīd šie Ministru kabineta noteikumi par ostu robežām. Un es mēģināšu varbūt, nu, vēlreiz atkārtot to, ko es jau iezīmēju. Protams, ir pašlaik šī situācija ar bērnudārziem, ar dzīvojamām mājām un kapsētām, kur viņa ir visacīmredzamākā un visabsurdākā, bet, nu, tomēr cerēsim, ka šī situācija tiks atrisināta.

Bet tas tomēr manā ieskatā nav būtiskākais. Būtiskākais ir šī komercdarbības zona. Un to nevar atrisināt ar pieteikumu Satversmes tiesā.

Es varu piekrist, ka teorētiski valsts varēja nodalīt atsevišķi ostu šaurā nozīmē, kur būtu tās hidrotehniskās būves un atsevišķi to komercdarbības zonu un tad pieņemt likumu un noteikt, ka šajā komercdarbības zonā ir speciālā ekonomiskā zona... Gala beigās šī komercdarbības zona nav, nu, nesaraujami saistīta ar ostas funkcijām. Osta principā varētu darboties arī bez šīs komercdarbības zonas, vismaz manā izpratnē. Un tad šīs te ostu robežas varētu būt pavisam citas un komercdarbības zonā tad uzņēmēji varētu strādāt pēc tādiem pašiem nosacījumiem, kā viņi ir pašlaik, tātad, saņemot nodokļu atvieglojumus un arī nebūtu nekāda pamata šajā komercdarbības zonā nodot pašvaldības nekustamā īpašuma valdījumu ostas pārvaldei. Un arī noteikt kādus ierobežojumus atsavināšanai. Tad tā būtu vienkārši komercdarbības zona, kas ir ap ostu izveidojusies.

Bet to nevar atrisināt ar pieteikumu. Un apstrīdot ostu robežas, nu, iespējams, ka varētu panākt kādu risinājumu, jā, uz šiem te objektiem, kurus es minēju un kur ir tā acīmredzamība par situācijas absurdumu.

Bet ne attiecībā uz šo te komercdarbības zonu.

A. Kučs.

Labi. Paldies.

I. Nikuļceva.

Varbūt Auguļa kungs var papildināt...

A. Laviņš.

Nē, nē... viss. Jautājums bija uzdots, saņēmām atbildi.

Nikuļcevas kundze, tad, jūsuprāt... paturpinot manis iepriekš uzdoto jautājumu ar nupat sniegto atbildi, ka jūs minējāt, ka varam trīs zonās iedalīt teritoriju, kurā varētu ietilpt hidrotehniskās būves, tad plašāka jau teritorija aiziet, kur tiek veikta komercdarbība un uzņēmējiem ir ārkārtīgi svarīgi darboties noteiktos nodokļu režīmos. Un tad vēl ir teritorija, kas ir... par kuru jūs sakāt, ka tā nav tā problemātiskā daļa, ko minējāt... kapsētas, parki, neapbūvēta teritorija un meži... tad, ja reiz pašvaldība, tieši pašvaldība, kā Vītoļņa kungs minēja, nevis ostu pārvalde, lemj par to, kā apsaimniekot,

kā uzturēt šo īpašuma daļu, kas nav... es šobrīd lietošu to jēdzienu „ne problemātiskākā”, kā jūs izteiciaties... bet kura ir saistīta ar pašvaldības autonomo funkciju izpildi.

Ja pašvaldība pati lemj, kur tad ir pašvaldības principa aizskārums saskatāms? Paskaidrojiet, lūdzu!

I. Nikuļceva.

Es domāju, ka varbūt... es nezinu, Vītoliņa kungs varbūt neprecīzi...

A. Laviņš.

Nē, mans jautājums šobrīd, Nikuļcevas kundze, ir jums, jo jūs esat 22 Saeimas deputātu pārstāve... 22 Saeimas deputāti ir iesnieguši pieteikumu un, lai izskatītu šo pieteikumu, konstitucionālā tiesa īsteno abstrakto konstitucionālo kontroli un man ir svarīgi dzirdēt atbildi no jums. Un tāpatās ir, protams, saņemt atbildi no pašas pašvaldības, kas ir iesniegusi pieteikumu. Bet šobrīd jautājums tomēr ir jums.

I. Nikuļceva.

Es atbildēju. Paldies.

Es tikai gribēju teikt, ka es nezinu, vai Vītoliņa kungs neprecīzi izteicās, vai viņu nepareizi saprata...

Bet pirms es atbildu uz jautājumu, es gribētu mazliet precizēt par to vārdu „neproblemātiska”. Manuprāt, tā situācija ar dzīvojamām mājām, kapsētām, bērnodārziem, ir visproblemātiskākā, bet tā ir ļoti viegli atrisināma un es ticu, ka viņu, iespējams, tomēr atrisinās ar šo ostu robežu grozīšanu.

Tālāk runājot par to, kas tad pašlaik lemj par šiem bērnodārziem, kapsētām, tur mežiem un tā tālāk... Ja es pareizi saprotu situāciju, līdz apstrīdēto normu pieņemšanai šīs zemes nebija nodotas ostas pārvaldes valdījumā tā iemesla dēļ, ka tur ir pašvaldības autonomās funkcijas, nu, piemēram, tur ir bērnodārzs. Tātad, ir kāda Izglītības pārvalde vai līdzīga institūcija, kura ar to visu tur nodarbojas. Ostai tur nekādas īsti teikšanas nav. Pieņemot apstrīdētās normas 2022. gadā, uz likuma pamata automātiski šī zeme nonāk ostas pārvaldes valdījumā. Tur vairs nevajag nekādu lēmumu. Un tagad, kopš apstrīdēto normu spēkā stāšanās, jau tā vairs nav, kā teica Vītoliņa kungs. Tagad šī te zeme zem bērnodārza ir ostas pārvaldes valdījumā.

Un tad es izstāstīšu, kā es to saprotu. Man būtu ļoti interesanti zināt pēc tam, kā Saeima vai pašvaldība to saprot. Bet es saprotu tā. Tātad, ir zeme, kas pieder pašvaldībai un ir ēka, kas pieder pašvaldībai un ēkā ir bērnodārzs. Un zeme pāriet Ostas pārvaldes valdījumā un tātad pašvaldības izglītības iestāde nomā šo zemi no Ostas pārvaldes. Nu, tā es to situāciju saprotu.

Un attiecas arī uz visiem citiem kapiem, mežiem... un tā tālāk.

A. Laviņš.

Jā. Paldies.

Vītoliņa kungs, no pašvaldības skatupunkta. Tātad, ir divi bērnodārzi, paņemsim šo piemēru. Zeme zem šiem bērnodārziem šobrīd ir nodota valdījumā brīvostas pārvaldei uz likuma pamata. Vai lēmumus par to, kā šī pašvaldības iestāde funkcionē, taču pieņem pašvaldība? Un kā... kas traucē praktiski Ventspils valstspilsētas pašvaldībai īstenot savas autonomās funkcijas? Kaut uz šī piemēra.

J. Vītoliņš.

Jā, es pilnīgi piekrītu Nikuļcevas kundzei, iespējams, ka es neprecīzi atbildēju uz jūsu jautājumu pirms tam. Tieši tā. Mums nebija nekādu problēmu ar šī valdījuma realizāciju un šo valdījumu realizēja šajā gadījumā Izglītības pārvalde, ne jau brīvostas pārvalde pirms šīs te mūsu apstrīdēto normu pieņemšanas.

Pašlaik tā praktiskā problēma ir tajā piemērā, ko es minēju, ka Izglītības pārvalde parakstīja nomas līgumu un tagad mums ir jāapstrīd šis nomas līgums, ka maksāt valdītājam, ko ir iecēlusi Saeima ar savu likumu, un priekš kam? Tas jau nav vajadzīgs. Bet to, kā strādā šis bērnodārzs, ir skaidrs, ka praksē šobrīd vēl arvien lemj pašvaldība un Izglītības pārvalde, kuru pedagogu pieņemt darbā un kuru nē... Bet es lūdzu ņemt vērā, godātie Satversmes tiesas tiesneši, ka tie ir vienoti īpašumi un nosakot valdījumu uz zemi, tiek apgrūtināts viss īpašums ar šo valdījumu. Un cik subjektīvi brīvostas pārvalde atsevišķos gadījumos izturas, to es minēju pirms tam ar konkrētiem piemēriem.

A. Laviņš.

Sakiet, lūdzu, šī nomas līguma slēgšana kā viens no aspektiem, ko jūs pieminat... kā tas apgrūtina pašvaldībai īstenot savu autonomo funkciju attiecībā uz piemērā minētajiem diviem bērnodārziem?

J. Vītoliņš.

Vienkārši ir jāmaksā noma. Tie ir pašvaldības izdevumi, kuri nav paredzēti Izglītības pārvaldes budžetā. Tā ļoti vienkāršota ir tā atbilde.

A. Laviņš.

Nē, nē... Šobrīd jautājumi ir Vītoliņa kungam... Tas ir vienīgais apsvēruma par to, kas traucē īstenot pašvaldību autonomo funkciju attiecībā uz šo gadījumu?

J. Vītoliņš.

Ja es minētu kādus citus... tie būtu teorētiski pieļāvumi. Nu, pieņemsim, mēs pārvietojam un šī ēka būtu jāpārdod, tad atkal būtu jāgriežas, teiksim, ja tas ir vienots

īpašums, kā jūs saprotat... tie ir tīri teorētiski pieļāvumi, kādi kādreiz var izveidoties praksē.

A. Laviņš.

Paldies.

Nikuļcevas kundze, jūs vēlējāties papildināt. Lūdzu!

I. Nikuļceva.

Jā, es vēlējos papildināt. Es, protams, saprotu, ka tas būs teorētisks tā kā pieļāvums... bet, pieņemsim, ka pašvaldība vēlas šā bērnodārza teritorijā uzbūvēt jaunu rotaļu laukumu vai veikt jebkuras izmaiņas, veikt jebkuru apbūvi. Zeme atrodas Ostas pārvaldes valdījumā. Nu, tas nozīmē, ka viss ir pilnībā pašvaldībai jāsaskaņo. Es nerunāju par to, ka, ja, piemēram, ir kaut kāds nekustamais īpašums, kur, piemēram, ir degradēta apbūve, tad viņš nav neapbūvēts. Un varbūt pašvaldībai vajag jaunu bērnodārzu, bet viņa jau nevar tur neko celt bez ostas pārvaldes piekrišanas.

A. Laviņš.

Respektīvi...

I. Nikuļceva.

Tā kā es diemžēl... Vītoliņa kungs, es nevaru piekrist, ka tas ir viss... manuprāt, ir daudz vairāk šie te ierobežojumi, daudz vairāk šīs te ietekmes.

A. Laviņš.

Jā... nu jau redzam no jūsu paskaidrojumiem vismaz uz šo piemēru, ka ir divi apsvērumi. Viens ir par to, ka ir jāmaksā nomas maksa, par to, ka ir nepieciešams saņemt no valdītāja saskaņojumu par ikvienu rīcību attiecībā uz to, kas tiek veikts uz šī zemes gabala.

I. Nikuļceva.

Tieši tā. Jā.

A. Laviņš.

Paldies. Tas ir saprotams.

Turpināsim ar tiesnešu jautājumiem. Vārds tiesnesei Irēnai Kucinai. Lūdzu!

I. Kucina.

Jā. Paldies.

Un tagad Ventspils, lūdzu, pārstāvjiem.

Par faktisko situāciju uz šodien un, proti, varbūt jūs varat informēt tiesu, kādas darbības ir veiktas, lai Ventspils ostas teritorija tiktu samazināta un tie funkcionāli nepieciešamie zemes īpašumi vai manta, tiktu atkal nodoti pašvaldības autonomo funkciju realizēšanai. Nu, konkrēti mēs runājam par tiem bērnodārziem, par kapsētām, par ko jūs visu minējāt, kas sastāda 230 hektārus.

Jo Kuča kungs jau pieminēja Ministru kabineta noteikumus, bet savā būtībā, protams, tas neskar apstrīdētās normas, bet kopumā mantas jautājumu kā tādu, kā risināt, iespējams, risināt nākotnē... Un pašvaldībai ir iniciatīvas tiesības, ierosinājuma tiesības nākt ar priekšlikumu Ministru kabinetam, vai arī šobrīd arī iekļaut Satiksmes ministrijā, varbūt pārrunās ar Satiksmes ministriju un attiecīgi piedāvāt izslēgt no ostas teritorijas tās teritorijas, kas šobrīd ir valdījumā un pašvaldībai ir nepieciešamas jūsu funkciju izpildei. Kāda ir situācija uz doto brīdi?

J. Vītolīņš.

Jā, es jautājumu sapratu. Paldies.

Tātad, šobrīd mums ir dialogs gan ar brīvostas pārvaldi, gan ar droši vien pastarpināti ar Satiksmes ministriju un brīvostas pārvalde izteica šādu priekšlikumu, ka mainīt Ventspils brīvostas robežas un arī izslēgt šos te objektus, kas varbūt ir ieguvuši tādu plašu publisku skanējumu, bet tas mērķis, kāpēc tas ir ieguvis, lai parādītu, ka tomēr likuma grozījumi tika pieņemti steigā un nebija līdz galam izsvērti.

Bet es jums pilnīgi piekrītu, ka to ir iespējams izdarīt. Mēs izvērtējam šo Ventspils brīvostas pārvaldes piedāvāto iesniegumu par robežu grozīšanu, bet šajā te piedāvājumā diemžēl bija ietverta arī virkne komersantu, kas tādā veidā tiktu izslēgti no brīvostas teritorijas, kas ir komercapbūve, tiktu arī ar šo te priekšlikumu izslēgti un viņi nebija aptaujāti. Mēs to pārbaudījām. Jo šobrīd, kā jau šeit tika minēts, tad ir ļoti būtiski šīs brīvās ekonomiskās zonas statuss ar nodokļu atlaidēm. Šobrīd to izmanto 32 komersanti Ventspils brīvostā un tagad, neapjautājot un nepainterēsējoties par viņu viedokli, mūsaprāt tas nebija pareizi. Mēs lūdzām brīvostas pārvaldi tomēr iegūt šo viedokli, lai precizētu, kādas tad šīs te robežu izmaiņas varētu būt. Bet es esmu pārliecināts, ka mēs vienosimies.

I. Kucina.

Tātad, vai es drīkstu precizēt.

Jūsu rīcībā ir pārvaldes priekšlikums vai jau konkrēti Ministru kabineta noteikumu projekts, kas atrodas saskaņošanas procesā?

J. Vītolinš.

Pašlaik tas ir tikai robežu izmaiņu priekšlikums ar ļoti konkrētām ģeogrāfiskām koordinātēm, kādas būtu šīs jaunās robežas. Bet tas ir šī lēmuma projekta pamats. Neapšaubāmi.

I. Kucina.

Jā. Paldies.

Un vai šajā projektā, kā Nikuļcevas kundze minēja, varbūt kā pašu problemātisko jautājumu, ir iekļautas tās teritorijas, kas ir nepieciešamas pašvaldības autonomo funkciju izpildei, par ko mēs runājam šodien?

A. Stucka.

Es varbūt ar jūsu atļauju centīšos atbildēt.

Ventspils pašvaldības dome neapstrīd ostas teritorijas robežas. Viņas var palikt tieši tādas pašas, kādas viņas ir šobrīd, tajā skaitā ar bērnodārzu esību šajā teritorijā. Ventspils pašvaldības dome apstrīd valdījumu, respektīvi, ierobežojumu lietot šo īpašumu.

Paskaidrošu, kāpēc. Šobrīd ostas teritorijā pieder valstij īpašums, pašvaldībai īpašums, fiziskām personām īpašums un juridiskām personām īpašums. Fiziskās personas, privāttiesību juridiskās personas nav ierobežotas lietot savu īpašumu, savukārt pašvaldība ir ierobežota lietot savu īpašumu, tajā skaitā funkcionālās teritorijas pašvaldības uzņēmumiem, pašvaldības iestādēm, meži, parki, skvēri. Pašvaldība neredz racionālu pamatojumu šādam ierobežojumam, kāpēc ostas teritorija, ņemot vērā īpašumu struktūru, ir visa kā viens atdota brīvostas pārvaldes, vēlāk akciju sabiedrības „Ventas osta” valdījumā. No neviena likumdošanu pavadoša dokumenta šāds racionāls izskaidrojums neizriet.

Vēl vairāk. Tas, ko jautājumu sesijā Nikuļcevas kundzei uzdevāt attiecībā par ostu kā publisku lietu. Es kā pašvaldība to pilnībā respektēju. Nav vispār nekādu jautājumu. Senāts ir lēmis pareizi, bet Ostu likuma pārejas noteikumu 14. punktā Saeima iezīmēja ceļu karti, kā notiks ostu pārvalžu reformēšana. Viņa pateica – sākumā pētījums, lai atbilstu labas pārvaldības principiem, pēc tam – likums. Ja paskatās šo pētījumu, kas ir minēts likumprojekta anotācijā, tad pētījumā ir minēti četri varianti, kādus eksperti piedāvā rīcībai ar pašvaldības mantu. Tajā skaitā par to runāja Saeimas Juridiskā biroja pārstāve. Nevienā no šiem variantiem nav valdījuma. Nav. Un kāpēc pēkšņi noma, atsavināšana? Kāpēc aizgāja Saeima prom no šiem juridiski korektajiem

risinājumiem? Pēc būtības veicot... nu, piedodiet, par rupju vārdu... nacionalizāciju. Šis nav skaidrs un saprotams.

Mēs neapstrīdam ostas robežas teritorijas, lai viņas paliek. Vēl vairāk. Komunikācijā, kontekstā ar to, ko jūs jautājat attiecībā par Ventspils ostas robežu grozījumiem, nav tā, ka iebilst pašvaldība. Pašvaldība saka, ka tād... tajā skaitā ir atzinums, vēstules. Viņi piedāvā... uz ostu skatāties no īpašumtiesību redzespunkta. Tād, ir osta, kur ir šīs hidrotehniskās būves, kanāls, piekļuve jūrai, visas šīs lietas. Strīdu nav. Pašvaldība nenodarbosies ar kanāla padziļināšanu. Bet ir šī funkcionālā teritorija, kurā ietilpst arī bērnodārzi, pašvaldības uzņēmumi. Tā ir teritorija priekš ostas attīstības. Tajā skaitā šo teritoriju var izmantot pašvaldība, privātie, valsts... lai jebkurš izmanto... galvenais, lai notiek ostā business. Un šāda tā pozīcija... viņa arī tiek skaidrota un demonstrēta šai Satiksmes ministrijai...

Runājot konkrēti par ostu robežām. Ir ļoti pareizs un loģisks jautājums. Ir sagatavoti jauni Ministru kabineta noteikumi, kas paredz jaunas ostu robežas. Nosūtot uz atzinumu sniegšanu pašvaldībai, Satiksmes ministrija norāda, ka pavadošajos dokumentos, ka ir bijušas konsultācijas un ka pašvaldība piekrīt. Pašvaldība sakarā ar šo priekšlikumu... viņa norāda ko... Tād, mēs kā pašvaldība rūpējamies ne tikai par sevi, bet arī par iedzīvotājiem, tajā skaitā par uzņēmējiem, kas ir ostas teritorijā. Ja jūs lemjat par ostas robežu grozīšanu, mēs to respektējam, bet aptaujājiem tos uzņēmējus, vai viņi piekrīt, tāpēc ka atrašanās ostas robežās dod nodokļu atvieglojumus. Un līdz ar to pašvaldība saka, ka, protams, mēs esam par, lai jūs izņemtu ārā bērnodārzus, kaut arī tā nav mūsu kategoriska prasība. Bet, ņemot vērā to funkcionālo un teritoriālo integritāti, runājiem ar iedzīvotājiem un uzņēmējiem un vienojieties par to, ka viņi piekrīt, ka viņu business no tā necietīs.

Kā rezultātā nu ir pagājis mēnesis un, kā sakot, viss ir apstājies, un nekādi grozījumi nav, jo vienkārši nav šo...

A. Laviņš.

Stuckas kungs, paldies par ļoti izvērstu atbildi.

Turpināsim ar tiesnešu jautājumiem. Vai vēl būs jautājumi? Lūdzu!

I. Kucina.

Jā, es vēl paturpināšu. Paldies.

Stuckas kungs, paldies par izvērstu atbildi. Paturpināšu.

Jūs pieminējāt, nu... varam teikt konkrēti... šos Ministru kabineta noteikumus, ko nav iespējams saskaņot dažādu apsvērumu dēļ, to mēs arī šodien dzirdēsim, visticamāk, no Satiksmes ministrijas. Bet jūs pieminējāt atsevišķu privātpersonu komerciālās intereses ostas teritorijā.

Kā tas ir sasaistāms tieši ar jūsu argumentāciju par pašvaldības principa pārkāpumu, jo tās ir konkrēti komerciālas intereses, kas ir uzņēmēju interesēs?

A. Stucka.

Tātad, pašvaldībai arī ir juridiskās personas tiesības. Arī pašvaldība izmanto to, kas saucas „osta” un atrašanos ostas robežās. Nav tā, ka pašvaldība ir sajūsmā arī par to, ka viņu teritorijas, tajā skaitā, ko viņa cer izmantot, kā Vītoliņa kungs teica, investoru piesaistē... ka viņas tiek izslēgtas no ostu robežām. Tāpēc es vēlreiz saku: ostas robežas un valdījums. Tās ir nesaistītas lietas. Vienkārši Saeima novilka vienlīdzības zīmi – ostas teritorija un valdījums, neveicot nekādu atlasī, kaut gan pētījumā, kas ir bijis pamatā Ostu likuma grozījumiem, ir piedāvāta šāda pieeja.

A. Laviņš.

Stuckas kungs, jautājums bija nedaudz ar citu akcentu. Kucinas kundze minēja par to, ka tur ir runa par dažādām privātām interesēm, un jautājums bija – kā tad šīs privātās intereses var tikt sasaistītas ar pašvaldības autonomo funkciju izpildi. Akcents.

A. Stucka.

Jā, paldies.

Tāpēc, ka uzņēmēji maksā nodokļus pašvaldībai. Un pašvaldība ir ieinteresēta, lai būtu šai teritorijai uzņēmēji, kas strādā un atnes pašvaldībai nodokļus.

J. Vītoliņš.

Ja drīkst, es minēšu konkrētu piemēru.

A. Laviņš.

Vītoliņa kungs, papildiniet, lūdzu.

J. Vītoliņš.

Tas būs kā daļēja atbilde uz cienītās Kucinas kundzes jautājumu.

Tātad, lielākais investors mūsu ostā ir Šveices uzņēmums „*Bucher municipal*”, pagājušā gada apgrozījums ir 84 miljoni, vairāk kā 400 strādājošie. Visa produkcija iet eksportam. 2009. gadā šis uzņēmums bija gatavs atstāt Ventspili, jo bija krīze, un viņa tas nosacījums lielā mērā bija tīri privātpašnieks. Bija skaidrs, ka tas nav valsts vai, teiksim, kādas tur Šveices pašvaldības, teiksim, īpašums. Lai varētu iegādāties zemi un ēku savā īpašumā. Un tas tika realizēts izsoles kārtībā, visa, teiksim juridiskā procedūra tiktu ievērota un tādēļ šāds te uzņēmums palika, maksā nodokļus Latvijas valstij,

pašvaldībai. Un tās ir šo privāto personu intereses, jo visi investori vairāk kā no desmit valstīm, mums ir privātie investori, kā es to saprotu.

A. Laviņš.

Paldies, Vītoliņa kungs.

Sapratām. Nodokļu aspekts ir tas, kādā veidā jūs izskaidrojāt atbildi uz jautājumu.

Vai būs vēl citi jautājumi?

I. Nikuļceva.

Es varētu mazliet papildināt par šo...

A. Laviņš.

Par šo... Nikuļcevas kundze, lūdzu.

I. Nikuļceva.

Jā, jo, labi... nu neteikšu tos vārdus, ka es nepiekrītu... bet pašvaldību autonomā funkcija un es citēšu no iepriekšējā Likuma par pašvaldībām: „ir sekmēt saimniecisko darbību attiecīgā administratīvā teritorijā, rūpēties par bezdarba samazināšanu”. Un līdz ar to es nekādā veidā nenodalītu tādas zonas, kā, piemēram, tur bērnu dārzi un kapsētas vienā pusē un komercdarbības zonu otrā pusē pēc principa, ir vai nav autonomā funkcija. Tāpēc, ka arī šajā komercdarbības zonā es saskatu autonomo funkciju, proti, tā ir arī pašvaldības funkcija rūpēties par saimniecisko darbību, par komercdarbību savā teritorijā.

Tas bija tas komentārs, ko es gribēju papildināt.

A. Laviņš.

Paldies par precizējumu.

Turpināsim ar tiesneses Irēnas Kucinas jautājumiem. Lūdzu!

I. Kucina.

Jā. Paldies. Turpināsim ar Ventpils pārstāvjiem.

Par situāciju pirms apstrīdēto normu pieņemšanas. Un tika pieminēts un jūs arī pieteikumā rakstāt daudz par šo te finanšu autonomiju. Pašvaldības finanšu autonomiju. Nikuļcevas kundze arī bija iezīmējusi kā vienu no... 2. punkts, ko, iespējami, šīs apstrīdētās normas ierobežo.

Un jautājums ir par to faktisko situāciju, kas ir bijusi līdz apstrīdētajām normām, lai manā rīcībā ir precīzi fakti.

Tātad, tā manta, kas tika nodota ostu pārvaldes valdījumā, pašvaldības manta, ar jūsu lēmumu, tika pārvaldīta no ostu pārvaldes puses. Vai attiecībā uz to mantu pašvaldība kaut kādā veidā īstenoja apsaimniekošanas funkcijas un guva ieņēmumus? Un cik liela daļa to ieņēmumu bija saistīti ar tieši pašvaldības iedzīvotāju interešu aizstāvību, kas veido kopējo budžetu... pašvaldības budžetu?

J. Vītolinš.

Varbūt Stuckas kungs palīdzēs... es varu iesākt.

Nu, ieņēmumi, neapšaubāmi... tas tika arī pieminēts, ka mūsu īpašumā ir arī piestātnes, bet šīs piestātnes tajā laikā bija nodotas brīvostas pārvaldes valdījumā. Mēs piedalījāmies ostu pārvaldē, un bija skaidrs, ka tas ir ļoti pareizi, ka ieņēmumus gūst šīs te valdītājs.

Bet piestātnes nav publiskā infrastruktūra tādā izpratnē ostā, kā ostas kanāls, kā navigācijas zīmes un tā tālāk. Piestātnes ir, un arī tajā skaitā mūsu ostā, var piederēt valstij vai piederēt pašvaldībai, vai piederēt juridiskai personai un var piederēt arī privātai personai. Arī tāda piestātne ir. Pie šiem apstākļiem, kad mums ir tādas attiecības ar brīvostas pārvaldi, mēs varētu šīs piestātnes izmantot kā pašvaldība un izmantot un būtu ieņēmumi. Tas ir ļoti būtiski.

Tā kā tas ir tāds teorētisks pamatojums, ka, ja mēs neesam kopā, ja mēs nestrādājam uz vienotu mērķi, nu, tad mums, protams, ir ļoti būtiski, jo ieņēmumi ir samazinājušies un izdevumi visu laiku pieaug, kā jebkurai pašvaldībai.

Es domāju, ka Stuckas kungs papildinās manu atbildi.

I. Kucina.

Es vēlētos jums vēl precizējošu jautājumu, Vītoļiņa kungs. Par to... Jūs minējāt piestātnes. Tieši tā no lietas materiāliem arī izriet, ka Ventspils pašvaldības vārdā ir nostiprinātas īpašumtiesības objektiem, kuri nepieciešami brīvostas funkciju veikšanai, un konkrēti ir Ventspils ostas piestātnes.

J. Vītolinš.

Viņas ir divas.

I. Kucina.

Jā. Tas nozīmē, ka jūs gūvat ieņēmumus no šīm piestātnēm, nevis ostu pārvalde.

J. Vītolinš.

Nē, guva brīvostas pārvalde...

I. Kucina.

Pārvalde guva...

J. Vītolīņš.

... un tas bija apzināts lēmums, jo tajā laikā likumdošana paredzēja, ka visi ieņēmumi, kurus gūst Ventspils brīvostas pārvalde, tiek ieguldīti tajā pašā administratīvajā teritorijā Ventspils pilsētā. Šobrīd šī norma, lai gan mēs ļoti pastāvējām uz to, ka viņai ir jāpaliek, tika izņemta no likuma un ieņēmumus, kurus gūst brīvostas pārvalde, var izlietot jebkur, ne tikai Latvijā.

I. Kucina.

Paldies. Jā...

A. Stucka.

Ar jūsu atļauju varbūt es papildināšu.

Es jau teicu, ka Ventspils valstspilsētas pašvaldība spēlē pēc tiem noteikumiem, ko ir uzrakstījusi Saeima tajā Likuma par ostām pārejas noteikumu punktā. Tur ir runāts par šo pētījumu.

Atbildot uz jūsu jautājumu par šīm funkcijām, ko pilda gan Ventspils brīvostas pārvalde, gan pašvaldība, pētījumā ir melns uz balta uzrakstīts, ka vēsturiski šīs funkcijas ir saplūdušas, respektīvi, ka ir izveidojusies ne tikai teritoriālā integritāte, ka osta ir pašvaldības teritorijā, bet arī funkcionālā integritāte, tajā skaitā institucionālā integritāte.

Tas, par ko runāja Vītolīņa kungs, līdz 2019. gadam pašvaldība piedalījās funkciju veikšanā, kuras ir kopējas, īpašumu pārvaldībā tajā skaitā, kas ir nodots valdījumā funkciju veikšanā, respektīvi, tas bija viss kopējs. Kopš 2019. gada, kad pašvaldība ir izolēta no sava īpašuma pārvaldības, viņa ir spiesta meklēt, kā sakot, tos risinājuma veidus likumā atļautos, tajā skaitā izveidot pašvaldības iestādi, kas nodarbosies ar šo pārvaldību.

Bet pēc būtības ir tā, ka šī pašvaldības un Ventspils ostas integritāte, viņa vēsturiski... nu, gribas jau teikt, ka valsts izveidoja pašvaldību... Ventspils pašvaldību īstenībā izveidoja Ventspils osta 13. gadsimtā. No sākuma izveidojās osta un tad izauga teritorija. Un, piemēram, ja administratīvi teritoriālās reformas lietā, kur tika vērtēts, kādas tur tās izmaiņas visu laiku ir bijušas un kā ir mainījusies teritorija un kāda var būt, tā sakot, tiesību pēctecība... tad Ventspils ostas gadījumā nav iespējams nodalīt Ventspils pašvaldību un Ventspils ostas. Līdz ar to tam ir jābūt visam kopējam. Un to pierāda funkcijas un pierāda finansējums, to pierāda iedzīvotāji, kas dzīvo ostas teritorijā, par ko ir jārūpējas.

Pie tam, likumdevējs... viņš neizvēlējās... funkcijas brīvostas pārvaldē pildīs brīvostas pārvalde un pašvaldības teritorijā – pašvaldība. Visa teritorija ir vienota. Visā teritorijā pašvaldība pilda funkcijas... un pašu svarīgāko funkciju, kas pat nav funkcija, bet pienākums – teritorijas plānošana. Tātad, pašvaldība plāno teritoriju arī ostas teritorijā. Ja pateiks, ka jūs gribat šeit piestātnes... nē, te būs parks un tur būs parks.

Paldies.

A. Laviņš.

Labi. Vārds jautājumu uzdošanai tiesnesim Gunāram Kusiņam. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Jā, man jautājums par faktisko situāciju un es saprotu, ka pieteikuma iesniedzēji ir vairāki un mēs laikam jautājumu uzdošanā neesam pieskārušies pārejas noteikumiem tieši, kas arī šajā Satversmes tiesā tiek izvērtēti.

Pirmais jautājums laikam Nikuļcevas kundzei, kas arī teica, ka šobrīd šis 16. punkts ir jaunā redakcijā. Pirmais jautājums tīri par faktiem.

Vai jūs tād... jūs teicāt, ka jūs uzturat to spēkā attiecībā uz šobrīd spēkā esošo redakciju, kas ir tāda plašāka. Mans jautājums jums: vai jūs uzturat spēkā arī balstoties uz tiem pašiem argumentiem, kas norādīti jūsu pieteikumā... deputātu pieteikumā?

I. Nikuļceva.

Jā, būtībā uz tiem pašiem argumentiem.

G. Kusiņš.

Uz tiem pašiem...

I. Nikuļceva.

Jā... tād, uz tiem pašiem argumentiem. Nu, mazliet paanalizējot sīkāk, tād, manuprāt, 16. punkta 1. apakšpunktā ir tikai mainīts termiņš no 2022. gada 1. septembra uz 2023. gada 1. septembri.

G. Kusiņš.

Jā. Un par to man būs otrs jautājums par faktiskajiem apstākļiem. Sakiet, lūdzu, vai... jums droši vien ir zināms... vai ir izveidota Rīgas pilsētas pašvaldībā šī kapitālsabiedrība? 1. septembris ir termiņš jau iestājies.

I. Nikuļceva.

Nu, cik... nu, pirmkārt, Rīgas pašvaldība noteikti to varēs komentēt daudz sīkāk, bet, cik man zināms, tad nē, nav izveidota. Nu, labi, teiksim tā... ir izveides stadijā, bet nav izveidota.

G. Kusiņš.

Labi. Skaidrs. Paldies.

Un tad divi jautājumi saistībā ar deputātu pieteikumā norādītajiem argumentiem un to, ko es nupat dzirdēju no Vītoliņa kunga, atbildot uz jautājumiem.

Ja es pareizi sapratu Vītoliņa kunga atbildi, tad jūs teicāt, ka ir pareizi, ka to naudu, ko nopelnīja brīvostas pārvalde, tā ir brīvostas pārvaldes īpašums. Savukārt deputātu pieteikumā ir norādīts attiecībā uz pārejas noteikumiem, ka... ir argumenti par pārejas noteikumu 16. punktu 1. un 2. apakšpunktu... tie ir 27. lapaspusē, no kuriem es saprotu, ka jūs uzskatāt, ka valsts intereses neciestu, ja pārvalžu īpašums tiktu uzskatīts par valsts un pašvaldību mantu noteiktā proporcijā.

Mans jautājums. Sakiet, lūdzu, vai no pašvaldības principa un ja jā, tad kā, izriet tas, ka brīvostas pārvaldes īpašums būtu uzskatāms par pašvaldības īpašumu pat kaut kādā daļā, jo es saklausīju pretrunu ar to, ko saka Vītoliņa kungs un tas, kas ir 27. lapaspusē pieteikumā.

Es ceru, ka sapratāt jautājumu.

I. Nikuļceva.

Es mēģināšu izskaidrot to savu viedokli... varbūt Auguļa kungs arī papildinās mani...

Es neapstrīdu to, ka brīvostas pārvaldes manta ir viņu manta. Tā nav pašvaldības manta. Skaidrs. Bet tā nav arī valsts manta... nav valsts manta... Bet pārejas noteikumi faktiski to paredz kā valsts mantu. Pieteikuma iesniedzēja viedoklī tas nav taisnīgi šo iemeslu dēļ, kurus jau es izskaidroju...

G. Kusiņš.

Drīkst pajautāt... Un kā manta tad tā ir? Brīvostas pārvaldes manta...

I. Nikuļceva.

Nu, manā ieskatā būtu... brīvostas pārvaldes manta ir viņu manta. Ar pārejas noteikumiem tiek noteikts, ka šī te manta tiek ieguldīta kapitālsabiedrībā kā valsts daļa. Nu, tā tad, tiek būtībā uzskatīts, ka tā ir valsts manta. Bet manā ieskatā tā nav valsts manta un jautājums ir...

G. Kusiņš.

Un tas pārkāpj ko? Jo kāpēc to nevarētu uzskatīt par valsts mantu?

I. Nikuļceva.

Tāpēc, ka tas neatbilstu taisnīguma prasībām un tiek pārkāpts pašvaldības mantas nošķirtības princips tāpēc, ka šeit būtu jāņem vērā, kā ir veidojusies šī brīvostas pārvaldes manta. Tā nav veidojusies no valsts ieguldījuma. Tā ir veidojusies... nu, būsīm atklāti... lielākoties no pašvaldības ieguldījuma.

Nu, tad mazliet vēlreiz atgriezīsimies tajā vēsturē. Tātad, ir pašvaldības uzņēmums. Tā ir pašvaldības manta. Tālāk šis pašvaldības uzņēmums pārtop par atvasinātu juridisko personu – publisko tiesību juridisko personu. Tātad, tā vairs nav pašvaldības manta, tā ir šīs juridiskās personas manta. Tagad pēc būtības... nu, nevis pēc būtības, bet formāli tiek likvidēta brīvostas pārvalde, izveidota kapitālsabiedrība. Nu, faktiski es teiktu, ka šeit tomēr vairāk iet runa par tiesību pārņemšanu. Un tad varētu būt tā, ka, piemēram, visa brīvostas pārvaldes manta tiek nodota kapitālsabiedrībai. Nu, tad būtu saprotams. Bet tā jau apstrīdētās normas neparedz. Pārejas noteikumu 16. punkta 1. un 2. apakšpunkts paredz, ka esošā brīvostu manta ir valsts ieguldījums. Un, lūdzu, cienījamā pašvaldība, ja jūs vēlaties piedalīties šajā kapitālsabiedrībā, tad veiciet savas mantas ieguldījumu un tad tas ir tas netaisnīguma moments...

G. Kusiņš.

Es tikai lai saprastu... tikai lai saprastu to tiesību aizskārumu. Kā jūs izprotat? Brīvostas pārvaldei piederošā manta. Teorētiski... ja brīvostas pārvaldi likvidētu, tā manta pārietu valstij, ne pašvaldībai?

I. Nikuļceva.

Jā, tur es arī saskatu...

G. Kusiņš.

Ja valsts savu mantu ieguldītu kapitālsabiedrībā, vai būtu Satversmes pārkāpums?

I. Nikuļceva.

Jā, tur es arī saskatu šo Satversmes pārkāpumu konkrētajā situācijā. Es saprotu, ka, vispār likvidējot jebkuru juridisko personu, atvasināto juridisko personu, tad manta pārietu valstij, bet šajā gadījumā tas ir arī mūsu pieteikuma pamatā, ka ir jāvērtē šie te vēsturiskie apstākļi, kādā veidā brīvostu pārvalžu manta ir veidojusies. Un tad, ja viņa ir veidojusies no pašvaldības galvenokārt ieguldījuma un arī vēlāk, lietojot pašvaldības

mantu, kur daudz tika norādīts, ka daļa pašvaldības mantas bija valdījumā brīvostas pārvaldē... tad...

G. Kusiņš.

Un sakiet, lūdzu, uz ko tad balstītos šī konstrukcija, ka brīvostas pārvaldes likvidēšanas gadījumā ir jāņem vērā tas, kā šī brīvostas pārvaldes manta ir izveidojusies?

I. Nikuļceva.

Jā, tā balstās uz...

G. Kusiņš.

Bet ja tas ir īpašums, tātad tas ir brīvostas pārvaldes īpašums? Pilnīgas varas tiesības.

I. Nikuļceva.

Jā, manuprāt, tad, pirmkārt, tas balstās šajā pašvaldības mantas nošķirtības principā. Nu, tad vēlreiz. Ja pašvaldība savu mantu ieguldīja, tad likvidācijas gadījumā, nu, viņai ir tiesības saņemt atpakaļ šo mantu, teiksim, tā.

Un otrkārt, nu, elementārā taisnīgumā.

Un vēl es mazliet arī gribēju šajā gadījumā precizēt pieteikuma iesniedzēju viedokli. Lai gan man šķiet, ka tas arī ir pieteikumā norādīts, ka būtībā pieteikuma iesniedzējs neapgalvo, kā tieši ir jābūt, bet saka, ka visracionālākais un pamatotākais būtu bijis veikt šo ekonomisko izvērtējumu, nu, kā tad ir veidojusies šī brīvostas pārvaldes manta, kāds ir pašvaldības ieguldījums, kāds ir valsts ieguldījums un pēc tam tad arī būtu saprotams, kā veidojas šī pašvaldība un kāda tur ir šī proporcija starp valsti un pašvaldību vismaz mantiskā apsvērumā.

Bet, ja nē... nu, tad vismaz būtu jābūt vienādam šim iespējamajam ieguldījumam, proti, 50 pret 50.

G. Kusiņš.

Tātad, jūs uzskatāt, ka brīvostas pārvaldes... gan Ventspils, gan arī Rīgas brīvostas pārvaldes piederošā manta ir, pārkāpjot Satversmi, ieguldīta šajā jaunajā kapitālsabiedrībā, un šis pārkāpums izpaužas tā, ka brīvostas pārvaldes manta tiek uzskatīta par valsts īpašumu.

Vēlreiz. Tikai, lai būtu skaidrība.

I. Nikuļceva.

Nu, ne gluži tā, bet līdzīgi.

G. Kusiņš.

Bet kā?

I. Nikuļceva.

Nav pārkāpuma tajā, ka brīvostas pārvaldes manta tiek ieguldīta kapitālsabiedrībā. Tur nav pārkāpuma.

Bet pārkāpums ir tajā, ka tas tiek uzskatīts tikai par valsts ieguldījumu, ignorējot pašvaldību, bet nevis par pašvaldības un valsts ieguldījumu noteiktās proporcijās.

G. Kusiņš.

Jā. Paldies.

Un otrs jautājums ir saistībā ar to, kas vairākkārt jau ir izskanējis, un ko arī Vītoliņa kungs pieminēja. Tas ir par šo iepriekšējo situāciju, ka bija vairāki pārstāvji, tur četri pārstāvji no valsts un četri pārstāvji no pašvaldībām gan Rīgā, gan Ventspilī. Un tad jūsu pieteikuma 31. lapaspusē ir norādīts atkal, ka jūs neiebilstat pret kapitālsabiedrības modeli pašu par sevi un norādīts, ka, ja tiktu veidota uz pašvaldību līdzvērtīgas dalības principiem.

Sakiet, lūdzu, kā jūs no pašvaldības principa nonākat līdz tam, ka ir tiesības uz pārstāvību 50 pret 50... nosacīti, ja mēs tā to varam apzīmēt... Kā jūs no pašvaldības principa gan Rīgā, gan Ventspilī nonākat līdz tiesībām pārstāvēt 50 pret 50? Šobrīd tas ir 60 pret 40.

I. Nikuļceva.

Nu, vispirms... nē, es nenonāku līdz tieši 50 pret 50. Bet es nonāku līdz tam, ka pašvaldībai ir jābūt tiesībām ietekmēt lēmumus. Un šeit es varbūt gribu mazliet sīkāk pieskarties tai kapitālsabiedrībai, jo mēs zinām, ka principā kapitālsabiedrībā balsu skaits ir proporcionāls akcijām un akcijas ir proporcionālas ieguldījumam. Tātad, pašreizējā salikumā sanāk tā, ka pašvaldībai pēc definīcijas nevar būt vairāk kā 40 procentu balsu un, tā kā absolūto vairākumu lēmumu akciju sabiedrībā pieņem ar vienkāršu balsu vairākumu, tas nozīmē, ka principā pašvaldībai nav teikšanas

Es varu uzreiz varbūt pieskarties...

G. Kusiņš.

Nikuļcevas kundze, vienkārši... tas mans jautājums bija no pieteikuma 31. lapaspuses viena teikuma. „Pašvaldības līdzvērtīgai dalībai ir jāizpaužas gan kapitāldaļu skaitā... un tam būtu jābūt 50 procenti pašvaldībai un 50 procenti valstij.”

Mans jautājums. Kā no pašvaldības principa jūs izsecināt šādu pašvaldības tiesību būt tieši pārstāvētai šādā proporcijā? Ja šobrīd ir 40 pret 60... un jūs sakāt, ka jābūt 50 pret 50?

Es ceru, ka jūs sapratāt jautājumu...

I. Nikuļceva.

Jā. Es sapratu jautājumu, bet es negribētu tik cieši pieturēties pie šī pieteikuma teksta. 50 pret 50 ir minēts tāpēc, ka tas dotu pašvaldībai iespēju ietekmēt jebkuru lēmumu. Nu, ja vienam akcionāram ir 50 procentu un otram akcionāram ir 50 procentu, tas nozīmē, ka, lai varētu pieņemt lēmumu, ir abiem jāpiekrīt, un tāpēc tas 50 pret 50 ir minēts.

Bet, protams, ka varētu būt arī kādi citi salikumi. Es nepastāvu, ka obligāti būtu jābūt 50 pret 50...

G. Kusiņš.

Vai varētu būt salikums 60 pret 40, kā ir šobrīd?

I. Nikuļceva.

Bet es apgalvoju to, ka šie 40 procenti nedod iespējas lemt pašvaldībai, vispār piedalīties lēmumu pieņemšanā par ostas pārvaldi.

G. Kusiņš.

Vai es pareizi sapratu jūsu atbildi, ka 40 procenti nedod iespēju lemt kapitālsabiedrībā?

I. Nikuļceva.

Jā. Tātad, kapitālsabiedrībā lēmumi tiek pieņemti principā ar vienkāršu balsu vairākumu. Tad tas nozīmē, ka pašvaldība, nu, neatkarīgi kā balso, valsts ar 60 procentiem akciju jebkurā gadījumā var pieņemt tādu lēmumu, kā vēlas. Jā.

G. Kusiņš.

Paldies. Sapratu.

A. Laviņš.

Auguļa kungs, lūdzu, precizējiet.

U. Augulis.

Jā, ja drīkst. Te mēs nonākam pie tā, ko nozīmē laba likumdošanas prakse. Pirmām kārtām par to, ko jau es teicu pašā sākumā. Uz Saeimu tiek atnests no valdības likums, kuram apakšā nav nekāda izvērtējuma. Vai tās ir jāmaina ostu teritorijas līdz ar likumu, kur jāparedz pārejas noteikumos Ministru kabineta noteikumu izmaiņas vai ir jādara citas lietas. Faktiski lēmums tiek pieņemts uz izjūtām nevis uz to izvērtējumu...

G. Kusiņš.

Tas nav tas.....

A. Laviņš.

Auguļa kungs, pievērsieties, lūdzu, šim aspektam, par ko mēs sākam...

U. Augulis.

Es tūlīt pabeigšu.

Tā attiecība 50 pret 50... manta... vēsturiski brīvostas manta ir radusies kopīgi gan valsts pusei, gan pašvaldības pusei strādājot. Līdz ar to tā ir kopīga manta.

Kāpēc 50 pret 50 daļās? Vai 40 pret 60? Nav jau pamatojuma, nav Likvidācijas komisijas, kas ir izvērtējusi, cik tad tā manta ir un kurai pusei pieder. Ejot no tā, arī Saeimā, mēs kā deputāti teicām: ja šis nav skaidrs, tad ejam uz principu 50 pret 50, jo pašvaldībai nekas cits kā pret daļām nav, jo pārvaldībā viņa nepiedalās. Ir valdē četri valsts puses... nevis konkursā izgājuši, bet politiski iecelti pārvaldnieki faktiski. Līdz ar to tas arī uzskats mums Saeimā bija, ka tad ejam uz kaut kādiem līdzīgiem nosacījumiem nevis pašvaldībai, lai viņa panāktu 40 pret 60... pašvaldībai vēl papildus ir jāieguldās ar saviem īpašumiem...

G. Kusiņš.

Labi. Paldies.

Bet es saprotu, ka jūs tomēr uzskatāt, ka brīvostas pārvaldes manta ir kaut kā dalīti... ne tikai...

U. Augulis.

Viņa faktiski ir kopmanta, bet ieguldīta tiek tikai no valsts puses kā kapitālsabiedrībā.

G. Kusiņš.

Nē... šobrīd valsts to iegulda jaunajā kapitālsabiedrībā kā savu mantu un jūsu pārstāve atzina, ka tas ir valsts īpašums.

U. Augulis.

Bet veidojies vēsturiski viņš ir kā kopīpašums... gan pašvaldības, gan valsts.

G. Kusiņš.

Un tad jūs uzskatāt, ka tas pārkāpums izpaužas tādējādi, ka tas veidošanās fakts ir jāņem vērā, lai pateiktu, kā tad to mantu ieguldīt tajā jaunajā kapitālsabiedrībā...

U. Augulis.

Viens ir ieguldīt, otrs – lai būtu arī pārvaldība...

G. Kusiņš.

... ka tie vēsturiskie nosacījumi ir jāņem vērā.

U. Augulis.

Jā.

G. Kusiņš.

Jā, paldies. Skaidrs.

A. Laviņš.

Jā, lūdzu... Vēl jautājums tiesnesei Irēnai Kucinai. Lūdzu!

I. Kucina.

Paturpinot, Auguļa kungs, jūsu teikto. Jūs minējāt, ka pašvaldībai papildus jāiegulda būtu sava manta. Jūs domājāt „jaunā manta” vai tā, kas jau bija nodota?

U. Augulis.

Nu, tas jau arī ir jautājums. Vai pašvaldībai paliek manta, kas ir viņas īpašumā attiecīgajā ostas teritorijā. Un ja viņa grib piedalīties, tad ir jautājums, vai pašvaldība to mantu, kas vēl ir kaut kāda tajā ostas teritorijā, tomēr ieguldīs vai negrib tomēr ieguldīt un vai piedalīties vispār kapitālsabiedrībā.

I. Kucina.

Bet... ja drīkst turpināt... Saeima attiecīgi precizē savā viedoklī, konkrēti norādot, ka no pārejas noteikumu 16. punkta 1. un 2. apakšpunkta skaidri izriet tas, ka Ventspils pašvaldībai un Rīgas pašvaldībai nav jāiegulda kapitālsabiedrības pamatkapitālā jauna manta, bet gan tikai tāda manta, kura līdz abu šo apakšpunktu spēkā stāšanās dienai jau bija nodota attiecīgās ostas pārvaldes valdījumā.

U. Augulis.

Nu, jā, un tas ir jautājums. Šobrīd faktiski viņa pāriet... un vai tiks ieguldīta un cik liela tā mantas daļa ir... šobrīd jau neviens to nevar pateikt. Ne Saeima... un es nezinu, vai ministrijā ir izvērtēts, cik tad kura manta un kādas daļas ir. Tik, cik zemes ir, nu, to, protams. Nu, ja ir nekustamie īpašumi, tur zemesgrāmatas un viss pārējais, tad, protams, tas ir redzams.

I. Kucina.

Labi. Paldies.

I. Nikuļceva.

Bet vai es varu piebilst...

A. Laviņš.

Man ir lūgums reflektēt... mirklīti... Man lūgums šobrīd Ventspils valstspilsētas pašvaldības pārstāvjiem reflektēt uz šo jautājumu par ieguldījumu.

Lūdzu, Vītoļiņa kungs vai Stuckas kungs.

A. Stucka.

Jā, liels paldies. Ir piedāvājums ieguldīt jaunu mantu, respektīvi, to, kas ir nodota valdījumā, mainot īpašumtiesību piederību, jo pašvaldības īpašums kļūst par kapitālsabiedrības īpašumu. Un pieeja ir tāda, ka mēs kā valsts ieguldām kopmantu, jūs, ja pašvaldība vēlaties nākt, tad ieguldiet savu īpašumu, kas šobrīd ir nodots valdījumā.

Vēl vairāk. Šobrīd šī kļūda ir apzināta un valsts sekretāru sanāksmē izsludināti Grozījumi Likumā par ostām. Starp citu, rīt skatīs valsts sekretāru sanāksmē, kur paredz dalīt kopmantu proporcijā 60 pret 40, neaiztiekot pašvaldību īpašumtiesības, tajā skaitā paturot prātā problēmu, ka pašvaldība visu laiku ir skeptiska bijusi pret šo kapitālsabiedrību, ka viņai ir jāiegulda savs īpašums nezinot, cik veiksmīgi viņa strādās.

J. Vītoļiņš.

Es gribētu vēl papildināt.

Mēs šajā tēmā nekad neesam uzturējuši kaut kādu kategorisku viedokli. Mūsu priekšlikums bija ļoti vienkāršs. Šai jaunajai akciju sabiedrībai noteikti nav vajadzīgs kaut kāds papildus ieguldījums. Tie aktīvi, kas ir Ventspils brīvostas pārvaldes un arī Rīgas brīvostas pārvaldes rīcībā, ir pilnīgi pietiekoši, lai jaunā akciju sabiedrība uzsāktu pilnvērtīgi strādāt. Vienkārši jānodod. Savukārt šis daļu sadalījums ir politisks lēmums, ko pieņem Saeima.

Bet tā, kā tas bija sākotnēji ierakstīts un palicis likumā, un mums vēl papildus jāiegulda kaut kāda manta, mūsu vērtējumā apmēram par 125 miljoniem... Mūsaprāt, tas bija absolūti nepārdomāts priekšlikums.

A. Laviņš.

Paldies. Esam saņēmuši atbildi uz šo jautājumu.

Lūdzu, vārds tiesnesim Artūram Kučam.

A. Kučs.

Jā, es domāju, kam es... varbūt Auguļa kungam vai Nikuļcevas kundzei par 40 procentiem...

Mums arī lietas materiālos ir viedokļi, ka nu tādad pašvaldība šīnī gadījumā būs tajā kapitālsabiedrībā kā mazākuma akcionārs. Tad ir jautājums, vai gan Komerclikums, gan akcionāru līgums nenodrošina mazākuma dalībnieku tiesību aizsardzību?

I. Nikuļceva.

Es varu sākt un, ja Auguļa kungam būs kaut kas jāpapildina...

Es gribētu kategoriski iebilst pret tādu viedokli, ka Saeima var pieņemt normas, kuras, teiksim tā, ir saturiski apšaubāmas, bet tālāk jau to var izlabot ar akcionāru līgumu. Nu, tam es nevaru nekādā veidā piekrist, ka Saeima pieņem likumu, kurā ir šis te dalījums nevis 60 pret 40, bet vismaz 60 un ne vairāk kā 40 pašvaldībai. Un tad pēc tam tiek noslēgts akcionāru līgums, kurā tiek paredzētas kādas citas normas. Nu, piemēram, ka visi lēmumi ir jāpieņem pēc abu akcionāru *consensus* principa. Nu, tad šeit tāds salikums, manuprāt, tikai liecina par šo apstrīdēto normu neatbilstību Satversmei un vēl jo vairāk nelietderību, kāpēc tad ir jāpieņem tādas normas, kuras pēc tam tiek apietas ar akcionāru līgumu.

Bet es vēlos vērst uzmanību uz vēl vienu apstākli, ka nav jau tik vienkārši, ka visu var atrisināt ar akcionāru līgumu, tāpēc ka principā akcionāru balsis ir tik, cik liels ir mantiskais ieguldījums. Un, kā pareizi Satversmes tiesas tiesnese norādīja, tādad ieguldīt var to īpašumu, kas jau atrodas brīvostas pārvaldes valdījumā. Un tad tas nozīmē, ka tur nebūs 40 procenti pašvaldībai balsu. Cik es saprotu, tad Rīgas brīvostā tas būs daudz mazāks balsu skaits tāpēc, ka ieguldāmā manta būs mazāka. Un jebkurā komercsabiedrībā principā tomēr tam balsu skaitam ir jāatspoguļo tas mantiskais ieguldījums. Tas ir kapitālsabiedrības darbības pamatprincips. Nevar būt tā, ka vienam akcionāram ir 90 procentu mantiskais ieguldījums, otram 10, bet lēmumu pieņemšanā ietekme ir pilnīgi vienāda. Un turklāt jautājums ir arī par dividenžu sadali, jo to varbūt varēs arī tad sīkāk pakomentēt Saeimas pārstāvis vai Satiksmes ministrija, bet, cik es saprotu, tad dividendes jau netiks dalītas citādi, kā vien atbilstoši katra akcionāra mantiskajam ieguldījumam, neatkarīgi no akcionāra līguma.

A. Kučs.

Jā. Bet tad jūs piekritīsiet, ka nu nav arī tā, ka pašvaldībai vispār nav nekādas iespējas ietekmēt kā mazākuma akcionāram, nu, ņemot vērā Komerclikuma normas un arī akcionāra līgumu.

I. Nikuļceva.

Nu, vadoties no Ostu likuma normām un neizdarot kādus pieņēmumus attiecībā uz to, kas varētu būt akcionāru līgumā... un es vēlos vērst uzmanību uz to, ka akcionāru līgums jau ir līgums, tur abām pusēm ir tomēr jāpiekrīt. Es tomēr uzskatu pretēji, ka no Ostu likuma šīm apstrīdētajām normām tieši izriet, ka būtībā pašvaldībai kā mazākuma akcionāram nu nav nekādas iespējas ietekmēt, jo absolūti lielākā daļa lēmumu tiek pieņemti ar vienkāršu balsu vairākumu. Un tad 60 procenti, kas ir valsts pusē, ir pilnīgi pietiekami, lai pieņemtu jebkuru lēmumu.

Un vēl es vēlos vērst arī uzmanību uz to, ka tomēr kapitālsabiedrības mērķis ir peļņas gūšana. Un līdz ar to arī ir nepareizi uzskatīt, ka, ja pašvaldībai arī ir lielāka teikšana kapitālsabiedrībā, tad šie mērķi varētu būt tādi, kas nav saistīti ar peļņas gūšanas pamatmērķi, kāds ir jebkurai kapitālsabiedrībai, arī valsts un pašvaldību kapitālsabiedrībai. Un neatkarīgi no pašvaldības ietekmes, manuprāt, nevarētu panākt tādu situāciju, ka kapitālsabiedrībā pašvaldības ietekmes rezultātā tiek pieņemti lēmumi ieguldīt līdzekļus kapitālsabiedrības tīri tādās sociālās funkcijās vai kādās citās funkcijās, kas vispār nav saistīti ar komercdarbību.

A. Laviņš.

Paldies. Saņēmām izvērstu atbildi par mazākuma akcionāru tiesību aizsardzību.

Šobrīd jautājums, vai Saeimas pārstāvim būs jautājumi diviem pieteikuma iesniedzējiem?

R. Neilands.

Jā, man būs jautājumi, bet nebūs daudz. Līdz ar to es noteikti neaizņēmsu daudz laika.

A. Laviņš.

Lūdzu, un precizējiet, kam uzdodiet jautājumu.

R. Neilands.

Jā. Man pirmais jautājums būs Nikuļcevas kundzei.

No jūsu paskaidrojuma runas es dzirdēju, ka jūs nostādāt pašvaldību ar valsti vienāda līmeņa attiecībās un ja es kļūdos, lūdzu, precizējiet. Bet es sadzirdēju, ka jūs teicāt, ka nepastāv šīs pakļautības attiecības. Bet kā jūs, lūdzu, komentēsiet to attiecībā pret Valsts pārvaldes iekārtas likumu, kur ir noteikts, ka tieša pakļautība pastāv un ka valsts kā sākotnējā publisko tiesību persona ir virsvadībā un attiecīgi tālāk seko atvasinātas publiskās personas, tajā skaitā pašvaldība.

I. Nikuļceva.

Paldies par jautājumu.

Es Valsts pārvaldes iekārtas likumā tādu regulējumu neesmu saskatījusi. Protams, es lietošu varbūt vārdu „publiskā pārvalde”, lai nejauktu valsts pārvaldi plašā nozīmē un šaurā nozīmē. Tad skaidrs, ka pašvaldības ir daļa no publiskās pārvaldes, no Latvijas Republikas, nu, tad tik tālu ir skaidrs. Bet šī publiskā vara sastāv no valsts centrālās varas un sastāv no pašvaldību varas, ko es izskaidroju, ka abas ir tiešās vēlēšanās ievēlētas un tāpēc manā ieskatā attiecības ir līdzvērtīgas un pašvaldības neietilpst valsts pārvaldē šaurā nozīmē. Tās neietilpst Ministru kabineta sistēmā un nav padotas Ministru kabinetam. Un vienīgais, ko veic Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, veic pārraudzību par tiesiskumu. Bet tas ir arī viss. Citādi pašvaldības nav padotas centrālajai varai, un, kā jau es norādīju, tad, protams, es neizslēdzu, ka valstij arī ir teikšana pašvaldības teritorijā, bet ir jārod līdzsvars starp abām... būtībā, pat nevis varām, bet abām interesēm starp sabiedrības kopumā interesēm un konkrētās pašvaldības interesēm.

R. Neilands.

Labi. Paldies.

Un otrs jautājums arī būs jums. Vai apstrīdētās normas aizskar Ventspils iedzīvotāju tiesības un, ja aizskar, tad kādā veidā aizskar. Tieši iedzīvotāju...

I. Nikuļceva.

Jā, manuprāt, aizskar. Un, manuprāt, tieši uz Ventspils un arī Rīgas iedzīvotāju tiesībām attiecas viss tas pamatojums, kas ir norādīts attiecībā uz pašvaldību autonomo funkciju izpildi, pašvaldību finanšu avotiem, arī pašvaldību mantu, jo jūs droši vien arī šo teikumu minēsiet tālāk... ne pašvaldībai, ne valstij nav savas intereses. Viss tas, ko pašvaldība norāda, ka tās ir viņas intereses, nu, būtībā tās ir iedzīvotāju intereses. Ja pašvaldība veic autonomās funkcijas, tad tās ir iedzīvotāju intereses, ja pašvaldība vēlas aizstāvēt savu mantu, aizstāvēt savus finanšu resursus, tas jau nav tā kā pašvaldības kādās citās interesēs, izņemot kā tikai iedzīvotāju interesēs. Un arī šie finanšu resursi un manta... nu... nevar citādi tikt izmantota, kā tikai iedzīvotāju interesēs.

R. Neilands.

Paldies. Man citu jautājumu nebūs.

A. Laviņš.

Labi.

Cienījamie lietas dalībnieki! Šobrīd tiek izsludināts pārtraukums līdz pulksten 14.00. Atgriezāties tiesas sēžu zālē un turpināsim ar Saeimas pārstāvja uzklaušanu.

Paldies. Pārtraukums līdz pulksten 14.00

(Pārtraukums.)

A. Laviņš.

Lūdzu, sēdieties.

Turpinām tiesas sēdi.

Vārds faktisko apstākļu un juridiskā pamatojuma izklāstam Saeimas pārstāvim.

Lūdzu, 30 minūtes ir jūsu rīcībā.

R. Neilands.

Paldies.

Šīs lietas ietvaros tiek vērtēta apstrīdēto normu atbilstība Satversmes 1. pantam, kurā ir noteikts, ka Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika un 101. panta otrās daļas pirmajam teikumam, saskaņā ar kuru pašvaldības ievēlē pilntiesīgi Latvijas pilsoņi un Eiropas Savienības pilsoņi, kas pastāvīgi uzturas Latvijā.

Atbilstoši vairākiem Satversmes tiesas nolēmumiem, šis ir tas tiesiskais regulējums, no kura izriet pašvaldību princips. Šīs lietas ietvaros, ņemot vērā to, ka apstrīdētās normas... tiek apstrīdēta to atbilstība pašvaldības principam, līdz ar to ir būtiski arī noskaidrot, kas ir šis pašvaldības princips un ko tas sevī ietver.

Šī ir ļoti interesanta lieta ar to, ka visticamāk Satversmes tiesas nolēmuma un sprieduma rezultātā būs iespējamas jaunas atziņas, ciktāl šis princips, šī principa tvērums ir noteikts, kā tas ir jāuztver. Bet šobrīd, kamēr mēs esam situācijā, ka ir tas nolēmumu daudzums, kāds ir bijis un tā tiesību doktrīna un arī attiecīgi likumi pieņemtie, tad mums arī šā tiesiskā ietvara ietvaros arī ir jāstrādā.

Kā izriet no vairākiem Satversmes tiesas spriedumiem un arī lēmumiem par tiesvedību izbeigšanām, minimālo prasību kopums jeb pašvaldības princips ietver divus: pirmkārt, vietējās pašvaldības esību, otrkārt, tās tiešu demokrātisku leģitīmāciju.

Tiesību doktrīnā mācību grāmatā „Administratīvās tiesības” ir norādīts, ka vietējās pašvaldības esība nozīmē tādu teritoriālo pārvaldes izveidošanu un darbību, kuras īsteno likumā noteiktās funkcijas nolūkā veicināt vietējo iedzīvotāju labklājību un organizē citu vietējās nozīmes pārvaldes lietu kārtošānu. Un, otrkārt, savukārt vietējās pašpārvaldes demokrātiskā leģitīmācija nozīmē, ka attiecīgās pārvaldes institūcijas galveno institūciju, orgānu ievēlē attiecīgajā teritorijā dzīvojošie balsstiesīgie iedzīvotāji.

Tātad, šīs divas pamatfunkcijas ir arī norādītas tiesību doktrīnā.

Atbilstoši Satversmes tiesas 2020. gada 3. decembra spriedumam lietā Nr. 2012-16-01 19.2. punktā norādītajam, Satversmes 101. pants citastarp ietver pašvaldības principu, rada tiesisku pamatu pašvaldību institucionālai pastāvēšanai.

Attiecīgi pašvaldību institucionālajā aspektā ir īpaša valsts pārvaldes jeb publisko lietu pārvaldīšanas forma, pašpārvalde, kuras augstākais orgāns, dome, ir demokrātiski tieši ievēlēts, proti, tas ir pilsoņu ievēlēts.

Savukārt funkcionālajā aspektā valsts pārvalde, atbilstoši demokrātijas principam un pašvaldības principam ir organizējama subsidēti, proti, nozīmīgu vietēja rakstura vajadzību un interešu pārvaldīšana nododama pēc iespējas tuvāk pašiem iedzīvotājiem, viņu organizētajai pašvaldībai.

No lietas materiālos esošajiem sniegtajiem rakstveida viedokļiem, piemēram, no tiesību zinātņu doktora Edvīna Danovska rakstveida viedokļa izriet, ka no pašvaldības principa neizriet ne pašvaldības tiesības prasīt tai konkrētas kompetences piešķiršanu, vai iebilst pret tās piešķiršanu, ciktāl tiek ievēroti likuma noteikumi par šādas kompetences piešķiršanu.

Un no pašvaldības principa neizriet pašvaldības tiesības uz tās īpašuma neaizskaramību, kā arī tiesības prasīt, lai valsts piešķir tai noteiktu īpašumu. Lai arī īpašums pašvaldībai ir nepieciešams, no Satversmē ietvertā konstitucionālā regulējuma nevar atsavināt konkrētākus priekšstatus attiecībā uz pašvaldības īpašumu. Pašvaldības principa saturā varētu ietilpt vienīgi valsts procesuāla rakstura pienākums, nerunājot par pašvaldībai piederošu īpašumu atsavināšanu un tā izmantošanas būtisku apgrūtinājumu, apsvērt arī vietējās intereses.

Saeima savā atbildes rakstā sākotnējā lietā Nr. 2022-17-01 ir norādījusi, ka no pašvaldības principa neizriet nedz tas, kādam vajadzētu būt Rīgas ostas un Ventspils ostas pārvaldības modelim, nedz arī viena vai otra iespējamā pārvaldības modeļa nianse. Proti, no pašvaldības principa neizriet tas, ka Rīgas ostas un Ventspils ostas pārvaldīšanai būtu nepieciešams izvēlēties vienu konkrētu modeli, piemēram, atvasinātas publisko tiesību juridiskās personas vai kapitālsabiedrības modeli.

Attiecīgi no pašvaldības principa neizriet atbildes uz citiem ar apstrīdētajām normām risinātajiem jautājumiem, piemēram, ostas pārvaldes valdījumā kādai mantai ir jāatrodas, kādam ir jābūt kapitāldaļu sadalījumam starp valsti un pašvaldību, kuras institūcijas pārvaldībā jāatrodas Rīgas ostai un Ventspils ostai attiecībā uz tai deleģētajiem pārvaldes uzdevumiem.

Tie visi ir jautājumi, uz kuriem atbildes ir rodamas politiska procesa, likumdošanas procesa, ietvaros un likumdevējs šādas atbildes jau ir atradis, pieņemot konkrētu tiesisko regulējumu, ostu reformas tiesisko regulējumu, kura ietvaros ir arī pieņemtas apstrīdētās normas.

Satversmes tiesas sprieduma lietā Nr. 2020-16-01 19.2. punktā ir arī norādīts, ka Latvijas Republikai kā unitārai valstij ir raksturīgi tas, ka administratīvi teritoriālās vienības, to statusu, kompetenci un struktūru nosaka centrālā valsts vara. Valsts pārvaldes funkciju decentralizācija tiek īstenota citastarp atbilstoši pašvaldības principam, nodot atsevišķu funkciju īstenošanu demokrātiski leģitimētām pašvaldībām.

Tādējādi gan Satversmes 1., 101. pants, citastarpā ietver pašvaldības principu, kas ir pamats pašvaldības institucionālai pastāvēšanai un funkcionālai darbībai.

Savos rakstveida viedokļos, interpretējot pašvaldības principu, valsts tiesību eksperti, gan tiesību zinātnu doktors Edvīns Danovskis, gan tiesību zinātnu maģistre Anita Kovaļevska ir norādījuši uz Eiropas vietējo pašvaldību hartas 3. punktu, kura pirmā daļa nosaka: vietējā pašvaldība nozīmē vietējās varas tiesības un spēju likumā noteiktajās robežās regulēt un vadīt nozīmīgu valsts lietu daļu uz savu atbildību un vietējo iedzīvotāju interesēs.

No šīs normas izriet valsts pienākums paredzēt pašvaldībai noteikt kompetenci, jo pašvaldība bez savas kompetences nav iedomājama. Abi eksperti katrs savā viedoklī ir norādījuši būtībā identiskus secinājumus. Edvīns Danovskis ir secinājis, ka minētā norma neierobežo valsts iespējas ierobežot pašvaldības rīcības brīvību tai piešķirtās kompetences īstenošanā vai paredzēt konkrētas kompetences īstenošanas standartus, savukārt Anita Kovaļevska ir norādījusi, ka harta nenosaka, kādas tieši publiskās funkcijas būtu nododamas pašvaldībai. No hartas 3. panta pirmās daļas pašvaldībai neizriet tiesības uz to, lai likumdevējs kādu konkrētu funkciju konkrētā apjomā iekļautu tās autonomajā kompetencē, proti, harta piešķir visai zināmu rīcības brīvību valstij attiecībā uz pašvaldības darbības jomas noteikšanu.

Atbilstoši...respektīvi, no minētā izriet, ka šīs lietas ietvaros ir būtiski noskaidrot pašvaldības kompetences robežas, jo īpaši šīs autonomās kompetences robežas. Saskaņā ar Pašvaldību likuma 3. panta otro daļu, publisko tiesību jomā pašvaldība īsteno, pirmkārt, autonomo kompetenci, autonomās funkcijas un brīvprātīgās iniciatīvas, kas tiek īstenotas kā autonomās funkcijas, un, otrkārt, uzdoto kompetenci jeb deleģētos pārvaldes uzdevumus.

Mācību grāmatā „Administratīvās tiesības” ir norādīts, ka to valsts pārvaldes uzdevumu kopumu, kuru dēļ pašvaldības pastāv, sauc par pašvaldību autonomo kompetenci, bet katru uzdevumu atsevišķi par autonomo funkciju.

Pašvaldību likuma 4. panta pirmajā daļā ir noteiktas pašvaldību autonomās funkcijas, piemēram, organizēt iedzīvotājiem ūdens saimniecības, siltuma apgādes un sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus, gādāt par pašvaldības administratīvās teritorijas labiekārtošanu, gādāt par pašvaldības īpašumā esošo ceļu būvniecību, uzturēšanu un pārvaldību, gādāt par iedzīvotāju izglītību un tā tālāk...

Apstrīdētās normas neskar nevienu no pašvaldības autonomajām funkcijām. Ar ostu reformu tiek mainīts ostu pārvaldes modelis, taču netiek grozītas ne pašvaldības funkcijas, ne ostas pārvaldei nodotās funkcijas. Arī šīs dienas tiesas sēdes ietvaros no dzirdētajiem tiesnešu jautājumiem un sniegtajam atbildēm... tās atbildes ir bijušas, ka pašvaldību autonomā funkcija principā tiek ietekmēta caur mantisko aspektu. Tas ir bijis tas galvenais... tā galvenā tēze, respektīvi, nespēja gūt caur pārvaldības konkrēto

īstenoto pārvaldības modeli gūt ienākumus vai arī saņemt ienākumu kritumu. Bet tas jebkurā gadījumā nav pašvaldības autonomo funkciju sastāvā.

Arī turpmāk savā runā norādīšu uz šiem argumentiem.

No Saeimas puses ir loģiski, ka aizstāvot Saeimas pozīciju ir jārūnā par to, kāds ir bijis likumdevēja mērķis, pieņemot apstrīdētās normas. Tas ir viens no būtiskākajiem aspektiem, kas ir jāvērtē.

Apstrīdētās normas ir pieņemtas ostu reformas ietvaros un līdz ar to pieņemšanas mērķis ir vienots ar ostu reformas īstenošanas mērķi. Šīs tiesas sēdes laikā attiecīgi arī dzirdēju, ka neesot bijis pamatojums atsevišķām normām, piemēram, attiecībā uz valdījumu, bet te ir jāpatur prātā, ka visas reformas mērķis ir bijis vienots. Un atsevišķas normas saturs... par to var diskutēt, kā tas reālitātē pēc tam izpaužas, bet jebkurā gadījumā tas virsmērķis ir vienota ostu reforma.

Likumprojekta „Grozījumi „Likumā par ostām”” anotācijas kopsavilkumā ir norādīts, ka likumprojekta mērķis ir mainīt lielo ostu pārvaldības modeli, nosakot, ka lielās ostas pārvaldīšanas funkcijas veic kapitālsabiedrība, kuras kapitāldaļas akcijas pieder valstij un var piederēt arī pašvaldībai. Savukārt anotācijas pirmās daļas 2. punktā ir norādīts, ka likumprojekta mērķis ir ieviest valsts kapitālsabiedrību pārvaldības principus ostu pārvaldībā atbilstoši regulējumam, kas izriet no Publiskas personas kapitāldaļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma. Attiecīgi šis likums un ar to saistītie normatīvie akti izstrādāti, ievērojot ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas vadlīnijas valsts kapitālsabiedrību pārvaldībā.

Principā no tādas visas šīs ostu reformas kopsakarā kontekstā var izdarīt secinājumu, ka galvenais mērķis ir bijis nodrošināt profesionālu ostu pārvaldību, lai attīstītu ekonomiku un uzņēmējdarbību valstī, ņemot vērā, ka ostas ir stratēģiski svarīgas visas valsts un sabiedrības labklājības nodrošināšanā. Nav tā, ka ostas teritorija ir tikai un vienīgi konkrētās pašvaldības interese, pašvaldības iedzīvotāju interese. Lielās ostas – tā ir arī visas sabiedrības, visas valsts iedzīvotāju interese.

Ostu reformas rezultātā Rīgas un Ventspils ostas pārvaldīs publiski privātas kapitālsabiedrības. Saskaņā ar Publiskas personas kapitāldaļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 1. panta 5. punktu, publiska privātā kapitālsabiedrība ir kapitālsabiedrība, kurā visas kapitāla daļas vai balsstiesīgās akcijas pieder vairākām publiskām personām.

Vēlos norādīt, ka Ventspils valstspilsētas pašvaldības domes pieteikumā ir uzsvērts, ka akciju sabiedrība „Ventspils osta” ir privāttiesiska juridiska persona. Tas nav pamatoti, jo šobrīd akciju sabiedrībā „Ventspils osta” visas akcijas pieder valstij un to turētājs ir Satiksmes ministrija. Atbilstoši Publiskas personas kapitāldaļu un kapitālsabiedrības pārvaldības likuma 5. panta 3. punktam akciju sabiedrības „Ventspils osta” statuss šobrīd ir publiskas personas kapitālsabiedrība. Respektīvi, kapitālsabiedrība, kurā visas kapitāldaļas vai balsstiesīgās akcijas pieder vienai

publiskai personai. Ja Ventspils valstspilsētas pašvaldība nolems izmantot tai apstrīdētajās normās noteiktās tiesības iegūt šīs akciju sabiedrības akcijas, tad attiecīgi akciju sabiedrības „Ventspils osta” statuss mainīsies uz publisko privāto kapitālsabiedrību, bet tā nebūs privāttiesību kapitālsabiedrība.

Attiecīgi saskaņā ar Publiskas personas kapitāldaļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 41. pantu, publiski privātās kapitālsabiedrības pārvaldē ievērojamas visas šā likuma B, D un E sadaļā noteiktās prasības un ierobežojumi, kas piemērojami publiskas personas kapitālsabiedrības valdei un padomei, kā arī valdes un padomes locekļiem. Tajā skaitā padomes veidošanas kritēriji, prasības valdes un padomes locekļiem, mēneša atlīdzības noteikšana, prēmiju izmaksāšana, ierobežojumi un citas šajā likumā noteiktās prasības. Līdz ar to publiski privāto kapitālsabiedrību pārvaldes forma ir identiska publisko kapitālsabiedrību pārvaldes formai.

Ieguvumi no šādas pārvaldes formas attiecīgi ir valdes un padomes locekļu iecelšanas kārtība, tā ir caurskatāma, tā notiek atklātā konkursā.

Attiecīgi arī atbildība par pieņemtajiem lēmumiem un rīcību kapitālsabiedrības vārdā ir noteikta šajā likumā un tā ir noteikta strikta. Caur šo likumu ir ieviesti OECD galvenie principi, labas korporatīvās pārvaldes principi, tajā skaitā informācijas atklātība, elastīga un uz uzņēmumu vērtību paaugstinoša dividenžu politika, motivējoša atalgojuma politika, nepolitizēta, caurskatāma kapitālsabiedrības pārvaldes institūciju locekļu amatā iecelšanas procedūra.

Kā dzirdējām šīs tiesas sēdes laikā, arī šobrīd bija izteikti argumenti par to, ka Ventspils osta kopš 2019. gada nogales brīvostas pārvaldē ir iecelti ministrijas pārstāvji. Šīs ostu reformas mērķis, kā reiz, ir nonākt pie tāda rezultāta, ka kapitālsabiedrības pārvaldē, valdē un padomē netiek politiski... ir maksimāli ierobežota iespēja politiski ielikt savus cilvēkus. Tāds ir arī bijis šis mērķis.

Jānorāda arī, ka mērķis bija iekļauts Ostu likuma pārejas noteikumu 14. punktā, kurā arī bija konkrēti norādīts uz to, ka Ministru kabinetam līdz 2020. gada 1. jūlijam ir jāizstrādā... jāpārskata ostu pārvaldības forma un jāizstrādā likumprojekts, kas jāiesniedz Saeimā. Un tas arī tika izdarīts. Un līdz ar to šāds ir šis kopējais ostu reformas mērķis, kuras ietvaros arī apstrīdētās normas ir pieņemtas.

Nākamais, kas ir jāapskata kontekstā ar pieņemto apstrīdēto normu pieņemšanas kārtību. Viens no argumentiem, kas ir bijis izvirzīts gan attiecīgi Saeimas deputātu pieteikumā, gan attiecīgi Ventspils valstspilsētas pašvaldības pieteikumā... apstrīdēto normu pieņemšanas procedūra. Ir atvasināts no pašvaldības principa arī arguments, ka likuma pieņemšanas procedūra nav bijusi pienācīga no labas likumdošanas prasībām tā iemesla dēļ, ka neesot notikušas godīgas un patiesas un atklātas, saturiskas konsultācijas starp pašvaldību un likumdevēju.

Attiecīgi šajā gadījumā ir jāņem vērā... tā vispārēji runājot ir jāņem vērā tas, kas arī kā viens no jautājumiem bija no tiesnešu puses, vai likumdevējam ir pienākums

konkrētus izvirzītos priekšlikumus akceptēt un tos attiecīgi pieņemt konkrētajā tiesiskajā regulējumā.

No tiesību normu satura šāds pienākums nav. Dialogam, protams, ir jāpastāv, bet šāds pienākums nav ietverts.

Es arī kā atbildīgs pilsonis tajās jomās, kurās es darbojos gan kā advokāts, gan arī jomās, kas mani interesē, akadēmiski arī esmu izteicis savus priekšlikumus tad, kad notiek sabiedriskā apspriešana par konkrētiem normatīvajiem aktiem, bet ne vienmēr tie tiek ņemti vērā un tas nenozīmē to, ka es uzskatu, ka process nav bijis atklāts un nav bijusi publiskā apspriešana un attiecīgi arī neesmu uzklājis.

Jānorāda, ka likumdevējs jau ar 2019. gada 12. decembra grozījumiem Ostu likumā uzdeva Ministru kabinetam izvērtēt Latvijas ostu pārvaldības modeļa atbilstību starptautiskajiem ostu pārvaldības principiem, kā jau es to norādīju. Un, izpildot šo uzdevumu, tad arī 2021. gada 19. aprīlī Ministru kabinets iesniedza Saeimai likumprojektu, kas paredzēja mainīt lielo ostu – Rīgas ostas un Ventspils ostas – pārvaldības modeli nosakot, ka lielo ostu pārvaldīšanas funkcijas veic kapitālsabiedrība, kuras kapitāldaļu akcijas pieder valstij un var piederēt arī pašvaldībai.

No likumprojekta anotācijas izriet, ka nolūkā izpildīt Ostu likuma pārejas noteikumu 14. punkta noteikto uzdevumu, satiksmes ministres uzdevumā tika arī sagatavots pētījums par Latvijas lielo ostu pārvalžu iespējamo pārveidošanu par valsts kapitālsabiedrībām, izvērtējot arī citu valstu praksi ostu pārvaldībā.

No pieteikumiem ir redzams, ka šis advokātu biroja „Kronbergs un Čukste” sagatavotais pētījums ir analizēts un vērtēts un kritiski arī ir norādīts uz tā dažādiem secinājumiem un norādīts arī uz to, ka šie secinājumi ir par maz, lai uzskatītu, ka šis pārvaldības modelis un šis tiesiskais regulējums ir pienācīgi pamatots. Tas, protams, vienmēr ir diskusijas jautājums, ciktāl ir pietiekami pamatoti kaut kas pētīts, vērtēts, analizēts un tā tālāk.

Bet katrā ziņā šis likumprojekts nav izstrādāts bez jebkādiem pētījumiem pamatā un bez jebkādas analīzes. Tātad, tas ir ņemts vērā.

Likumprojekta anotācijā ir skaidrotas arī ostas pārvaldības modeļa maiņas priekšrocības. Tās, kuras es jau esmu norādījis par atbilstību OECD principiem.

Grozījumos likumā, ar kuriem likums tika papildināts citastarp arī ar apstrīdētajām normām, tika pieņemti 2022. gada 10. februārī. Likumprojekts tika izskatīts vispārējā kārtībā trijos lasījumos un līdz grozījumu pieņemšanai, skaitot no likumprojekta iesniegšanas Saeimā, pagāja nepilni desmit mēneši, bet skaitot no Ostu likuma pārejas noteikumu 14. punkta, attiecīgi nepilni divi gadi un divi mēneši.

Līdz ar to Rīgas valstspilsētas pašvaldībai un Ventspils valstspilsētas pašvaldībai bija pietiekams laiks, lai iepazītos ar plānoto ostas reformas modeli un tā

izmaiņām, un vajadzības gadījumā sagatavot savu viedokli par šīm izmaiņām, kas arī tika darīts. Tika saņemti gan Rīgas, gan arī Ventspils priekšlikumi.

Attiecīgi likumprojekts pirmajam lasījumam tika pieņemts... atbildīgā komisija, kas bija par likumprojektu nozīmēta, bija Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisija, kas likumprojektu pirmajam lasījumam izskatīja vienā sēdē, otrajam lasījumam sešās sēdēs un trešajam lasījumam arī sešās sēdēs. Savukārt arī apstrīdētās normas „Grozījumi Ventspils brīvostas likumā” attiecīgi par šīm normām tika pieņemti... izvirzīts priekšlikums komisijā, kas arī tika atbalstīts, ka, lai saskaņotu regulējumu un regulējumu ar jau pieņemtajiem likuma grozījumiem Ostu likumā, tad tika saskaņots jauns tiesiskais regulējums „Grozījumi Ventspils brīvostas likumā”. Tā kā tie bija nelieli un bija nepieciešams saskaņot šos abus tiesiskos regulējumus, tie tika virzīti paātrinātā kārtībā, kas arī tika atbalstīti ar Saeimas deputātu balsojumu.

Jānorāda, ka likumprojekta „Grozījumi „Likumā par ostām”” izskatīšanas laikā komisija saņēma vairākus priekšlikumus un vēstules, kurās izteikti viedokļi par paredzētajiem grozījumiem Ostu likumā, kā arī no Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Rīgas valstspilsētas pašvaldības. Piemēram, pirms likumprojekta izskatīšanas pirmajā lasījumā, komisijā no Ventspils valstspilsētas pašvaldības, tās domes priekšsēdētāja pirmā vietnieka institūciju jautājumos Jāņa Vītoļa personā tika saņemta vēstule, kurā izteikts viedoklis par likumprojektā piedāvātajām izmaiņām. Arī visā likumdošanas procesā ir bijuši dažādi priekšlikumi.

Jānorāda, ka arī Tautsaimniecības komisijas sēdēs piedalījās gan Ventspils, gan arī Rīgas domes pārstāvji un tie tika uzklausi.

Tātad, likumprojekta izskatīšanas laikā Saeimā tika uzklausi un arī Rīgas valstspilsētas un Ventspils viedoklis par gaidāmajām izmaiņām. Šī uzklausišanas procedūra notika. Nevar teikt, ka tā nav notikusi.

Bet, kā jau es teicu iepriekš, nav neviens tiesiskais regulējums ne Satversmē, ne kādā citā likumā nav noteikts, ka konkrēti priekšlikumi, kas ir izvirzīti, ka tie likumdevējam ir jāpieņem un tie ir jāapstiprina. Likumdevējs tos ir vērtējis, un attiecīgi arī šādu tiesisko regulējumu pieņēmis.

Līdz ar to skatoties no šī skatu punkta, nevar teikt, ka likumdošanas procedūra nav bijusi atbilstoša un nav notikusi konsultēšanās.

Tas, ko es vēlos īpaši uzsvērt attiecībā uz likumdošanas procedūru, ir jānorāda, ka Saeimas Juridiskais birojs savos atzinumos pa likumprojektiem nav norādījis uz jebkādam neatbilstībām tiesību normu projektos. Tas ir izvirzījis tikai precizējošus redakcionālus ieteikumus. Turklāt Saeimas Juridiskais birojs 2021. gada 2. decembra vēstulē Saeimas deputātam Jānim Dūklavam par likumprojektu ir norādījis: „piedaloties Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas sēdēs, kurās izskatīts likumprojekts, Saeimas Juridiskais birojs nav konstatējis tādas

procesuālos pārkāpumus, kuri likuma pieņemšanas gadījumā varētu kalpot par pamatu secinājumam, ka likums nav pieņemts Satversmei un Saeimas Kārtības rullim atbilstošā likumdošanas procesā.”

Ņemot vērā minēto, pieteicēju arguments, ka, pieņemot apstrīdētās normas ir pārkāpts labas likumdošanas princips, nav pamatots.

Tas, ko es vēlos norādīt... šie argumenti, kurus es tagad minēju, tie ir par Saeimas atbildības jautājumu par likuma pieņemšanas procedūru, attiecīgi par likuma mērķa ievērošanu un vērtēšanu atbilstoši normu saturam.

Tas, ko es vēlos tagad norādīt uz jau detalizētiem argumentiem neejot tiesību normu piemērošanas jautājumos, bet jau kas izriet no normatīvajiem aktiem.

Tas, kas šīs Satversmes tiesas sēdes ietvaros izskanēja... izskanēja, ka pašvaldības autonomā funkcija, tiesības uz savu mantu, vai tajā skaitā tiesības uz mantu tādā aspektā, ka šī manta nodrošina autonomo funkciju izpildīšanu gūstot ienākumus, ir ietekmēta caur šo valdījumu. Tagad valdījumā nekustamie īpašumi ir nodoti ostu pārvaldēm, kas ir noteikts ar likumu.

Tas, ko es vēlos norādīt, ka Ostu likums jeb tajā laikā Likums par ostām jau sākotnējā redakcijā 1994. gada 22. jūnija redakcijā 4. panta, kas arī ietver trešā daļa, 1., 2. punkts, kas ir apstrīdēti, tā laika 4. panta trešā daļa noteica, ka „valsts zemi un akvatoriju nodod valdījumā attiecīgās ostas pārvaldei ar Satiksmes ministrijas lēmumu, bet pašvaldības zemi ar attiecīgās pilsētas domes vai pagasta padomes lēmumu”. Savukārt pārejas noteikumu 5. punkts jau sākotnējā redakcijā paredzēja: „ostu zemi, akvatoriju, piestātnes un kopējās hidrotehniskās būves Satiksmes ministrija un pašvaldības līdz 1994. gada 1. oktobrim nodod ostu pārvaldei”.

Tātad, jau šis sākotnējais tiesiskais regulējums paredzēja to, ka ostas teritorijā esošie nekustamie īpašumi ir nododami ostas pārvaldes valdījumā.

Tālāk 2000. gados tika grozīts regulējums un pazuda šī doma, ka nodod. Parādījās lēmuma pieņemšanas procedūra, ka ar Satiksmes ministrijas lēmumu tiek nodoti valstij piederošie īpašumi un ar pašvaldības domes lēmumu tiek nodoti pašvaldībai piederošie īpašumi valdījumā, bet tā ir burtiskā tiesību norma... gramatiskā tiesību normu piemērošana. Ja skata tiesību normu no sistēmiskās iztulkošanas, tad ostas teritorijā esošajiem nekustamajiem īpašumiem ir jāatrodas Ostas pārvaldes valdījumā.

Satversmes tiesas 2008. gada 17. janvāra spriedumā lietā Nr. 2007-11-03 18. punktā ir norādīts, ka jāņem vērā, ka Likuma par ostām 3. pantā pašvaldībai ir noteiktas tiesības ieteikt valdībai ostas perspektīvai attīstībai vēlamās teritorijas robežas, respektīvi, šajā gadījumā... un attiecīgi arī šajā spriedumā arī tika norādīts, ka tātad, no speciālā pilnvarojuma izriet, ka pašvaldība var ieteikt, bet Ministru kabinets ar saviem noteikumiem var noteikt par ostas teritoriju vienīgi tādu teritoriju, kur perspektīvā ir attīstība ostas vajadzībām. Turklāt, gan pašvaldībai, gan Ministru

kabinetam nosakot ostas robežu, ir pienākums pārliecināties, vai jaunā ostas robeža un pati tās noteikšana atbilst speciālā likuma prasībām. Respektīvi, no šī izriet virsuzstādījums, ka ostas teritorijā ir jāatrodas tikai tam nekustamajam īpašumam, kas ir nepieciešams ostas funkciju veikšanai. Tas, ka faktiskā situācija Ventspilī acīmredzot ir savādāka, tie jau ir faktiskie apstākļi, bet no tiesību normām izriet šī būtība, ka ostas teritorijā neatrodas nekustamais īpašums, kas nav nepieciešams ostas funkciju veikšanai.

Līdz ar to šis ir viens būtisks aspekts, kas ir jāņem vērā attiecībā uz gan apstrīdēto normu interpretāciju, gan attiecīgi arī uz pieteicēju norādītajiem argumentiem.

Nekādā gadījumā vienlaicīgi... tas, ko es vēlos norādīt, ka nekādā gadījumā nevar piekrist tam, ka no šīs... ka ir izveidojies tāds pārvaldības modelis un ir tāda ostu reforma šobrīd ieviesta, kas fundamentāli maina spēles noteikumus. Patiesībā fundamentāli tiek mainīti spēles noteikumi tikai attiecībā uz ostu pārvaldi ieviešot šīs kapitālsabiedrības, kuras attiecīgi tālāk tad arī veiks lielo ostu pārvaldīšanu.

Bet attiecībā uz īpašumu. Nav šī fundamentālā situācijas maiņa. Atsevišķās niansēs, jā. Var piekrist šim argumentam, kas izskanēja, ka nav vairs iespēju pašvaldības mantu nodot atsavināšanā... nu, atsavināt. Bet arī iepriekš bija ierobežojums. Atbilstoši tiesību normām bija ierobežojums, ka pašvaldības manta ir atsavināma atbilstoši publiskas personas Kapitāldaļu un īpašumu atsavināšanas kārtības likumam. Tātad, nevarēja notikt tā, ka pašvaldība izdomā, ka šis īpašums nav vajadzīgs un vienkārši atsavina trešajai personai vai jebkurai personai.

Tātad, arī šī kārtība iepriekš bija savādāka. Nebija tāda, ka fundamentāli kaut kas būtu bijis savādāks. Šobrīd šis ierobežojums ir noteikts. Turklāt, ierobežojums attiecas uz abām pusēm vienādi. Valsts arī nevar savu mantu atsavināt. Likumā ir noteikts, ka valsts atsavina pašvaldībai vai pašvaldība atsavina valstij.

Tas, kas izriet no argumentiem... gan pieteikumos ietvertajiem argumentiem, gan arī šīs tiesas sēdes ietvaros dzirdētajiem argumentiem, tajā skaitā ir arguments, ka notiek nacionalizācija, valsts īpašumu nacionalizācija, nu, tie ir tādi ļoti skaļi argumenti.

Ja mēs skatāmies uz šo pārvaldes modeli, tad tā kā to Satiksmes ministrija virzīja un kā tas tika arī apstiprināts Ministru kabinetā, tad Satiksmes ministrija kā reiz tieši paredzēja iespēju pašvaldībām iesaistīties ar savu līdzdalību tieši uzsverot to, ka pašvaldības vietējiem iedzīvotājiem ir interese, lai osta, kas ir vietējā teritorijā, lai tiktu arī atbilstoši pārvaldīta. Un labi gribēts nodoms attiecīgi dod pašvaldībai nevis pienākumu, bet tiesības iesaistīties caur šo akciju iegūšanu, šobrīd tiek kritizēts.

Vienlaicīgi tas, kas izskan un arī tā sajūta lasot gan pieteikumus, gan arī klausoties šīs dienas argumentus, ir, ka pašvaldība ir kā viena privātpersona, kuras likumā noteiktās pamattiesības ir aizskartas. Un arī argumenti, kas šajos konstitucionālajos pieteikumos figurē, brīžiem ir sajūta, ka tie nav pašvaldības kā

atvasinātas publiskas personas argumenti, bet tie ir kā privātpersonas argumenti, runājot par samērīguma principu, runājot par tiesībām uz īpašumu un tā tālāk. Šajā gadījumā to tā nekādā gadījumā nedrīkst traktēt. Tāpēc, ka pašvaldībai ir sava autonomā kompetence, savas autonomās funkcijas, kuras ietvaros tai ir tiesības uz īpašumu un attiecīgi šo īpašumu izmantot funkciju nodrošināšanai. Bet nekādā gadījumā pašvaldība nav privātpersona un nekādā gadījumā šeit nevar būt runa par pašvaldības īpašuma nacionalizēšanu.

Vienlaicīgi šis kapitālsabiedrības modelis ieviestais... tas paredz iespēju pašvaldībai ieguldīt īpašumus, kas ir pašvaldības īpašumā, kapitālsabiedrības kapitālā un kapitālsabiedrība jau pamatu pamatos nenozīmē, ka tā ir savstarpējā ķīvēšanās starp akcionāriem.

Visi šie argumenti un visi šie pieteikumi ir balstīti izejot no pamatprincipa, ka šeit notiek... nu, es atvainojos par šādu vulgāru salīdzinājumu... boksa mačs starp pašvaldību un valsti. Bet, patiesību sakot, iesaistoties kapitālsabiedrībā, ir kopējs mērķis. Šajā gadījumā šis mērķis ir valsts funkciju... valsts kā nozīmīgas... ostas kā nozīmīga gan valstij, gan pašvaldībai objekta, publiskā objekta pārvaldīšana un attiecīgi arī peļņas gūšana. Un peļņas gūšanas rezultātā gan valsts, gan attiecīgi pašvaldība, gūtu dividendes.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Lūdzu, vārds jautājumiem tiesnesei Irēnai Kucinai. Lūdzu!

I. Kucina.

Jā. Labdien! Paldies.

Būs daži jautājumi. Konkrēti varbūt varat minēt tieši reformas mērķi, kāds ir bijis reformas mērķis un kā attiecīgi šī reformas īstenošana atspoguļo to sabiedrības interesi jeb sabiedrības ieguvumu reformas rezultātā. Ko no tā iegūst Latvijas sabiedrība?

R. Neilands.

Jā, tieši caur šo publisko kapitālsabiedrību ieviešanu ostu pārvaldē, kurām, atbilstoši Valsts kapitālsabiedrību pārvaldes likumam, ir piemēroti šie OECD pārvaldīšanas principi par labu pārvaldīšanu un tālāk... sabiedrība iegūst to, ka šos valstij nozīmīgos objektus pārvaldīs kapitālsabiedrības, kurā vadība tiek iecelta nevis atbilstoši politiskajiem nolēmumiem, atbilstoši politiskām interesēm, bet iecelta likumā konkrēti noteiktā kārtībā un būtībā šiem gan padomes, gan valdes locekļiem ir jābūt profesionāļiem... profesionāļiem, kas ir izturējuši konkrētu atlases procesu un gala

rezultātā šo pārvaldi, uzņēmumu pārvaldīšanu, tālāk jau veic pēc labākajiem augstākajiem komercprincipiem. Un tas arī attiecīgi ir visas sabiedrības ieguvums, ka šādā veidā caur profesionālu vadību tiek vadīta osta, ka gan ostā tiek veicināta komercdarbība, saimnieciskā darbība, gan arī nodrošinātas šīs funkcijas, kas ir uzliktas caur Ostu likumu, tam ir jābūt nodrošinātam profesionālā veidā. Tas ir tas ieguvums arī sabiedrībai kopumā.

I. Kucina.

Paldies.

Un šodien arī izskanēja jautājums saistībā ar Liepājas ostu. Kādi bija apsvērumi par pamatu tam, ka no ostas pārvaldības reformas, lielās reformas, ir izslēgta tieši Liepājas osta?

R. Neilands.

Paldies.

Jā, tas, kas ir jānorāda attiecībā uz Liepājas ostu, tad no Ministru kabineta... un tad, kad likumprojekts tika iesniegts Saeimā, tad no Ministru kabineta iesniegtā likumprojekta uzreiz jau izrietēja, ka ostu reforma netiek attiecināta uz Liepāju, respektīvi, šī likumprojekta pārejas noteikumu 20. un 21. punkts noteica to, ka ir jāizvērtē līdz 2023. gada beigām, kā strādā pārvaldības modelis, ieviešot šīs kapitālsabiedrības Rīgā un Ventspilī. Un attiecīgi Ministru kabinetam ir jāiesniedz priekšlikums, vai arī šo modeli arī līdzvērtīgi izvirzīt Liepājai.

Ja mēs skatāmies uz tādu, teiksim... ja tā var teikt, juridisko pamatojumu, kāpēc netika vispār šis Liepājas jautājums sākotnēji... protams, tas ir Satiksmes ministrijas kompetences jautājums to pateikt precīzāk, bet „Grozījumi Likumā par ostām” 2019. gada 12. decembra anotācijā ir norādīts: „Liepājas speciālās ekonomiskās zonas kopējā teritorija aizņem 65 procentus no Liepājas pilsētas teritorijas, kas ir 3979 hektāri, no kuriem ostas sauszemes teritorija kā valsts īpašums aizņem tikai 376 hektārus jeb 9,5 procentus. Liepājas ostas un Liepājas speciālās ekonomiskās zonas industriālās teritorijas tiek izmantotas kompleksā mijiedarbībā un ostas attīstība ir nesaraujami saistīta ar ārpus ostas esošo speciālās ekonomiskās zonas industriālo teritoriju attīstību. Lai nodrošinātu visu iesaistīto pušu līdzdalību jautājuma risināšanā un lēmuma pieņemšanā, Liepājas speciālās ekonomiskās zonas valdē strādā trīs valsts pārstāvji no Finanšu ministrijas, Satiksmes ministrijas un Ekonomikas ministrijas, trīs pašvaldības un trīs uzņēmumu pārstāvji. Saskaņā ar Likumu par ostām, Ventspils un Rīgas ostām ir vienāds pārvaldīšanas princips, kas iziet no Likuma par ostām noteiktā regulējuma. Savukārt Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvaldīšanu regulē cits normatīvais akts – Liepājas speciālās ekonomiskās zonas likums. „

Ņemot vērā minēto, secināms, ka Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvaldīšanas pilnveides modeļa izstrādē piemērojams atšķirīgs process.

Tas ir tas, ko es varu sniegt atbildē, kas ir no publiski pieejamās anotācijas.

I. Kucina.

Paldies. Bet es tomēr precizēšu.

Ja jūs izejat no tā virsmērķa, kas ir sabiedrības intereses, ko jūs minat šodien kā tikai dzirdot vienu no mērķiem, kāpēc šāda reforma tika veikta... caurspīdīga pārvaldība, kompetenti pārstāvji... Bet kā tas... kāpēc tieši Liepājas osta nerasniedz šo mērķi? Tad Liepājas osta varbūt ir kaut kā izolēta un tur varbūt ir tā pārvaldība necaurspīdīga vai neprofesionāla? Nu, es nedzirdu tos argumentus... ja lielais valsts mērķis ir reforma, sabiedrības intereses, ostu reforma sabiedrības ... Un Liepāja šeit kaut kādā veidā tomēr... nu, jūs to neredzat kā sabiedrības interesēs...

R. Neilands.

Nē, nu noteikti mēs redzam Liepāju arī sabiedrības interesēs... Bet es domāju, ka uz šo jautājumu vistīcāmāk labāk sniegs atbildi Satiksmes ministrijas pārstāvji, jo Saeima strādāja ar to likumprojektu, kas tika iesniegts. Un attiecīgi nebija tāda priekšlikuma, ka pārvaldības modeli... Saeimā nebija priekšlikumu, ka pārvaldības modeli attiecinātu arī uz Liepāju.

A. Laviņš.

Jā. Un sniedzot atbildi uz tiesneses Kucinas jautājumu, jūs minējāt ne tikai šo sabiedrības interesi, bet arī paskaidrojāt, ka šīs reformas viens no ieguvumiem būs tas, ka Rīgas un Ventspils brīvēstā nebūs... pēc iespējas būs mazāka politiskā ietekme, kādā veidā šie locekļi tiek iecelti.

Šis mērķis attiecībā uz Liepāju kā tad tiek īstenots?

R. Neilands.

Nu, šobrīd tas patiešām neietekmē Liepāju.

A. Laviņš.

Respektīvi... šobrīd šī Liepājas ostas pārvalde ir tāda, ka politiskā ietekme locekļu iecelšanā ir ierobežota un tā ir saskanīga ar to modeli, kas šobrīd tiek noteikts Rīgā un Ventspilī?

R. Neilands.

Nē. Es teiktu savādāk. Respektīvi, ka šobrīd šo modeli nosaka Liepājas speciālās ekonomiskās zonas likums. Šobrīd pagaidām šis jaunais ostu reformas pārvaldības modelis netiek piemērots Liepājā.

A. Laviņš.

Jā... Un šis Speciālās ekonomiskās zonas likums, jūsuprāt, ir tas, kas politisko ietekmi locekļu iecelšanā Liepājas ostas pārvaldē ir samazinājis līdz minimumam? Jūs kā mērķi izcēlāt reformas nepieciešamību Rīgā un Ventspilī? Tāda ir loģika?

R. Neilands.

Nu, ziniat, es nevarēšu pateikt, vai tiešām no šī likuma patiešām tā izriet, jo politiskā ietekme ir saglabājusies. Vēl nesen bija publisks skandāls par to.

A. Laviņš.

Paldies. Lūdzu, Kucinas kundze, turpiniet.

I. Kucina.

Jā, paldies.

Turpinot konkrēti, ko jūs jau minējāt, arī divi aspekti... Kāds ir jūsu patiesībā mērķis bijis pieņemot pārejas noteikumu 16. punkta 1. un 2. apakšpunktu. Jūs minējāt, ka principā pašvaldība var iesaistīties kapitālsabiedrībās arī ar jaunu mantu? Vai tomēr... Kāds ir mērķis šim pārejas punktam?

R. Neilands.

Tā pamatdoma ir tāda, ka pašvaldība iesaistās ar pašvaldībai piederošajiem īpašumiem ostas teritorijā. Respektīvi, tie īpašumi, kas vēsturiski ir bijuši pašvaldības īpašumā, bet atradušies brīvostas valdījumā, tos īpašumus attiecīgi var ieguldīt pašvaldība arī kapitālsabiedrībā.

I. Kucina.

Tas neliedz pašvaldībai ieguldīt arī kādu cita veida mantu?

R. Neilands.

Es domāju, ka šis ir tāds plašāk atklāts jautājums. Tikpat labi pašvaldība var ieguldīt arī finanšu līdzekļus.

I. Kucina.

Labi. Paldies.

Un vēl minējāt to sākotnējo mērķi, kāds vispār Ostu likumam ir bijis, proti, ka tāda situācija vēsturiski pat nevarēja izveidoties, jo ostu teritorijā vajadzētu būt tai zemei vai tai mantai, kas nepieciešama ostas funkcionēšanai pēc savas būtības. Situācija ir tāda, kāda ir... un attiecībā konkrēti uz Ventspili un no lietas faktiskajiem apstākļiem redzam, ka tur ir arī Ventspils valdījumā esošā manta. Un jautājums ir tāds: vai ar apstrīdētajām normām likumdevējs patiešām bija vēlējies un paredzējis tādu situāciju, ka tā manta, kas atrodas ostas teritorijā un attiecīgās pašvaldības valdījumā, kas nepieciešama autonomo funkciju īstenošanai, tiek nodota jaunā pārvaldībā kapitālsabiedrībām.

R. Neilands.

Ja drīkst precizējošu jautājumu... Autonomo... ostas autonomo funkciju?

I. Kucina.

Nē. Pašvaldības autonomo funkciju izpildei...

R. Neilands.

Nē, pašvaldības autonomo funkciju izpildei nepieciešamos īpašumus nav bijis nodoms nodot ostas pārvaldījumā un kapitālsabiedrībai nav bijis mērķis... respektīvi, mērķis ir nodot tos, kas ir nepieciešami pašvaldībai autonomo funkciju pildīšanai... nē, ceļi tie nav jānodod, tie, kas ir nepieciešami pašvaldībai, piemēram, vai tur... tas, kas mums jau te kazuistiski tiek runāts par kapsētām, bērnu dārziem un tamlīdzīgi... tas nav nepieciešams ostai. Nekādā gadījumā... Ostai attiecīgi ir nepieciešamas terminālu piestātnes un tā tālāk, kas ir pašvaldības īpašumā, bet kas nepieder brīvostas pārvaldei un attiecīgi, kas netiks ieguldīti no valsts puses. Bet pašvaldības autonomo funkciju veikšanai nepieciešamo īpašumu ieguldīšana kapitālsabiedrībā nav bijis mērķis nevienā brīdī.

I. Kucina.

Labi. Paldies. Pagaidām no manas puses jautājumu nebūs.

A. Laviņš.

Paldies. Turpināsim ar tiesnešu jautājumiem. Vārds tiesnesei Anitai Rodiņai.
Lūdzu!

A. Rodiņa.

Jā, labdien! Man ir viens precizējošs jautājums. Savos paskaidrojumos jūs norādījāt un uzskaitījāt, kādas tiesības tad neizriet no pašvaldības principa. Un, ja mēs raugāties uz pieteikuma iesniedzējiem, tad viens no pieteikuma iesniedzējiem ir pašvaldība, kura var vērsties tad, ja ir konstatēts pašvaldības tiesību aizskārums.

Sakiet, lūdzu, es tā īsti arī no jūsu pozīcijas, no Saeimas pozīcijas nesapratu. Vai tad, jūsuprāt, šajā gadījumā ir noticis pašvaldības principa pārkāpums attiecībā uz Ventspils domi vai nē?

R. Neilands.

Jā. Savā atbildes rakstā Saeima jau konkrēti norādīja, ka nav noticis. Tā ir arī Saeimas pozīcija, ka Saeimas ieskatā nav pārkāpts pašvaldību princips.

Un tāpēc arī attiecīgi es no savas puses arī norādīju uz šiem argumentiem, kas izriet no... kāds ir šis pašvaldības tiesību principa saturs un ka nekas no tā neskar ostu reformu, arī apstrīdētās normas neskar, nepārkāpj pašvaldības tiesības attiecībā uz Ventspili.

A. Laviņš.

Paturpinot nupat kā uzdoto jautājumu. Tiesas sēdes šodienas pirmajā daļā mēs dzirdējām vismaz caur vairākiem piemēriem, ka Ventspils valstspilsētas pašvaldības dome skaidro tās pašvaldības tiesību aizskārumu, proti, ja ostas brīvostas teritorijā visas, piemēram, tās zemes, uz kurām atrodas pirmsskolas izglītības iestādes, šīm pirmsskolas izglītības iestādēm esot jānomā zeme no brīvostas pārvaldes, kur tiek iztērēti finanšu līdzekļi nomas līguma noslēgšanai un dzirdējām no domes pārstāvjiem, ka šie līdzekļi varētu tikt izlietoti citas autonomās funkcijas izpildei. Tas ir viens aspekts, kā saklausījām tiešu piemēru par pašvaldības principa aizskārumu.

Un otrs piemērs... caur piemēru, kā tika paskaidrots pašvaldības principa aizskārums ir tas, ka šādās situācijās, kad atkal ir šis pats jautājums par pirmsskolas izglītības iestādes pārvaldību un zeme atrodas uz brīvostas valdījumā esošas zemes, tad, lai īstenotu kādu projektu, piemēram, kas ir nepieciešams pirmsskolas iestādes attīstībai, vai spēļu laukums tiek īstenots, vai kā savādāk, kas ir nepieciešams bērniem, ir nepieciešams saskaņojums no valdītāja. Tas vairs nav tieši tikai atkarīgs no pašas domes, no pašas pašvaldības, kā tā īsteno savu autonomo funkciju. Lūk, tāpat, nomas maksa, līdzekļu izlietojums noteiktam mērķim, saskaņojums par to, ko vispār var veikt teritorijā, kas pēc pašvaldības ieskata ir saistīta ar tās autonomo funkciju izpildi. Tur ir jāsaņem saskaņojums.

Saeimas pārstāvi, kā jūs komentētu... vai šajos gadījumos ir saskatāms, jūsuprāt, pašvaldības principa ierobežojums, kas varētu tikt attiecināts kaut vai arī uz

deputātu pieteikumu vai arī pašvaldības tiesību... pareizāk būtu teikt... pašvaldības principa aizskārums, kas varētu attiekties uz pašvaldību kā pieteikuma iesniedzēju.

Lūdzu, jūsu komentāru!

R. Neilands.

Jā. Paldies par jautājumu.

Es noteikti nevarēšu komentēt konkrētus faktiskos apstākļus, tā jau ir tiesību normu piemērošana, kāpēc ir nomas maksa kaut kādā konkrētā gadījumā un tā tālāk. No civiltiesību viedokļa tas vispār neliekas... ja tas ir pašvaldībai piederošs īpašums, tad nav iespējama situācija, ka pašvaldība maksā nomas maksu pa sev piederošu īpašumu.

Bet te ir, manuprāt, jāskatās pavisam citā griezumā atbildot uz jūsu uzdoto jautājumu. Pašvaldībai vienmēr ir bijusi tiesība caur Ostu likuma 3. pantu iniciēt ostas teritorijas pārskatīšanu. Tāda pat tiesība tiešā veidā nav bijusi valstij. Šobrīd ar ostu reformas grozījumiem šī tiesība ir paredzēta. Pašvaldībai šī tiesība vienmēr ir bijusi. Un ja pašvaldība šo tiesību nav īstenojusi, tad rodas jautājums, kāpēc pašvaldība to nav izlietojusi. Jo jebkurā gadījumā gan no tiesiskā regulējuma, gan no Satversmes tiesas nolēmumiem, gan arī no vispārējās jurisdikcijas tiesas un administratīvās tiesas nolēmumiem viennozīmīgi izriet princips, ka ostā ir jāatrodas tikai tiem īpašumiem, kas ir nepieciešami ostas darbības nodrošināšanai. Tātad, ja pašvaldība pati nav rīkojusies, lai izslēgtu šos īpašumus no ostas teritorijas, tad jau tā ir pašvaldības atbildība pret saviem iedzīvotājiem, kāpēc pašvaldība tādā rezultātā ir nonākusi pie tā, ka mēs varētu traktēt, ka pašvaldības princips ir pārkāpts. Bet ne jau likumdevējs, pieņemot apstrīdētās normas.

A. Laviņš.

Turpinām. Vārds jautājumu uzdošanai tiesnesim Artūram Kučam. Lūdzu!

A. Kučs.

Labdien. Es varbūt turpināšu ar priekšsēdētāja uzdoto jautājumu.

Jūs tikko teicāt... jā... ka pašvaldībai ir tāda iespēja, tātad iniciēt ostas teritorijas robežu maiņu... bet man liekas, ka Auguļa kungs, man liekas, sākumā teica, ka Juridiskais birojs jau pieņemot apstrīdētās normas teica, ka būtu jānorāda... valdījumā ir jānodod pilnīgi viss... pārvaldes valdījumā viss pašvaldībai piederošais īpašums ostas teritorijā, arī tāds, kas tiek izmantots pašvaldības funkciju izpildē. Un, kā es saprotu, tās atbildes netika sniegtas... vai tika sniegtas uz šiem Juridiskā biroja iebildumiem?

R. Neilands.

Tas, ko es vēlos šajā sakarā norādīt... ka tas nebija pat īsti Juridiskā biroja iebildums. Tas bija komisijas sēdē, diskusijas laikā, Juridiskā biroja vadītāja Dina Meistere attiecīgi par šo diskutēja komisijas sēdes laikā ar tiem dalībniekiem, kas bija – deputātiem un pieaicinātajām personām. Tātad tā ir juridiska diskusija, kura pat nebija izteikta tādā veidā, ka Saeimas Juridiskais birojs to ir virzījis uz priekšu.

Bet atbildot uz šo jautājumu pēc būtības, te ir tieši tas, ko es vēlos norādīt, ka pamatu pamatos šis valdījuma jautājums jau nav mainījies. Tas iepriekš bija tā, ka tā teritorija, ostas teritorijā esošā valsts un pašvaldības zeme, kas ir nepieciešama... kas atrodas šajā teritorijā, ir nododama pārvaldei valdījumā un tāds ir arī šis jaunais regulējums, bet šobrīd regulējums nu tā jau vairs nepārprotami nosaka, ka tas notiek uz likuma pamata. Un iepriekš sākotnējā redakcija nozīmēja to, ka tas notiek, bet ir atsevišķi jāpieņem vēl lēmumi. Šobrīd jau tas viennozīmīgi izriet no likuma. Bet tā pati būtība, ka valdījumā tiek nodots pārvaldei, tā jau nav mainījies, nav grozīts šis...

A. Kučs.

Bet tad es gribētu precizēt. Tad iepriekš šī teritorija, kurā bija bērnu dārzs, kapsēta, vai tad tā iepriekš arī bija pārvaldes valdījumā?

R. Neilands.

Es neatbildēšu precīzi uz šo jautājumu, jo tas tomēr jau ir kazuistisks jautājums par pašvaldību...

A. Kučs.

Labi. Paldies.

Vēl man būtu jautājumi. Tas, uz ko pieteikuma iesniedzēji vairākkārt norādīja, ka, pieņemot šīs normas Saeimā, netika veikts izvērtējums par to, kāds būs ekonomiskais labums un kā šīs apstrīdētās normas ietekmēs pašvaldības funkciju īstenošanu.

Kāds būtu jūsu viedoklis? Vai šāds izvērtējums tika vai netika veikts?

R. Neilands.

Attiecībā uz šo pašvaldības funkciju, tas ir arī tas, ko Saeima ir norādījusi. Nevienā brīdī netika konstatēts, ka pašvaldības tiesības tas jebkādā veidā ietekmē. Tas arī jau no paša sākuma bija skaidrs attiecībā uz ekonomisko pamatojumu... Nu, Ministru kabinets iesniedza gatavu likumprojektu ar tiem argumentiem, kādi bija... cik zinu, Saeima atsevišķi ekonomiskos argumentus nav vērtējusi tādā veidā, ka būtu pasūtījusi atzinumu un par to diskutējusi.

A. Kučs.

Labi.. Paldies.

Vēl jūs arī tikko atbildot un arī runā teicāt par to, ka apstrīdētās normas neskar nevienu pašvaldības autonomo funkciju. Tajā pat laikā tas, ko ir uzsvēruši pieteikuma iesniedzēji un arī atbilstoši Pašvaldības likuma 4. panta pirmās daļas 12. punktam... viena no pašvaldības funkcijām ir veicināt saimniecisko darbību savā teritorijā. Ko Vītoliņa kungs, teiksim, norādīja, ka pašvaldība nevar tagad atsavināt īpašumu, ja kāds investors vēlas nākt iekšā un investēt, bet vēlas zemi saņemt īpašumā, pašvaldībai iespējas atsavināt viņam šo īpašumu nav.

Vai tas neskar pašvaldības šo te autonomo funkciju, apstrīdētās normas un, konkrēti, veicināt saimniecisko darbību?

R. Neilands.

Es teiktu tā, ka šo funkciju – saimnieciskās darbības veicināšana – pašvaldība vislabākajā veidā varētu īstenot, ieguldoties pamatkapitāla akciju sabiedrībā un piedaloties attiecīgi tās darbības nodrošināšanā. Tādā veidā, kas arī ir bijis šis mērķis no Ministru kabineta puses, sagatavojot likumprojektu. Tādā veidā arī tiktu ievērotas pašvaldības, arī iedzīvotāju intereses, jo vietējā vara, vietējā pašpārvalde varētu īstenot šo funkciju – veicināt saimniecisko darbību savu iedzīvotāju labā caur to, ka veicina arī kopējo ostas attīstību. Un tad šeit mēs jau varētu runāt, ka tik tiešām, ja pašvaldība ieguldītu savus īpašumus un piedalītos, nevis mēģinātu to visu bremsēt un arī apstrīdēt Satversmes tiesā, bet, ja pašvaldība pēc būtības to arī darītu, tad jau mēs vairs nerunātu par to, vai viens atsevišķs nekustamais īpašums vienam investoram vai citam investoram, bet mēs runātu par to, ka pašvaldība darbojas, lai šo ostu attīstītu un lai veicinātu daudz lielākus ienākumus un labumu gūtu savai pašvaldībai un saviem iedzīvotājiem, nekā no viena īpašuma atsavināšanas.

A. Kučs.

Tas, ko es gribēju precizēt... Es sapratu jūsu atbildi, kā jūs redzat, kā pašvaldībai būtu jāīrējas labāk iedzīvotāju... bet vai mēs varam teikt, ka tas neskar pašvaldības šo te konkrēto autonomo funkciju? Vai mēs varam teikt, kas apstrīdētās normas vispār neskar šo te autonomo funkciju – sekmēt saimnieciskās darbības savā teritorijā?

R. Neilands.

Lai atbildētu uz šo jautājumu, te noteikti vienkārši jāskatās, kā bija iepriekš un kā ir tagad. Un tad jau būtu jāvērtē kazuistiski gadījumi, cik ir bijuši gadījumi, ka pašvaldība ir rosinājusi caur valsts un pašvaldības īpašumu atsavināšanas kārtības modeli konkrēta nekustamā īpašuma atsavināšanu, cik ir ieguvusi... vai šādi gadījumi

vispār ir bijuši vai nav bijuši... Un vai šajā konkrētajā gadījumā šis ierobežojums to ietekmē. Cik zinu, tāds izvērtējums nav.

A. Kučs.

Paldies.

A. Laviņš.

Vītoliņa kungs, jautājums jums. Mēs dzirdējām atbildi no Saeimas pārstāvja, ka tāpat, risinot šo jautājumu, kā var izpausties iespējamais pašvaldības aizskārums un līdz ar to arī pašvaldības principa aizskārums, bija saistīts ar šo valdījumu... ar šī īpašuma atrašanos brīvostas valdījumā. Uz vienu no aspektiem atbildot, Saeimas pārstāvis norādīja: bet taču pašvaldībai bija visas tiesības nākt ar iniciatīvu, lai grozītu brīvostas teritoriju un izslēgtu tādas teritorijas no brīvostas teritorijas, kuras nav saistītas ar ostas funkcionalitāti, bet ir saistītas ar pašvaldības autonomo funkciju izpildi.

Reflektējiet, lūdzu, uz šo aspektu par pašvaldības iniciatīvu sakārtot šo jautājumu šādi. Un kāpēc joprojām mēs šajā tiesas sēdē runājam par šādiem aspektiem, kur, kā Nikuļcevas kundze teica, tur šo visu teritoriju varam sadalīt trīs blokos pēc zemes gabalu lietojuma mērķa, ja tā es varētu teikt. Un šobrīd mēs runājam par tādiem zemes gabaliem, kas nav saistīti ar ostas funkcionalitāti, bet gan ar pašvaldības autonomo funkciju. Kāpēc tas nebija sakārtots?

J. Vītoliņš.

Paldies par jautājumu.

Es domāju, ka lielā mērā uz šo jautājumu jau atbildēja advokāts Artis Stucka. Bet es mēģināšu atkārtot šo te situāciju.

Jā. Vēsturiski ir izveidojusies situācija, veicot pilsētas plānošanu, ka brīvostas teritorijā ir iekļautas arī atsevišķas pašvaldības iestādes un dzīvojamās ēkas. Brīvostas robežas ir mainījušās vairākkārt. Tās ir mainītas izejot no prakses, izejot no uzņēmēju, pirmkārt, ārvalstu investoru pieprasījuma, jo mums vienmēr jebkuram investoram ir jādod iespēja izvēlēties... mums diemžēl... un es arī nezinu, ka tas būtu kaut kur citur pašvaldībā, nav rinda, kuri vēlas iegūt vienu zemes gabalu. Protams, reizēm ir formāli... jeb vienmēr ir jāievēro likums, jāriko izsoles, bet rindas nav. Mēs katram investoram piedāvājam vismaz trīs zemes gabalus un tad viņš savu lēmumu pieņem, vai arī nepieņem un brauc uz Liepāju vai kādu citu ostu. Bet...

A. Laviņš.

Vītoliņa kungs... piedodiet... mans jautājums bija tomēr par zemes gabaliem, kur atrodas ēkas... un par tām es jau minēju, kā pirmsskolas izglītības iestādes, parki, kapsētas... Vai tiešām tas būtu saistāms ar investoru interesēm?

J. Vītolinš.

Tas ir saistāms ar pilsētas plānošanu un atsevišķu teritoriju attīstību. Bet es teikšu atklāti: mums pat ļaunākajā murgā nebija rādījies, ka tiks pieņemta šāda visaptveroša norma, ka ir valdījuma tiesības visā... gandrīz puse pilsētā tiek liegtas pašvaldībai, jo jebkuras robežu izmaiņas ir izdevumi, ir ļoti detalizēti jāizmēra visi ģeogrāfiskie punkti, tas maksā kaut kādu naudu un maksā laiku, un maksā resursus. Mums nebija šā praktiskā vajadzība... Šajā brīvostas teritorijā, kas ir gandrīz puse pilsētas, mums bija (*tehniski traucējumi ierakstā, 4:59:35*) bija skaidras un saprotamas attiecības ar Ventspils brīvostas pārvaldi un to regulēja, kā jau es minēju, 2004. gada līgums. Nebija praktiskas vajadzības šādus te grozījumus... Bet pēkšņi radās tāda vajadzība pēc šīs te mūsu apstrīdētā.... (*tehniski traucējumi ierakstā*).

A. Laviņš.

Paldies. Saņemu atbildi.

Turpinām lietas izskatīšanu. Šobrīd ir iespēja pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem uzdot jautājumus Saeimas pārstāvim.

Vispirms sāksim ar pieteikuma iesniedzēju, kas ir divdesmit divi 13. Saeimas deputāti. Abiem pārstāvjiem ir iespēja uzdot jautājumus.

I. Nikuļceva.

Jā. Paldies.

Tad sākumā es gribētu uzdot vairākus jautājumus tieši par pašvaldības principa saturu.

Atbildes rakstā ir norādīts un arī jūs, sniedzot paskaidrojumus, to pašu teicāt, ka no pašvaldības principa neizriet, kādam vajadzētu būt tam ostu pārvaldības modelim un arī neizriet nekādi nosacījumi uz to, vai pašvaldības īpašumam ir jāatrodas valdījumā Ostas pārvaldē vai nē un pēc kādiem noteikumiem valsts un pašvaldība drīkst atsavināt tai piederošo nekustamo īpašumu.

Un tad man ir jautājums par to, kā Saeima vispār saprot pašvaldības principa saturu. Lai tas jautājums nebūtu tik izplūdis, tad es varbūt uzdošu apakšjautājumus: vai, piemēram, jūsuprāt, pašvaldības principam atbilstu situācija, vai valsts drīkstētu nepārkāpjot pašvaldības principu, nu, piemēram, konfiscēt jebkuru pašvaldības nekustamo īpašumu. Vai, piemēram, noteikt, ka Ostas pārvaldi veiks tikai valsts, vispār neiesaistot pašvaldību?

R. Neilands.

Jautājums par konfiskāciju ir ļoti nekorekts juridisks jautājums. Konfiskācija ir precīzs juridisks termins, ko attiecībā uz valsti noteikti nevarēs piemērot.

I. Nikuļceva.

Es precizēšu tad jautājumu. Vai valsts varētu noteikt, ka uz likuma pamata ar rītdienu viss pašvaldības īpašums ir valsts īpašums, kas atrodas ostas teritorijā. Vienkārši.

R. Neilands.

Ja tādā veidā... ja jūs man to jautājumu uzdodat, man prasot kontekstā ar pašvaldības funkciju... Ja valsts pieņemtu šādu lēmumu, tad valsts pārkāpj pašvaldības tiesību principu, jo pašvaldības iedzīvotājiem tiktu liegts viens no šiem būtiskajiem aspektiem – sava manta, lai attiecīgi nodrošinātu pārvaldes funkcijas... attiecīgi... ja visa šī manta tiktu ...

Bet ziniet, Nikuļcevas kundze, mans aicinājums ir uzdot konkrētus jautājumus nevis manu zināšanu pārbaudes jautājumus.

I. Nikuļceva.

Tas ir konkrēts jautājums. Tātad, ja visa manta tiktu... ja valsts pārņemtu visu mantu, tad pašvaldības princips tiktu skarts un tiktu pārkāpts... jūs teicāt... Bet kur tad ir tā robežlīnija? Kur ir tie nosacījumi, kas valstij ir jāievēro? Cik tālu valsts drīkst iet pašvaldības principa ietvaros attiecībā uz rīcību ar pašvaldības mantu? Kur jūs novelkat to robežu, kā jūs pasakāt tos noteikumus?

R. Neilands.

Jautājums ietver pieņēmumu jau, ka valsts ir pieņēmusi lēmumu konkrētu mantu pieņemt īpašumā. Tā kā jūs izejot no šīs jautājuma pirmās daļas... Nekas tāds nav noticis. Ostu reformas ietvaros ir pieņemts konkrēts tiesiskais mehānisms, kādā veidā tiek pārvaldīta osta. Šis valdījuma jautājums, ko es jau uzsvēru, šis ir vienmēr vēsturiski pastāvējis. Valsts nav pieņēmusi lēmumu pašvaldības mantu šobrīd iegūt savā īpašumā. Nekas tāds nevienā brīdī nav bijis.

I. Nikuļceva.

Jā, bet jūs neatbildējāt... Mans jautājums bija – kāds ir pašvaldības principa saturs. Cik tālu valsts drīkst iet attiecībā ... labi, izrunāsim sākumā par īpašumu... attiecībā uz pašvaldības nekustamo īpašumu. Nu, manā ieskatā ir jābūt samērīgai šai rīcībai. Kāds ir Saeimas viedoklis? Kā mēs varam zināt, kurā mirklī pašvaldības princips tiek pārkāpts, kā jūs teicāt, ja atņemtu visu īpašumu, tad tiktu pārkāpts, un apstrīdētās normas, kā jūs sakāt, tad vispār neskar pašvaldības principu. Kur mēs redzam to robežu?

A. Laviņš.

Jā... šajā brīdī es iejaukšos... Tātad, no vienas puses pilnībā piekrītu, ka šajā lietā ir ļoti svarīgs jautājums par pašvaldības principa tvērumu, tā saturu.

Tajā pat laikā skaidrojam, lūdzu, šo jautājumu šīs lietas faktisko apstākļu kontekstā. Un atbilde, ko es saņēmu no Saeimas pārstāvja uz jūsu uzdoto jautājumu, bija atbilde šīs lietas kontekstā. Nav runa par pašvaldības mantas pārņemšanu, īstenojot ostas reformu. Un tā ir atbilde uz... daļēja atbilde uz jautājumu par šā principa tvērumu tādā izpratnē, ka te jau nemaz nav runa Saeimas ieskatā par pašvaldības mantas pārņemšanu.

Tāpēc man šķiet, ka mums vajadzētu jautājumus tomēr vērst šīs lietas faktisko apstākļu kontekstā, kas tad ir tas svarīgais aspekts no pašvaldības principa tvēruma. Un pārāk abstrakti runāt par to, cik daudz mantas pašvaldībai, ja tiek paņemts nost, tiek ietekmēts pašvaldības princips, man šķiet, ka mēs izejam tādā kā teorētiskā diskusijā un attālināmies no šīs lietas faktiskajiem apstākļiem. Es varētu piekrist tam, ko nupat Saeimas pārstāvis teica.

Nikuļcevas kundze, man lūgums tomēr akceptējam... paliekam faktisko apstākļu kontekstā...

I. Nikuļceva.

Nu, labi, tad es turpināšu... es tam nepiekrītu, bet es tad turpināšu.

A. Laviņš.

Jo Saeima uzskata, ka nav mantas pārņemšana notikusi. Es tā sapratu.

R. Neilands.

Jā, tieši tā.

A. Laviņš.

Turpinām.

I. Nikuļceva.

Jā, bet par to jau nebija jautājums.

Bet labi, jā.

Tad es arī šeit zem tā pašvaldības principa gribu vēlreiz tad jautāt tomēr par ostu pārvaldi. Ja, piemēram, valsts izvēlētos, ka ostas pārvaldi šajās divās konkrētajās pašvaldībās veic tikai valsts, vispār neiesaistot pašvaldības. Tad, jūsuprāt, arī nebūtu pašvaldības princips skarts? Vai tad būtu?

R. Neilands.

Tas atkal ir... es atļaušos teikt, ka tas ir jautājums ārpus šīs lietas izskatīšanas robežām. Nekas tāds nav noticis. Pieņemtais tiesiskais regulējums ar tādu uzstādījumu jau arī tika veidots, ka ir jāiesaista pašvaldība. Tas ir anotācijā vairākās vietās arī norādīts. Satiksmes ministrija, izstrādājot likumprojekta anotāciju, ir norādījusi, ka mērķis, ņemot vērā, ka vietējā teritorijā osta ir arī nozīmīga vietējiem iedzīvotājiem, tajā skaitā darbavietas, ir jāiesaista arī vietējā pašvaldība.

I. Nikuļceva.

Bet vai pašvaldības princips paredz to, ka valsts iespējamā rīcība attiecībā pret pašvaldību ir neierobežota, vai tomēr ir kādi ierobežojumi?

R. Neilands.

Ja godīgi... man ir sajūta, ka tiek testētas manas zināšanas valststiesību jomā.

A. Laviņš.

Nu, šoreiz uz to jautājumu es saklausīju akcentu šādu. Ja reiz jūs atbildējāt par to, ka šis ir gadījums, ka valsts ir iesaistījusi pašvaldību reformā, tad Nikuļcevas kundze uzdod... kur tad ir tā robeža par to iesaistītību... Es tā to sapratu...

I. Nikuļceva.

Jā, tieši tā. Es visu laiku vēlos to robežu noskaidrot...

A. Laviņš.

Un te es neteiktu, ka te ir teorētisko zināšanu testēšana, bet ir runa par to, vai šajā modelī, cik daudz valsts ir iesaistījusi pašvaldību, ir saskatāms pašvaldības principa ierobežojums vai arī pārkāpums, kā to pieteikuma iesniedzēji šobrīd uzskata. Tur es vēlētos saņemt atbildi.

R. Neilands.

Labi.

A. Laviņš.

Par iesaistītību...

R. Neilands.

Šādā aspektā šo jautājumu pagriežot, uz to jau arī var konkrētu atbildi arī sniegt.

Valsts ir izvēlējusies šo kapitālsabiedrības modeli ar iespēju pašvaldībai piedalīties līdz 40 procentiem un valstij 60 procentiem. Tas ir tas modelis, ko valsts ir

izvēlējusies. Nekur nav noteiktas vadlīnijas, vai tiem ir jābūt 50 pret 50 procentiem, ja mēs tagad skatāmies jau par konkrētu kapitālsabiedrību, vai tiem ir jābūt 49 pret 51... vienalga, kurā pusē... Nav šādu vadlīniju. Tas ir tas, kas ir noticis politiskā procesa ietvaros. Un ja mēs paskatāmies uz šīm tiesību normām apstrīdētajām, tad tā situācija jau Saeimā ir uzlabojusies par labu Ventspils ostai, piemēram, ja mēs runājam tieši par Ventspils ostu... par Ventspils pašvaldību... Respektīvi, iesniedzot likumprojektu Saeimā, bija paredzētas divas trešdaļas valstij un viena trešdaļa pašvaldībai kapitālsabiedrības akciju. Tas nozīmē procentuāli 66 pret 34. Likumprojekta izskatīšanas laikā bija priekšlikumi... deputātu priekšlikumi bija vispār izslēgt šo sadalījumu, bet atbildīgā komisija, Tautsaimniecības komisija, atbalstīja mainīt šo proporciju, nosakot, ka ir 3/5 pret 2/5 attiecīgi 60 pret 40 un līdz ar to šis modelis tika mainīts jau izskatot Saeimā par labu pašvaldībai. Bet nav jau nekur noteiktas vadlīnijas, cik ir jābūt. Nav tādu.

I. Nikuļceva.

Labi. Paldies. Jūs ne pavisam neatbildējāt uz manu jautājumu par pašvaldības principa saturu, bet es tad pāriešu pie citiem jautājumiem.

Un tad es vēlos jautāt par pašvaldības mantu. Es sapratu no jūsu paskaidrojumiem, ka pašvaldības manta nav nošķirta no valsts mantas. Tā ir visa vienota manta. Es gribētu to precizēt. Tad vai jūsu ieskatā no pašvaldības principa, no pašvaldības finanšu autonomijas vispār neizriet pašvaldības mantas nošķirtība? Un ja nu gadījumā jūs sakāt, ka neizriet, tad lūgšu arī komentēt, piemēram, Pašvaldības likuma 72. pantu, kur tas ir skaidri pateikts...

R. Neilands.

Jūs uzdevāt šo jautājumu... es runāju no loģikas kategorijām... izvirzot nepamatotu pieņēmumu. Es nevienā brīdī neesmu teicis, ka pašvaldībai nedrīkst būt sava manta. Līdz ar to tas jautājums arī no loģikas viedokļa ir aplams.

I. Nikuļceva.

Pašvaldības manta ir nošķirta no valsts mantas.

R. Neilands.

Tieši tā. Bet sākotnējais attiecīgi administratīvais orgāns ir valsts. Un valsts ir tā, kas attiecīgi arī deleģē funkcijas un tā tālāk. Bet viennozīmīgi tas, kas izriet no likuma, pašvaldībai ir tiesības uz savu mantu savu autonomo funkciju nodrošināšanai. Un es nevienā brīdī neesmu teicis neko savādāk.

I. Nikuļceva.

Labi. Ja pašvaldībai ir sava nošķirta manta... lai gan man īsti nav saprotama tā piebilde par autonomo funkciju veikšanu, bet tātad pašvaldībai ir sava nošķirtā manta. Tad jautājums par to, kāds ir, jūsuprāt, šo īpašumtiesību saturs. Un es precizēšu, lai būtu saprotams, ko es jautāju. Vai Civillikuma normas ir pilnīgi vienādas attiecībā uz saturu, kas ir valsts īpašums, kas ir pašvaldības, kas ir privātpersonu... vai pašvaldībai it tiesības valdīt, lietot, atsavināt... Vai tad tas īpašumtiesību saturs ir kaut kāds citāds? Tad paturēt prātā, ka ir sava nošķirtā manta.

A. Laviņš.

Pārāk teorētisks jautājums, Nikuļcevas kundze... Un tagad sasaistiet to kopā ar lietas faktiskajiem apstākļiem. Ja tas izdosies, pieņemsim tādu jautājumu.

I. Nikuļceva.

Jā, manuprāt...

A. Laviņš.

Jūs šobrīd prasāt, kāds ir principā īpašumtiesību saturs – valdīt, uzturēt...

I. Nikuļceva.

Jā, es mēģināšu šo saikni izskaidrot. Tātad, ja pašvaldībai ir sava nošķirtā manta, tad būtiski ir saprast, kādas ir pašvaldības tiesības. Ar apstrīdētajām normām dažas no šīm tiesībām tiek, nu, ļoti būtiski ierobežotas vai varbūt pat atņemtas, kā, piemēram, valdīt vai arī atsavināt.

Tad jautājums: ja pašvaldībai ir nošķirta manta, tad svarīgi ir noskaidrot, vai ir šāds īpašumtiesību saturs, vai kaut kāds cits. Un tad, ja gadījumā ir šāds īpašumtiesību saturs, nu, tad mēs atgriezīamies atpakaļ. Tad kāpēc netiek skarts pašvaldības princips, jo no pašvaldības principa izriet mantas nošķirtība.

A. Laviņš.

Bet Saeimas pārstāvis teica, ka šis taču nav tas gadījums... viņaprāt... kā būs gala beigās, to izlems Satversmes tiesa, kāds būs vērtējums... Bet Saeimas pārstāvis minēja, ka šis neesot tas gadījums, kad pašvaldības manta ir kaut kādā veidā atsavināta.

I. Nikuļceva.

Tad varbūt es varu šeit precizējošu jautājumu uzdot. Vai Saeimas ieskatā no apstrīdētajām normām neizriet tas, ka valdījums uz pašvaldības īpašumu tiek nodots citai personai un pašvaldībai ir ierobežojumi atsavināt īpašumu?

R. Neilands.

Ja Satversmes tiesa šo jautājumu atstāj, tad tas jau ir ietverts apstrīdētajās normās. Melns uz balta ir precīzi noteikts, ka valdījums tiek nodots Ostas pārvaldei. Tas jau ir tiešā veidā rakstīts.

I. Nikuļceva.

Jā. Un ierobežojums atsavināt arī ir.

R. Neilands.

Jā. Un tas ir abpusēji. Valstij un pašvaldībai. Tur nav nekādas diferenciacijas starp šiem objektiem...

I. Nikuļceva.

Nu, diferenciacijas nav... tātad, šīs pašvaldības īpašumtiesības tiek ietekmētas. Kāda ir valsts rīcības brīvība, lai iejauktos šajās īpašumtiesībās? Cik tālu valsts var iet? Vai tā ir neierobežota rīcības brīvība? Vai valstij ir kādi noteikumi jāievēro?

R. Neilands.

Ja notiek šī iejaukšanās, tad jau, protams, mēs varam jau tālāk runāt līdz tam, ka tas ir samērīgi. Par šo samērīguma principu runāt... tas, ko jūs arī pati savā paskaidrojuma runā runājāt.

Bet man ir sajūta, ka mēs mīņājamies uz vietas. Ka jūs vēlaties testēt mani, lai jūs pēc tam savā debašu runā varētu kaut ko izmantot, ko es varbūt ne tā pasaku.

Bet es jau diezgan skaidri to pateicu gan savā paskaidrojuma runā, gan arī atbildot uz uzdotajiem jautājumiem, ka faktiski situācija attiecībā uz valdījumu nav mainījusies. Kā iepriekš bija paredzēts tiesiskais regulējums, ka pašvaldības un valsts īpašumi ir jānodod Ostas pārvaldes valdījumā, tā tas ir tagad. Ir mainījusies procesuālā kārtība. Šobrīd vairs nav atsevišķs process, bet iepriekš bija.

I. Nikuļceva.

Paldies. Jūs neatbildējāt uz jautājumu, bet tad, ja jūs pieminējāt to, ka faktiskā situācija nav mainījusies, tad es vēlos arī uzdot jautājumu par šo.

Un jūs arī vairākas reizes uzsvērāt to, ka spēles noteikumi nav mainījušies, kam es, protams, nepiekrītu. Bet jautājums ir tāds. Konkrētajā gadījumā šeit neviens no pieteikuma iesniedzējiem nav iesniedzis konstitucionālo sūdzību, kur ir jāvēršas Satversmes tiesā noteikta perioda laikā.

Kāda jūsu ieskatā ir atšķirība, vai spēles noteikumi ir mainījušies vai nē... Gan pašvaldība, gan publisko tiesību subjekts, deputāti, var apstrīdēt normas jebkurā brīdī,

kaut arī tās normas ir bijušas spēkā 20 gadus. Kāda ir atšķirība, vai spēles noteikumi ir mainījušies vai nē? Vai tas kaut kā liedz vērtēt pēc būtības šo normu saturu?

R. Neilands.

Labi. Tad es atbildēšu ar pretjautājumu. Kāpēc tas netika darīts 2019. gada nogalē un pēc tam, kad bija šis periods līdz 2022. gada 27. aprīlim? Šobrīd ir pašvaldībai, tajā skaitā Ventspils pašvaldībai, ir tiesības iesaistīties. Šajā periodā bija izņemtas tiesības. Šis ierobežojums bija daudzkārt lielāks nekā šobrīd pieņemtais tiesiskais regulējums. Pat nevis daudzkārt... bet šis ierobežojums bija absolūts. Šobrīd tas vairs nav absolūts. Un tad ir jautājums, kāpēc šis regulējums netika apstrīdēts no tādām kategorijām, kā jūs, Nikuļcevas kundze, uzdodat man jautājumus, ka ir pieteicējiem iespējas jebkurā brīdī apstrīdēt konkrētas normas.

I. Nikuļceva.

Nu, jā... Viņi ir izvēlējušies šo brīdi. Tad kāda ir nozīme šim jūsu apgalvojumam, ka nekas nav mainījies? Vai tas kaut ko ietekmē šīs lietas ietvarā?

R. Neilands.

Jūs vienkārši runājāt par pieteikuma iesniegšanas procesuālo kārtību un es norādu, ka šis šajā ziņā izskatās daudz neracionālāk, nekā apstrīdēt tās normas, kas bija šajā periodā. Tas bija simtprocentīgs ierobežojums pašvaldībai iesaistīties ostas pārvaldīšanā.

I. Nikuļceva.

Nu, labi.

Tad man ir jautājums par leģitīmo mērķi. Būtībā sniedzot paskaidrojumus jūs... es teikšu tā... aizgājāt no jautājuma par leģitīmo mērķi, jo jūs norādījāt, ka visu apstrīdēto normu leģitīmais mērķis ir saistīts ar ostu pārvaldības reformu. Bet apstrīdētās normas ir saturiski dažādas un daļa ietekmē tieši pašvaldības īpašumu, proti valdījumu un arī atsavināšanu.

Un tad jautājums ir tāds. Sakiet, kāds tad ir tieši likumdevēja nolūks vai leģitīmais mērķis tām normām, kas nodod valdījumā pašvaldības īpašumu Ostas pārvaldei, un kas liedz atsavināt. Vai tur arī ir leģitīms mērķis ostu pārvaldības uzlabošana vai tomēr cits?

R. Neilands.

Atbildot uz jūsu jautājuma pirmo daļu. Attiecīgi anotācijā... tiesību akta anotācijā ir norādīts: „tiesību aktu projektā jēdziens „valdījums” lietošanas mērķis ir noteikt Ostas pārvaldei... valsts nekustamais īpašums tiek nodots faktiskā valdījumā,

atbilstoši Civillikuma 876. panta otrajai daļai. Šīs tiesības atbilst līdz šim Likumā par ostām paredzētajām Ostas pārvaldes tiesībām. Attiecīgi Ostas pārvalde darījumos ar valdījumā nodoto nekustamo īpašumu pārstāv nekustamā īpašumu īpašnieku.” Tātad, šis ir konkrēts mērķis, kas no anotācijas izriet. Tas ir atbildot uz jūsu jautājuma pirmo daļu.

I. Nikuļceva.

Tas nav mērķis, tas ir saturs.

R. Neilands.

Un attiecīgi atbildot uz jūsu otro jautājuma daļu... par tiesību atsavināt ierobežojumu. Tas ir izejot no tā, ka... attiecīgi šai Ostas teritorijā esošajai zemei, kam tik tiešām būtu jābūt... kas ir nepieciešama ostas darbībai un attīstībai perspektīvā, tai ir jābūt un jā saglabājas šajā teritorijā. Un tur attiecīgi šī doma, ka valstij un pašvaldībai savā starpā ir tikai tiesības atsavināt un nevis trešajām personām, tur šis ir virsmērķis, respektīvi, ka tas tomēr ir valsts vai pašvaldības īpašumā esošs īpašums.

I. Nikuļceva.

Tātad, tajā ostas daļā, kas ir tieši saistīta ar ostas funkciju.

R. Neilands.

Pēc būtības. Tieši tā. Nevis tā, lai piestātnes varētu atsavināt pēkšņi investoriem, kurš ir solījis vairāk. Un tas jau apdraudētu daudz nopietnākas valsts funkcijas, tajā skaitā drošības funkciju.

I. Nikuļceva.

Labi. Tad man arī par šo varbūt būtu nākamais jautājums tieši saistībā ar ostas funkcijām un to teritoriju, kas ir nepieciešama tieši ostai.

Tātad, kā jau es arī norādīju, Rīgas un Ventspils ostas teritorijas lielākā daļa pēc būtības ir speciālā ekonomiskā zona jeb tātad tā zona, kur tiek veikta komercdarbība.

Un jautājums ir tāds. Sakiet, vai jūs uzskatāt, ka šajā zonā, kur ir vienkārši ražošana vai jebkura cita komercdarbība, vai tur tiek veiktas ostas funkcijas un ja jā, tad kādas.

Un arī tad jautājums uzreiz: kāds ir pamatojums šajā zonā nodot pašvaldības īpašumu valdījumā Ostas pārvaldei?

R. Neilands.

Ostas pārvaldes funkcijas ir precīzi noteiktas Ostu likuma 7. panta otrajā daļā. Attiecīgi Ostas pārvaldei ir funkcijas noteikt ostas maksas atvieglojumus un tā tālāk...

apsardzes režīmus un viss pārējais. Tie ir visi jautājumi, kas ir saistīti ar ostas darbību. Tas ir loģiski un saprotami.

Valsts, kā attiecīgi sākotnējais publisko tiesību subjekts, ir deleģējusi šo funkciju konkrētam subjektam attiecīgi tiesības veikt šo valstij nozīmīgo funkciju īstenošanu.

Kaut kādu kapitālsabiedrību vai kaut kādu trešo personu iesaistīšanās šo funkciju īstenošanā vispār nav pieļaujama un apspriežama.

I. Nikuļceva.

Bet kuras no šīm funkcijām tieši Ostas pārvalde nevar realizēt bez šīs komercdarbības zonas? Kāpēc šo visu funkciju veikšanai tur, teiksim, lai noteiktu ostas maksu vai vēl kaut ko, ir vajadzīga šī pašvaldības zeme valdījumā, kas atrodas komercdarbības zonā?

R. Neilands.

Tas ir no virsmērķa. Attiecīgi ostas teritorija, kas ir ostas darbībai nepieciešama kā tāda, nevis runājot par katrām atsevišķām detalizētām funkcijām un kura no šīm funkciju īstenošanai ir nepieciešamākā.

I. Nikuļceva.

Bet par to jau es arī jautāju. Kā jūs varat izskaidrot, kāpēc ostas darbībai kā tādai ir nepieciešama komercdarbības zona, kura varbūt ir vienkārši rūpnīca, kas ražo, nu, kaut ko... kaut kādas preces.

R. Neilands.

Nu, labi. Atbildēšu uz šo jautājumu līdzīgi pēc loģikas principiem, kā es jau iepriekš jums atbildēju.

Uzdodot jautājumu, jūs pieņemat, ka es tā domāju, kaut arī es tā neesmu teicis. Es jau iepriekš norādīju, ka tas, kas atrodas, piemēram, Ventspils teritorijā, ne visam tam tur ir jāatrodas.

I. Nikuļceva.

Labi. Tātad šai komercdarbībai...

R. Neilands.

Un tas noteikti nav Saeimas pārstāvja kompetences jautājums izvērtēt, kādiem īpašumiem... komercdarbības zonai, dārziņiem vai kaut kam citam ir jāatrodas ostas teritorijā. Tas ir šobrīd... šī iespēja, funkcija un pat pienākums ir Ostas pārvaldei,

pašvaldībai, Satiksmes ministrijai, kā arī dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājam, bet tas noteikti nav manas kompetences jautājums.

I. Nikuļceva.

Bet jūsu viedoklis tad ir... es tā varu saprast pēc tās atbildes... ka šai komercdarbības zonai nemaz ostu robežās nebūtu vietas.

R. Neilands.

Es tā neteicu. Jūs visu laiku izdarāt pieņēmumus.

A. Laviņš.

Jā. Un turpinām. Tiek pieņemta Saeimas pārstāvja atbilde uz jūsu jautājumu. Virzāties uz priekšu.

I. Nikuļceva.

Jā. Labi.

Tad es uzdošu vēl dažus jautājumus. Tad arī gan atbildes rakstā, gan arī sniedzot paskaidrojumus, jūs to ļoti, kā man šķita, uzsvērāt... un citēšu no atbildes raksta, ka „visas sabiedrības intereses vislabāk var tikt nodrošinātas tad, ja attiecīgajā kapitālsabiedrībā vairākuma tiesības pieder valstij”.

Tad vai jūs varētu kaut kā izskaidrot, kāpēc tad tā? Kāpēc nav jāpanāk līdzsvars starp sabiedrības kopumā un vietējo iedzīvotāju interesēm un kāpēc sabiedrības intereses, ņemot vērā arī vietējās intereses, vislabāk netiktu ievērotas tad, ja būtu vienlīdzīgi pausts sadalījums kapitālsabiedrībā?

A. Laviņš.

Nikuļcevas kundze, šeit es gribētu komentāru. Kāds tam ir sakars ar konstitucionalitāti? Vai šis ir lietderības jautājums? Politikas jautājums par to, cik lielai vajadzētu būt pašvaldības iesaistītībai? Pastāstiet man, lūdzu, kur te ir konstitucionalitātes aspekts?

I. Nikuļceva.

Nē, tas ir jautājums par to, kāds ir pamatojums tām apstrīdētājām normām, kuras nosaka, cik liels ir iespējamais valsts ieguldījums un cik liels ir iespējamais pašvaldības ieguldījums kapitālsabiedrībā.

A. Laviņš.

Labi. Un kāds ieguldījums proporcijai 60 pret 40, piemēram... par ko te ir runa? Vai 50 pret 50? Savelciet to, lūdzu, kopā ar to, ka tam ir konstitucionāla nozīme, ko varētu Satversmes tiesa izvērtēt.

I. Nikuļceva.

Jā, nu par to es, manuprāt, jau arī norādīju gan atbildot uz jautājumiem, gan sniedzot paskaidrojumus. Proti, tās ir pašvaldības lēmuma... iesaistes lēmumu pieņemšanā attiecībā uz ostām, kas ir ārkārtīgi svarīgas jebkurai pašvaldībai.

A. Laviņš.

Jā. Jautājums tiek noņemts un ejam pie nākamā jautājuma.

I. Nikuļceva.

Labi. Tad varbūt es uzdošu vēl pāris pēdējos jautājumus.

Tad pirmais jautājums, ko es gribēju uzdot... Auguļa kungs arī, paskaidrojumu sniedzot, ļoti skaidri norādīja to, ka viņa ieskatā šo jūsu norādīto mērķi – nodrošināt labu pārvaldību ostās – varēja sasniegt šos pašus principus, ko jūs minējāt attiecībā uz kapitālsabiedrību, valdes padomes ievēlēšanu, iecelšanu atklātā caurspīdīgā procedūrā bez politiskas iesaistes, ka to varēja izdarīt vienkārši atstājot publisko tiesību personu un šos pašus principus ietverot likumā, kas būtu daudz vienkāršāks regulējums.

Un tad es gribu jautāt par šo Saeimai. Vai likumdevējs apsvēra šādu iespēju un kādi tad ir pretargumenti pret šādu iespēju?

R. Neilands.

Manā rīcībā nav informācijas, ka šāda iespēja būtu bijusi apsvērta. Likumprojekts tika virzīts ar konkrētu jau saturu, ar kapitālsabiedrību modeli.

I. Nikuļceva.

Labi. Un tad es gribu uzdot vēl vienu jautājumu, kuru es... tūlīt sapratīšu, ko es gribu uzdot...

Vai varbūt tad es ļaušu uzdot citiem jautājumus un man vēl palika viens jautājums, kuru es uzdošu vēlāk...

A. Laviņš.

Labi. Tad noformulējiet...

I. Nikuļceva.

Ā... es atvainojos... es sapratu, ko es vēlos uzdot. Pēdējais jautājums.

A. Laviņš.

Tad, lūdzu!

I. Nikuļceva.

Tā. Jā, es vēlējos uzdot jautājumu saistībā ar labas likumdošanas principu un ar konsultēšanos ar pašvaldībām lēmumu pieņemšanas gaitā.

Un jautājums ir tieši par Rīgas valstspilsētas pašvaldības iesaisti. Vai Saeimas rīcībā ir Rīgas domes lēmums par attieksmi pret ostu reformu, vai, jūsuprāt, tādām bija jābūt?

R. Neilands.

Rīcībā nav. Mana kā jurista viedoklis ir tāds, ka tādām nebija jābūt. Es paskatījos Ventspils domes pieņemto lēmumu juridisko pamatojumu, kas ir pamatots Valsts pārvaldes iekārtas likumā, tās bija tiesību normas, kas nosaka lemsanu par rīcību ar savu nekustamo īpašumu. Es uzskatu, ka šajā gadījumā šāds lēmums nebija jāpieņem uz šāda normatīvā pamata.

A. Laviņš.

Jā. Labi. Paldies par šo beidzamo, precīzo jautājumu un paldies par lakonisko atbildi.

Ja tā mēs varētu turpināt ar pārējiem jautājumiem, cienījamie lietas dalībnieki, mēs šodien izpildītu pilnībā to, ko esam ieplānojuši. Mums vēl dienas kārtībā ir Satiksmes ministrijas pārstāvju uzklauššana.

Ja vēl abiem pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem ir jautājumi, lakoniskus, precīzus un sagaidām arī konstruktīvas atbildes.

Lūdzu, virzāties uz priekšu!

Vītoliņa kungs, lūdzu!

J. Vītoliņš.

Paldies.

Man godātajam Saeimas pārstāvim ir tikai trīs jautājumi.

Pirmais jautājums. Atbildot uz Satversmes tiesas priekšsēdētāja jautājumu par to, kā pašvaldībai rīkoties šādos gadījumos, vai nebija vajadzīgs izvērtējums... es tiešām atvainojos, es neprecīzi citēju piemēru ar īpašuma atsavināšanu... jūs atbildējāt, ka vislabākā pašvaldības rīcība būtu iekļauties šajā te pārvaldībā ar 40 procentiem un tad varētu pieņemt kopīgus lēmumus.

Sakiet, lūdzu, kā tas atrisina to, ko es stāstīju par tiesībām atsavināt, kura nav izvērtēta arī no prakses viedokļa... Tā rezultātā, ja pirms šīs normas, mūsu apstrīdētās pieņemšanas nebūtu bijusi šāda iespēja, tad lielākais šobrīd mašīnbūves uzņēmums

neatrstos vairs Latvijā. Pašlaik šis uzņēmums ir lielākais valstī. Un bija šī iespēja, juridiskajā iespēja vecajā likuma redakcijā atsavināt zemi un to šis komersants veica un viņš strādā veiksmīgi.

Tas, ko jūs sakāt, tas neatrisina. Mēs runājam par normu, ka ir liegums atsavināt, kura nav izvērtēta, kādas sekas...

R. Neilands.

Jūsu jautājums ir uzdots no koncepcijas izdarot pieņēmumu, ka ja pašvaldība iesaistās kapitālsabiedrībā, tad pašvaldība attiecīgi arī pieņem lēmumu attiecībā uz nekustamo īpašumu.

Vai es pareizi saprotu?

J. Vītolīņš.

Tas nemaina neko, vai mēs iesaistāmies vai nē...

R. Neilands.

Nē, tas maina. Jūs uzdodat jautājumu un man ir jāatbild uz to precīzi.

A. Laviņš.

Vietā šis precizējums... lai jūs saprastu, uz ko tad ir jāatbild. Tāpēc it kā bija vispārīgs un pēc tam ļoti detalizēts jautājums par vienu konkrētu uzņēmēju. Tāpēc kāds bija jūsu precizējums...?

R. Neilands.

Vai es pareizi saprotu, ka izejot no manām atbildēm, jūs izdarījāt pieņēmumu, ka, ja pašvaldība ieguldītos kapitālsabiedrībā, tad pašvaldībai būtu tiesības caur šo darbības modeli pieņemt lēmumu attiecībā uz rīcību ar konkrētu nekustamo īpašumu.

J. Vītolīņš.

Nē, bet tā bija jūsu atbilde uz konkrētu jautājumu.

A. Laviņš.

Bet tad, Vītoļa kungs, noformulējiet jautājumu vēlreiz. Man arī bija grūti uztvert. Es godīgi pateikšu...

J. Vītolīņš.

Šobrīd mūsu lietvedībā... manā konkrēti ir konkrēti iesniegumi no komersantiem, kuri vēlas atsavināt zemi, tajā skaitā ārvalstu komersanti un arī Latvijas, zem savā īpašumā esošas ēkas. Saeima ar šo normu ir aizliegusi šādu te darbību un tas

var izsaukt konkrētu reakciju, ka šie komersanti aizies. Jo noma viņiem nav drošība. Privātajam subjektam vajag īpašumu.

A. Laviņš.

Tā... ja es sapratu, tagad gandrīz vai jautājums bija... tās privātpersonas interesēs uzdots jautājums... Bet jūs jau esat pašvaldības pārstāvis.

J. Vītolinš.

Jā, bet mūsu interese ir maksimāli daudz jaunas darbavietas, lai komersanti nevis aizietu, bet atnāk uz Latviju un tajā skaitā uz Ventspils pilsētu un tajā skaitā uz Ventspils brīvostu.

A. Laviņš.

Tad, respektīvi... jūsu jautājums ir vērsts uz to, lai pēc iespējas lielāka rīcības brīvība būtu ar tiem īpašumiem, kas atrodas brīvostas teritorijā, lai, nu, maksimāli labvēlīgāki apstākļi būtu tiem, kuri šajā zonā veic komercdarbību.

J. Vītolinš.

Jā, precīzi.

A. Laviņš.

Bet tagad varbūt nofokusējiet jautājumu saistībā ar šo reformu. Lūk, ja šo ideju jūs vēlaties vaicāt, tad caur apstrīdētajām normām... kas ir tas, ko jūs gribat noskaidrot?

J. Vītolinš.

Jautājums ir tāds, vai, jūsuprāt, Satiksmes ministrija kā šīs reformas pieteicējs ir pilnībā izvērtējusi šīs normas nepieciešamību – aizliegumu gan valstij, gan pašvaldībai pārdot īpašumu... jeb atsavināt īpašumu.

A. Laviņš.

Izskanēja tēze par to, vai Satiksmes ministrija visu ir izvērtējusi. Iespējams, ka mums šis jautājums būtu jāadresē Satiksmes ministrijai, bet varbūt ir kāda daļa, kā Saeimas pārstāvis varētu uz šo reflektēt?

R. Neilands.

Jā. Nu, tāpēc es arī šo savu precizējošo jautājumu uzdevu, lai saprastu. Es mēģināšu atbildēt, pieņemot, ka tas jautājums būtu tādā griezumā

Tas, ko es gribu pateikt, pirmkārt, ja pašvaldība iesaistās ostas darbībā, arī ieguldot kapitālsabiedrībā šo īpašumu, tad pašvaldībai ir tiesības attiecīgi iesaistīties

ostas pārvaldē un rīkoties atbilstoši... visas šīs Ostu likumā noteiktās funkcijas īstenot ar savu pārstāvību un dalību. Bet rīcība jau par konkrētā nekustamā īpašuma... Tas jau ir tas, ko es iepriekš teicu, esamību vai neesamību, atsavināšanu... tas jau tad tālāk ir konkrēts jautājums. Un ja tas, piemēram, nav nepieciešams ostas teritorijai, tad tas būtu izslēdzams ārā no ostas teritorijas attiecīgi 3. panta kārtībā virzot tādus grozījumus.

J. Vītolinš.

Bet ja brīvostā nav šie nodokļu atvieglojumi... kā jau tas arī izskanēja no Saeimas...

R. Neilands.

Nu, jā... bet tas jau ir kazuistisks jautājums.

A. Laviņš.

Turpinām ar jautājumiem.

J. Vītolinš.

Otrs jautājums. Jūs minējāt savā ziņojumā, savā izklāstā, ka, jūsuprāt, nekas nav mainījies kopš 1994. gada. Jau toreiz bija norma, kas paredzēja, ka jānodod valdījumā valstij un pašvaldībai savi īpašumi un ka tagad nekas nav mainījies.

Sakiet, lūdzu, vai tomēr nav tā, ka toreiz, kā jau jūs minējāt, 1994. gadā, bija skaidri un gaiši uzrakstīts, ka ar pašvaldības lēmumu. Šobrīd, vai šī norma tomēr nav imperatīva, kas nedeva pašvaldībai nekādas tiesības šādu lēmumu pieņemt, bet uzlika par pienākumu visu valdījumu, 42 procentu pilsētas teritorijā, visu zemi atdot brīvostas pārvaldes valdījumā.

R. Neilands.

Jā, tas, ko es jau iepriekš teicu. Pēc būtības nav mainījusies tā situācija. Ir mainījusies attiecībā uz procedūru. Jau no tā tiesību normu saturu, kāds tas bija 1994. gadā, izrietēja, ka valdījumā ir nododama ostas teritorijā esošā valsts un pašvaldības zeme. Vienlaicīgi pārejas noteikumos, kā jau es pirmīt teicu, Ostu likuma pārejas noteikumu 5. punktā paredzot to, ka tas tiek darīts ar pašvaldības un Satiksmes ministrijas atsevišķiem lēmumiem attiecībā uz savā kompetencē esošo...

Tas, kas šobrīd ir mainījies, nav šī procedurālā kārtība.

A. Laviņš.

Pieņemta atbilde. Vai vēl ir citi jautājumi?

J. Vītolinš.

Un trešais jautājums. Jūs atsaucāties uz pētījumu, advokātu Kronbergs, Čukste, Levins... Un man ir tāds jautājums. Šis pētījums, kā mēs saprotam, ir pašlaik vienīgais, ko Satiksmes ministrija kā šī procesa „Ostu reforma” virzītājs ir iesniedzis. Un sakiet, lūdzu, vai šī pētījuma secinājumos tik tiešām bija viennozīmīgi izdarīti secinājumi, ka šāds piedāvātais ostu pārvaldības modelis ir ļoti plaši izplatīts visās vai vairākumā OECD valstīs, vairākumā Eiropas ostu, vai arī šādi viennozīmīgi secinājumi tur nebija. Un vai laikā kopš... pēc vairāk kā trīs gadiem... kad tika veikti jauni grozījumi Ostu likumā, vai nebija jāizdara vēl kāds papildinošs pētījums? Paldies.

R. Neilands.

Jautājums jau te ir par konkrētu dokumentu saturu – vai tur tas ir iekšā vai nē.

A. Laviņš.

Jautājums ir... es vismaz saprotu, kontekstā ar labas likumdošanas principa ievērošanu, cik daudz ir pētījumi veikti, lai valsts īstenotu noteiktu reformu un vai tam bija... respektīvi, vai šie lēmumi ir dotos balstīti, tostarp, arī ekspertu paustie viedokļi. Un te izskanēja, cik lielā mērā Saeima ir ņēmusi vērā šo. Nedaudz bija arī aspekts par saturu un, tā kā bija nobīde laikā, vai nebija jāveic kāds cits jauns pētījums, kas dotu jaunus aktuālos datus. Tā es saklausīju šo jautājumu.

J. Vītolinš.

Jā.

R. Neilands.

Tā es arī uz to atbildēju.

Cik man ir zināms, šis bija pamata pētījums, kuru izmantoja Satiksmes ministrija. Par citiem pētījumiem manā rīcībā nav informācijas, bet tomēr, es domāju, ka Satiksmes ministrijai mēs šodien varēsīm uzdot šādu jautājumu.

Vai nebija nepieciešams jauns pētījums? Nu, tad jautājums ir... es teiktu tā, ka drīzāk retorisks, jo likumdošanas process tika uzsākts attiecīgi termiņā, kādu bija Saeima deleģējusi Ministru kabinetam un šis tālāk jau process notika zināmu laika periodu. Bet tāda prakse, ka likumdošanas procesa laikā visu laiku tiek sniegti jauni un jauni atzinumi un pētījumi, nu, es savā līdzšinējā praksē, gan arī dažkārt likumdošanas darba grupās piedaloties, gan arī pārstāvot Saeimu... nu, neesmu novērojis, ka šī ir ierasta tendence visu laiku aktualizēt jaunus un jaunus pētījumus iesniegt.

Bet, tā kā pašvaldības arī iesaistījās, pašvaldībām bija visas iespējas sniegt arī pētījumus, kas liecinātu par citu.

J. Vītolinš.

Paldies. Tieši tāpēc jau es arī uzdodu šo jautājumu, ka šā procesa laikā vairāki no Latvijas ekspertiem teica, ka šajā pētījumā nav tādu viennozīmīgu secinājumu un pēc mūsu rīcībā esošās informācijas vairums ostu Eiropā ir pašvaldību ostas, tajā skaitā Roterdamas osta, kas ir 70 procentos pašvaldības osta.

A. Laviņš.

Jā. Paldies.

Citu jautājumu... Jā, Stuckas kungs. Lūdzu!

A. Stucka.

Mēģināšu precīzi mēģināt un ne pa labi, ne pa kreisi...

Tāpat uzreiz gribu pabrīdināt kolēģi, ka pašvaldības dome nav apstrīdējusi normas par ostas teritoriju, līdz ar to par ostas teritoriju nebūs jautājumu.

Tāpat, apstrīdētās normas paredz pašvaldībai ierobežojumu atsavināt savus īpašumus ostas teritorijā, izņemot tikai... ieguldot kapitālsabiedrībā vai nododot valstij. Privātpersonai šāds ierobežojums nav.

Nesaprotot šāda ierobežojuma jēgu, jautājums godātajam kolēģim: ko maina īpašumtiesību statuss ostas teritorijai, ja nemainās zemes izmantošanas mērķis – ostas teritorijas vajadzības? Kāda atšķirība, kam pieder īpašums ostas teritorijā?

R. Neilands.

Nu, ziniet, te jau tad drīzāk uz to jautājumu var atbildēt no vēsturiskās īpašumu struktūras veidošanās... Un, ņemot vērā to, ka ostas teritorija vēsturiski ir bijusi gan valstij, gan pašvaldībai piederoša manta, šobrīd tas modelis paredz attiecīgi arī šo ostai piederošo mantu ieguldīt no valsts puses kapitālsabiedrības kapitālā, tad izejot no tā... nu... attiecīgi valstij un pašvaldībai caur šo valstiski svarīgo ostas funkciju nodrošināšanu mainās īpašumtiesību turētājs. Tas ir tā atbildot uz jūsu jautājumu tiešā veidā.

Bet šīs normas būtība ir tāda, ka īpašums... kas ir vai nu valsts, vai nu pašvaldības īpašumā... ka tas netiek nodots tālāk trešajām personām.

A. Stucka.

Tad kā jūs atbildētu uz jautājumu: kāpēc pašvaldība nevar pārdot privātpersonām ostā piederošu īpašumu?

R. Neilands.

Iepriekšējais... Pirmkārt, precīzi atbildot – šobrīd likums tā nosaka.

A. Stucka.

Paldies. Es sapratu.

Tātad, nākamais jautājums. Kā jau es savos paskaidrojumos minēju, centrālais jautājums ir pašvaldības manta. Pašvaldības manta ir izmantojama pašvaldības iedzīvotāju vajadzību apmierināšanai, tajā skaitā finansējums, kas ir iegūts no mantas izmantošanas, viņš ieguldams tikai un vienīgi pašvaldībā. Saeima nolēma ar apstrīdētajām normām, ka šī jaunveidotā kapitālsabiedrība, vārdu sakot, izveidotā kapitālsabiedrība šos līdzekļus no pašvaldības mantas, ko viņa iegūst, varēs tērēt visas Latvijas valsts teritorijā.

Kā tas atbilst idejai par pašvaldības principu un pašvaldības mantu priekš pašvaldības iedzīvotājiem?

R. Neilands.

Kā jūs to domājat... pašvaldības līdzekļus varēs tērēt... Es šo jautājuma sadaļu nesaprotu.

A. Stucka.

Atbildēšu uz jautājumu. Pašvaldību likumā ir noteikts, kas ir pašvaldība. Viņa ir ierobežota administratīvajā teritorijā, tajā skaitā viņas īpašums ir ierobežots administratīvajā teritorijā, īpašums ir izmantojams tikai priekš iedzīvotājiem. Ieņēmumi, kas ir iegūti no pašvaldības īpašumu izmantošanas, ir izmantojami tikai iedzīvotāju vajadzību apmierināšanai.

Saeima ar savām apstrīdētajām normām paredzēja, ka šos ieņēmumus no pašvaldības īpašumu izmantošanas var izmantot vispārēji.

R. Neilands.

Kura tieši norma to nosaka?

A. Stucka.

To paredz mūsu apstrīdētā likuma norma, kas paredz... 11. panta otrā daļa, kas paredz 12. pantā izslēgt otro un trešo daļu. Pirms tam paredzēja, ka šī manta ir izmantojama tikai un vienīgi noteiktas teritorijas ietvaros.

R. Neilands.

Es neesmu drošs, vai tik tiešām ir tā, kā jūs sakāt... Tad man uzreiz ir jāskatās tās izslēgtās normas, kāds to saturs ir...

Bet atbildot uz jūsu jautājumu, redziet, kas par lietu. Te tā struktūra no sākuma arī šīm tiesību normām ir bijusi tāda, ka valsts jau nevēlas pašvaldību izstumt ārā un nedot pašvaldībai labumu. Tā doma jau ir bijusi tieši tāda, ka pašvaldība iesaistās ar

saviem īpašumiem un gūt labumu atpakaļ no īpašuma izmantošanas un tajā skaitā arī no ostas attīstīšanas.

Visu laiku šie jūsu jautājumi un pieteicēju pozīcija ir tāda, ka ir valsts v.s. pašvaldība, vai, pareizāk sakot, otrādi... bet tāda jau nav bijusi tā griba. Griba ir bijusi, lai pašvaldībai ir iespēja iesaistīties un kopīgi ar valsti attiecīgi ostu pārvaldīt un gūt labumu. Tajā skaitā arī iegūt dividendes.

A. Stucka.

Paldies. Jā, es sapratu jūsu pozīciju.

Sakiet, vai kontekstā ar ierobežoto rīcību pašvaldības... es atvainojos... Tātad, jautājums ir tāds. Tātad, jūs paskaidrojāt, ka ir lieliskas finanšu zaudējumu kompensācijas iespējas pašvaldībai... jautājums ir tāds: vai ierobežojot pašvaldību īpašumtiesības valdījumu, vai Saeima ir vērtējusi un lēmusi par kaut kādu kompensāciju?

R. Neilands.

Kā jau es teicu, īpašumtiesības nav... Saeimas nostāja nav tāda, ka īpašumtiesības būtu ierobežotas. Tas ir viens. Nekādas kompensācijas lemtas nav.

A. Stucka.

Skaidrs. Sapratu atbildi uz jūsu jautājumu.

Nākamais jautājums ir . Tātad Vītoliņa kungs savā prezentācijā teica, ka brīvostas pārvaldei, vēlāk akciju sabiedrībai „Ventas osta” valdījumā ir nodoti pašvaldības meži. Kādu funkciju veikšanai ir nepieciešami pašvaldības meži?

R. Neilands.

Jautājums noteikti nav man attiecināms.

A. Laviņš.

Pieņemu atbildi.

Uz priekšu ejam.

A. Stucka.

Kontekstā ar šo jautājumu... vai pašvaldība ir vērtējusi pašvaldības īpašumu struktūru, lemjot par valdījuma tiesību piešķiršanu Ventspils brīvostas pārvaldei, vēlāk akciju sabiedrībai „Ventas osta”?

R. Neilands.

Vai likumdevējs ir vērtējis?

A. Stucka.

Jā.

R. Neilands.

Par konkrētiem īpašumiem... Man nav informācijas, ka būtu kaut kas vērtēts. Un tas noteikti arī nav likumdevēja kompetences jautājums... konkrētus kazuistiskus jautājumus vērtēt, pieņemot likumdošanas procesā... Likumdošanas process tomēr attiecas uz... tiesību normas tomēr tiek pieņemtas attiecībā ne tikai uz vienu konkrētu teritoriju, bet arī uz otru lielo ostu, un nekad likumdevēja virsmērķis nav kazuistisku situāciju risināšana, ja vien jau nav ārkārtēja situācija.

A. Stucka.

Tas nozīmē, ka jūs apgalvojat, ka, lemjot par pašvaldības mantas ieguldīšanu... pareizāk sākot, nodošanu valdījumā brīvostas pārvaldei un akciju sabiedrībai „Ventas osta” nebija nekāda izvērtējuma?

R. Neilands.

Manā rīcībā nav tādas informācijas.

A. Stucka.

Skaidrs. Saprātu. Paldies.

Nākošais jautājums ir. Kāpēc... kā Saeima izvērtēja šo akciju sabiedrību „Ventas osta” kā potenciālo kapitālsabiedrību, kas varēs apsaimniekot 40 pāri pašvaldības teritorijas?

A. Laviņš.

Pirms atbilde tiek sniegta, es vēlētos tomēr papildu skaidrojumu, kāda tam ir nozīme šim jautājumam lietā?

A. Stucka.

Atbildēšu. Paldies.

Tātad, tas atbilst tam, ko teica Auguļa kungs. Tad, kad viņam bija nepieciešams vērtēt, cik jēdzīgi tiek īstenota šī ostas reforma un kāpēc parādās šīs kapitālsabiedrības, kāds ir bijis izvērtējums, tajā skaitā ir pieprasījis Saeimas komisijā šo izvērtējumu, lai varētu pieņemt atbildīgu lēmumu par pašvaldības mantas nodošanu valdījumā kapitālsabiedrībai.

A. Laviņš.

Tad jūs šobrīd runājat par to mantu, pašvaldības mantu, kas atrodas brīvostas teritorijā un uz likuma pamata tā atrodas brīvostas pārvaldes vai nākotnē tā ir domāta šī kapitālsabiedrība... ka tā atradīsies valdījumā šī zeme un vai ir veikts vērtējums.

A. Stucka.

Godātais Satversmes tiesas priekšsēdētāj! Šis jautājums saistīts ar Pašvaldību finanšu izšķērdēšanas likuma normām. Rīcībai ar pašvaldības mantu ir jābūt atbildīgai. Šajā gadījumā ir jautājums: kā Saeima pārlicinājās, ka akciju sabiedrība „Ventas osta” būs atbildīgs pašvaldības mantas pārvaldītājs.

A. Laviņš.

Ar tādu skatienu nākotnē. Vai šis tiesību subjekts varēs atbildīgi pārvaldīt publisko mantu? Tāda ir doma, ja?

A. Stucka.

Pašvaldības mantu.

A. Laviņš.

Nu, valsts manta un pašvaldības manta ir publiskas personas manta.

Jā, labi. Šādā griezumā, kāda būtu Saeimas refleksija par to, ka jūs veidojat ar šo reformu šādu subjektu un pašvaldības pārstāvis uzskata, ka ir ļoti riskanti, kā es saprotu, ja?

A. Stucka.

Jā.

R. Neilands.

Nu, tā būtība jau ir tāda, ka šis subjekts jau pastāv. Akciju sabiedrība „Ventas osta” pastāv. Tas nav jaundibināms uzņēmums, kas šobrīd tiek dibināts. Rīgā šis uzņēmums ir jādibina. Ventspilī tas pastāv. Un vienkārši šī funkcija jau šobrīd ir un secīgi ostas reformas tā kā turpinājums ir attiecīgi šo modeli jau uz esošas akciju sabiedrības bāzes arī izmantot. Bet nu te jau mēs tādā gadījumā... es nesapratu... vai šis Publiskas personas mantu izšķērdēšanas likums tiek tā kā attiecināts, ka Saeima ir šī likuma subjekts? Es domāju, ka tas būtu ļoti skaļi teikts, ja tā varētu uz to skatīties.

Bet otrs aspekts šim jautājumam, ko es saskatu... ja es kļūdos, tad, lūdzu, kolēģi mani uzreiz pārtrauciet... ka potenciāli akciju sabiedrība „Ventas osta” varētu rīkoties kā subjekts, kas rīkojas pretēji šī likuma prasībām, un attiecīgi pārkāpj principus, kas

novērš mantas izšķērdēšanu un tā tālāk... Ja šādi... tad šis pieņēmums jau pamatu pamatos atkal ir par to, ka ir viens ļaunais tiesību piemērotājs.

Saeima kā likumdevējs, izmantojot to materiālu, ko Satiksmes ministrija ar Ministru kabineta apstiprinājumu ir atnesusi uz Saeimu, tādā vienkāršā valodā runājot, šo modeli ir izvērtējusi un atzinusi pa labu esam, tajā skaitā šajā modelī, kas ir balstīts uz Valsts kapitālsabiedrību likumā ietvertajiem korporatīvās pārvaldības principiem, ka ir jāievēro šie principi un ka šīs kapitālsabiedrības jau ir tieši pakļautas konkrēta likuma prasībām, tajā skaitā konkrēti ļoti stingri valdes locekļu tiesības un pienākumi. Un izejot no šādas pozīcijas, nevar...

A. Laviņš.

Paldies. Atbilde ir sniegta un saņemta. Saprotam. Paldies.

A. Stucka.

Paldies, kolēģi.

Jautājums nākošais. Vai akciju sabiedrībai „Ventas osta” ir 88. panta Valsts pārvaldes iekārtas likumā noteiktā kārtībā izstrādāts darbības izvērtējums?

R. Neilands.

Jautājums ir, vai... es precizēšu, ja drīkst, jūsu jautājumu... Vai šīs darbības izvērtējums ir vērst uz *de-facto* situāciju vai uz reformu un nākotni, piemērojot nākotnē?

A. Stucka.

Tātad, lai valsts ar savu kapitālsabiedrību varētu nodarboties komercdarbībā saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta pirmo daļu, ir nepieciešams ekonomiskais izvērtējums. To pašvaldība vairākkārt prasīja savās vēstulēs un no lietas materiāliem izriet, ka Lielo pilsētu asociācija prasīja savās vēstulēs, lai varētu izlemt, vai šis subjekts ir spējīgs apsaimniekot pašvaldības mantu.

R. Neilands.

Sapratu. Respektīvi, Saeimas nostāja šajā jautājumā ir bijusi konsekventa gan likumdošanas procesā, gan arī savos atbildes rakstos. Respektīvi, atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta pirmajai daļai, ir noteikts izņēmums, ciktāl likumā nav noteikts citādi, publiska persona savu funkciju efektīvai izpildei var dibināt kapitālsabiedrību. Un šajā gadījumā šeit ir runa tieši par šo izņēmumu. Likumā nav noteikts citādi. Šajā gadījumā ar likumu ir pieņemts... ar Ostas likumu ir pieņemts, ka ir šīs kapitālsabiedrības, tātad šajā gadījumā šis izvērtējums nav nepieciešams.

A. Stucka.

Skaidrs.

Tāpat atbilde bija tāda, ka Saeimai nav nepieciešams ievērot šo likuma normu.

R. Neilands.

Atbilde ir tāda, ka likuma norma nosaka to, ka nav nepieciešams izvērtējums, ja Saeima kā likumdevējs ar savu gribu pieņem likumā konkrētu jaunu modeli, attiecīgi paredzot dibināt kapitālsabiedrību.

A. Stucka.

Paldies. Saprātu.

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. pants paredz saistībā ar šo izvērtējumu, ka ir jāvērtē atbilstība konkurences tiesībām un valsts atbalsta noteikumiem. Vai tas ir ticis izdarīts?

R. Neilands.

Es jau sniezu atbildi. Izejot no šīs atbildes tad attiecīgi arī, manuprāt, šis jautājums vairs nav aktuāls

A. Stucka.

Paldies.

R. Neilands.

Respektīvi, es pateicu, ka šajā gadījumā šis 88. pants paredz iespēju dibināt konkrētu kapitālsabiedrību. Un tas arī šobrīd notiek un tiek darīts. Tālāk jau šie nosacījumi, kas ir pantā tālāk jau pakārtoti, tie nosaka, kādā veidā tas tiek darīts.

A. Stucka.

Godātais Satversmes tiesas priekšsēdētāj, kāpēc es pajautāju šo jautājumu.

Tāpēc, ka šobrīd ir sagatavoti grozījumi Ostu likumā, ir paredzēts, ka šī reforma varēs pabeigties tikai tad, kad būs Eiropas Komisijas saskaņojums. Tas paredz saskaņojumu ar Eiropas Komisijas konkurences ģenerāldirektorātu. Tāpēc es jautāju, Saeima no vienas puses saka, ka nav saistoši, vienlaikus ir sagatavots projekts un Eiropas Komisijā ir ierosināta lieta par reformu. Līdz ar to pēc būtības ir vērtējams vai nav vērtējams... kapitālsabiedrība?

A. Laviņš.

Labi. Saeimas pārstāvim lūgums reflektēt uz šo jautājumu. Tā kā jūs dzirdējāt paskaidrojumu, kāpēc šāds jautājums un runa ir par vienu no prasībām attiecībā uz šo kapitālsabiedrību. Tieši par atbilstību konkurences tiesībām. Vai ir vērtējamas lietas?

R. Neilands.

Vai sniegt atbildi tieši konkurences tiesību aspektā?

A. Laviņš.

Divi aspekti bija norādīti...

Stuckas kungs...

A. Stucka.

Konkurences tiesības, valsts atbalsts.

R. Neilands.

Jā.

Tikai norādīšu uz to, ka es neteicu to, ko kolēģis saka, ka es esot teicis par šo likuma normu. Es teicu, ka ir konkrēts izņēmums, kas ir paredzēts un šī izņēmuma ietvaros arī tiek pieņemts.

Ir Eiropas Komisijas tāds... ir vēstule par to, ka un tā ir arī lietas materiālos, ka pēc sākotnējā ieskata komisijas nav pārkāpts, valsts atbalsta sniegšanas kārtība nav pārkāpta šajā gadījumā tas ir viens.

Attiecībā uz Konkurences padomi. Atsevišķi atzinumi nav bijuši, bet Konkurences padome ir piedalījies Tautsaimniecības komisijas sēdēs un nav iebildusi.

A. Laviņš.

Turpinām.

A. Stucka.

Jā. Paldies.

Tātad, pašvaldības rīcībā ir šis ekonomiskā izvērtējuma projekts, pēc vairākkārtējām prasībām, ko ir iesniegusi Lielo pilsētu asociācija, un tur ir norādīts pēdējā sadaļā, ka tiek saskaņots ar Konkurences padomi. Vai ir kāds cits jaunāks dokuments?

Respektīvi... es pajautāšu precīzi: kad ir datums, kad ir apstiprināts šis izvērtējums?

A. Laviņš.

Par kuru dokumentu ir runa?

A. Stucka.

Visu laiku par vienu un to pašu. Par darbības izvērtējumu. Akciju sabiedrības „Ventas osta” ietekmes izvērtējums, ko paredz 88. pants Valsts pārvaldes iekārtas likumā.

A. Laviņš.

Jā.

R. Neilands.

Bet te jau mēs visu laiku tā kā mīņājamies uz vietas un runājam par dažādām lietām. Teicu, ka tas nav nepieciešams. Likumdevējs, izņēmuma gadījumā izmantojot, ir nodibinājis... paredzējis konkrētas kapitālsabiedrības dibināšanu. Un šie principi, ko jūs sakāt, kas ir 88. panta apakšpunktos paredzēti, es tos ļoti labi zinu, bet es saku, ka tas nav nepieciešams. Jūs man prasāt par konkrētu dokumentu.

A. Stucka.

Es saprotu, ka konkurences tiesības un valsts atbalsts nav jāvērtē. Paldies, es sapratu jūsu viedokli.

Nākamais jautājums ir.

Joprojām par šo izvērtējumu. Tātad, apstrīdētā norma – Ostu likuma pārejas noteikumu 16. punkta 2. apakšpunkts – tas, kas attiecas tieši uz Ventspils pašvaldības iespējamo hipotētisko līdzdalību šajā kapitālsabiedrībā pagēr Ventspils pašvaldības domei vērtēt šo līdzdalību. Obligāts nosacījums ir šis izvērtējums.

Kā šī norma ir izpildāma bez šāda izvērtējuma?

R. Neilands.

Jūs no šīs normas satura saprotat, ka pašvaldībai ir jāvērtē?

A. Stucka.

Tas izriet no nosacījumiem, ko paredz Izšķērdēšanas novēršanas likums, kā var pašvaldība ar savu īpašumu iesaistīties komercdarbībā.

R. Neilands.

Ja godīgi, manā skatījumā šis jautājums jau ir uz tiesību normu piemērošanu vērsts, nevis jau konkrēti uzdodot jautājumu... jo likums tomēr nosaka, ka pašvaldība var iesaistīties. Man kolēģis visu laiku uzdod jautājumus par vērtējumiem, vai ir bijuši

vai nav bijuši tie... vai ir bijuši izvērtējumi. Tas jau ir tālākais tiesību normas piemērošanas jautājums, kādā veidā tas notiek tālāk praksē. Tas noteikti nav Saeimas pārstāvja kompetences jautājums. Es varu atbildēt par procedūru, par to, vai atbilst pašvaldības principam vai nē, bet par konkrētu jau šo izvērtēšanu tālāk...

A. Laviņš.

Varu piekrist. Tāpēc, Stuckas kungs, man šajā brīdī jums jāaicina... ja jums ir vēl kādi citi jautājumi, uzdodiet nākamo, bet pie šī vairs nekavēsimies... Jūs, protams, varēsiet savā debašu runā norādīt uz savu pozīciju, cik tas bija svarīgs, izvērtējot apstrīdēto normu konstitucionalitāti. Tādas tiesības jums būs.

A. Stucka.

Paldies, godātais Satversmes tiesas priekšsēdētāj!

Nākamais jautājums.

Tāpat Nikuļcevas kundze tajā skaitā jau paskaidroja, ka ir pārcelts tāpat šis ostu reformas spēkā stāšanās termiņš par gadu... respektīvi, paredzot, ka šī te ostu reforma notiks ar nākamo gadu.

Jautājums ir godātajam Saeimas pārstāvim, kāpēc, neskatoties uz to, ko jūs... nu, ne jūs, bet Saeimas kolēģi rakstīja savā atbildes rakstā, ka reforma noteikti noslēgsies 2023. gada 1. janvārī. Kāpēc viņa nenoslēdzās šajā datumā?

R. Neilands.

Tas ir jautājums par faktisko situāciju, kāpēc nav noslēgusies?

A. Stucka.

Kāpēc viņa faktiski nav noslēgusies?

A. Laviņš.

Nē... arī šajā brīdī es īsti nesavelku to kopā... es nevaru savilkt šajā brīdī pats, kā tas attiecas uz apstrīdētajām normām, to konstitucionalitātes izvērtējumu, tāpēc vaicāšu... palīdziet šajā jautājumā... Kā tas ir sasaistīts ar Satversmes tiesas kompetenci šajā lietā?

A. Stucka.

Paldies. Tad es precizēju. Tas īstenībā ir kontekstā ar Vītoliņa kunga uzdoto jautājumu. Tāpat, Vītoliņa kungs norādīja, ka attiecībā par to, kā varētu notikt Ventspils ostas reorganizācija, nav neviena pētījuma. Ir tikai viens pētījums... tāpat kolēģes Čukstes vadībā sagatavotais, kas paredz cita starpā, ka vēl būs citi pētījumi. Pašvaldība savā pieteikumā Satversmes tiesai tajā skaitā ir norādījusi kontekstā ar labas

likumdošanas prasībām, ka šī reforma, ņemot vērā visas kļūdas, nenošlēsies noteiktajā termiņā un ir nepieciešams pagarinājums tāpēc, ka normu izstrādes process ir haotisks, tāpēc ka atbildes uz pašvaldības uzdotajiem jautājumiem, tajā skaitā par saturiskiem ostu pārvaldes jautājumiem netika sniegtas, šis modelis nav izsvērts, pārdomāts, viņš nav dzīvotspējīgs. Tā rezultātā ir piepildījis tas, kas ir rakstīts Satversmes tiesas pieteikumā no pašvaldības puses, tātad šī reforma savlaicīgi nenošlēsies tā iemesla dēļ, ka viņas ietvaros ir pieļautas neskaitāmas kļūdas.

A. Laviņš.

Nu, labi. Reforma nav nošlēgusies sākotnēji noteiktajā posmā. Tā ir pagarināta. Un kā tas ietekmē konstitucionalitātes izvērtēšanu?

A. Stucka.

Tādā gadījumā tas ir acīmredzami saistīts ar labas pārvaldības principu...

A. Laviņš.

Labi, tad arī uzdodiet konkrētu jautājumu, kur tad labas likumdošanas princips nav bijis ievērots. Lūdzu!

A. Stucka.

Vai attiecībā par Ventspils ostas pārvaldības reformu tika sagatavots precīzs laika grafiks vai pētījumi, kas paredzēja, kā līdz 2023. gada 1. janvārim nošlēgsies ostu reforma attiecībā pret Ventspils ostas pārvaldības modeļa izmaiņām.

R. Neilands.

Es domāju, ka uz šo jautājumu korekti būtu atbildēt tikai attiecībā uz kaut kādiem pētījumiem un tamlīdzīgi, jo no likuma ir skaidri redzams, ka šī reforma sākumā bija iecerēta līdz jūsu nosauktajam termiņam un pēc tam tā tika pagarināta līdz šī gada beigām. Tas ir pilnīgi skaidrs laika grafiks, kas ir ietverts. Par kaut kādiem papildu atzinumiem man nav nekādas informācijas.

Jūs, kolēģi, visu laiku cenšaties... Man ir sajūta, ka mēs esam civillietā šobrīd... Jūs cenšaties savu oponentu iedzīt stūrī. Bet mēs šeit skatāmies tiesību normu atbilstību Satversmei.

A. Stucka.

Paldies, jūs man glaimojat... Jautājums īstenībā, godātā Satversmes tiesa, ir kontekstā nedaudz ar citu. Šogad martā tika vērtēta ostu reforma saprotot, kādas kļūdas tikušas pieļautas. Kontekstā ar šo vērtējumu Tautsaimniecības komisijā tika secināts, tajā skaitā klātesot Auguļa kungam un citiem deputātiem, ka ir pieļautas tik būtiskas

klūdas, tajā skaitā pārkāpjot pašvaldību tiesības piedalīties šajā kapitālsabiedrības pārvaldībā, ka šīs normas ir labojamas un tāpēc tiek sagatavoti grozījumi. Respektīvi, termiņa pārcelšana ostu reformai... viņa ir saistīta ar būtiskām pieļautām labas likumdošanas kļūdām, par ko rakstījām arī mēs savā pieteikumā.

A. Laviņš.

Jā, Stuckas kungs. Vai kļūdas būs, un tādas kļūdas, kuras ir novedušas pie apstrīdēto normu konstitucionalitātes problēmām, atstāji to Satversmes tiesas ziņā. Tāpēc mēs esam šeit.

Tas, ko es šobrīd vēlos, lai jūs, uzdodot jautājumus, mēģinātu noskaidrot kādus Satversmes tiesā izskatāmās lietas svarīgus aspektus. Un man būtu aicinājums varbūt, ja jūs šobrīd jau skatāties tā kā mazliet nākotnē par to, kā kaut kas, jūsprāt, tiks labots, bet mums ir jāpievēršas tam tiesiskajam regulējumam, kas ir apstrīdēts.

Tāpēc, lūdzu, es atkal mēģināšu jūs aicināt... esam atpakaļ lietas faktiskajos apstākļos un, ja ir vēl kāds jautājums, ir iespēja šobrīd uzdot.

A. Stucka.

Paldies, godātā tiesa. Par šiem aspektiem es izteikšos savās debatēs, tajā skaitā paskaidrošu to cēloņsakarību.

Vairāk jautājumu godātajam Saeimas pārstāvim nebūs. Paldies.

A. Laviņš.

Labi. Virzīsimies uz priekšu.

Vēl būs no tiesnešiem jautājumi. Lūdzu, vārds tiesnesei Irēnai Kucinai. Lūdzu!

I. Kucina.

Jā, paldies.

Stuckas kungs, jūs lūdzu precizējiet... Minējāt, ka Eiropas Komisijā esot ierosināta lieta par Ostu pārvaldības reformu?

A. Stucka.

Jā... pēc Saeimas deputāta Edgara Tavera iesnieguma ir ierosināta lieta, ir pieprasīti paskaidrojumi Satiksmes ministrijai. Cik es esmu dzirdējis par šo iesniegumu, tad jāprasa Tavera kungam, bet jautājums ir tieši par pašvaldības mantas ieguldījumu kapitālsabiedrībā... vārdu sakot, par rīcību ar pašvaldības mantu šajā kapitālsabiedrībā.

I. Kucina.

Paldies. Sapratu. Precizēsim no Satiksmes ministrijas.

Man vēl viens jautājums jums. Tātad šobrīd akciju sabiedrība „Ventas osta”, tās kapitāldaļas pieder valstij. Pašvaldība nav vēl lēmusi iesaistīties vai nē? Lēmums nav pieņemts. Pēc pārejas noteikumu 16. punkta, ja mēs tā ļoti uzmanīgi lasām, pašvaldībai... ja šāda vienošanās tiks panākta ar pašvaldību, tātad attiecīgi jūsu piekrišana, jums būtu jānodod tā manta, kas ir bijusi pārvaldes, Ostas pārvaldes, valdījumā.

Tad man ir jautājums. Kā tad īsti paliek ar to pirmsskolas izglītības iestādi? Vai dome gatava lemt par to, ka tās manta... konkrēti varbūt arī pilsētas meži, kapsētas... ja mēs varam paplašināt, kas atrodas joprojām sanāk pēc apstrīdēto normu grozījumu spēkā stāšanās pašvaldības valdījumā, jūs plānojat to nodot attiecīgi kapitālsabiedrībai?

J. Vītolīņš.

Jā. Paldies par jautājumu.

Nē, nu, protams, ka nē. Un es jau savu viedokli uz šo jautājumu izteicu un to mēs esam skaidrojuši, es tajā skaitā personīgi diviem... gan reformas uzsācējam Linkaita kungam, satiksmes ministram un esošajam Jānim Vitenbergam... ka nav nepieciešams papildu ieguldījums ne no valsts, ne no pašvaldībām. Ir jāspēr vienkārši divi soļi. Vispirms viss šis īpašums tiek ieguldīts no publiski atvasinātas personas, Ventspils brīvostas pārvaldes, mūsaprāt, arī Rīgas brīvostas pārvalde jaunizveidotajā kapitālsabiedrībā un šie aktīvi ir pietiekami, lai šī jaunā kapitālsabiedrība sāktu strādāt.

Savukārt sadalījums 50 pret 50 vai 60 pret 40... ir Saeimas kompetence un viņas politiskā izšķiršanās. Mēs, protams, arī aizstāvam 50 pret 50, bet, nu, tā ir Saeimas kompetence.

I. Kucina.

Bet Vītoļņa kungs... sanāk, ka šodien to, ko mēs dzirdējam, tas, ka pašvaldībai būs jāmaksā nomas maksa par to, ka būs jānomā tās pirmsskolas izglītības iestādes zemes vai manta... attiecīgi sanāk, ka tīri teorētiski... pašvaldība nemaz neplāno šos finanšu līdzekļus novirzīt šim mērķiem attiecīgi.

J. Vītolīņš.

Tieši pretēji. Pašlaik šāds līgums ir parakstīts un mēs šā līguma tiesiskumu apstrīdēsim, tāpat kā mēs... Mēs iesim tiesisko ceļu.

Bet es vēlreiz gribu uzsvērt un es vienā jautājumā kategoriski nepiekrītu Saeimas pārstāvim. Mums nav ne mazākās vēlmes nekādam boksa mačam. Tieši pretēji. Mēs vienmēr esam bijuši uz konkrētu konstruktīvu sadarbību un man personīgi

ir vairāk kā 20 gadu pieredze ostas pārvaldībā un visi mūsu priekšlikumi ir bijuši tikai ar vienu mērķi – lai kopīgi veiksmīgi, efektīvi, mērķtiecīgi pārvaldītu Ventspils brīvostu un gūtu labumu gan Ventspils pilsētas iedzīvotājiem, gan Latvijas valstij.

A. Laviņš.

Paldies.

Cienījamie lietas dalībnieki! Šobrīd tiks izsludināts pārtraukums uz 10 minūtēm. Īss pārtraukums. Pēc 10 minūtēm atgriezāties un turpinām tiesas sēdi ar pirmās pieaicinātās personas uzklaušāšanu.

Pārtraukums

(Pārtraukums.)

A. Laviņš.

Lūdzu, sēdieties!

Tā. Turpinām tiesas sēdi un uzklaušāsim Satiksmes ministriju.

No iesniegtajiem dokumentiem ir redzams, ka Satiksmes ministriju šajā tiesas sēdē pārstāv trīs personas: Satiksmes ministrijas Transporta, loģistikas un starptautiskās sadarbības koordinācijas departamenta direktora vietnieks Andris Maldups, Satiksmes ministrijas Juridiskā departamenta direktore Liene Priedīte-Kancēviča un Satiksmes ministrijas Valsts kapitāla daļu pārvaldības departamenta direktore Ingūna Strautmane.

Personu apliecinoši dokumenti ir pārbaudīti?

L. Stutāne.

Dokumenti ir pārbaudīti.

A. Laviņš.

Paldies.

Satiksmes ministrijas pārstāvjus aicinu sniegt viedokli. Vai jūs esat vienojušies par to, kādā kārtībā viedokli sniegsiet, lai būtu tas pēc iespējas efektīvāk. Iespējams, iesāk viens no pārstāvjiem un tad, kad ir jautājumi, tad pārējie kolēģi varētu nākt tuvāk pie tiesas tribīnes un palīdzēt atbildēt uz tiesas jautājumiem.

Lūdzu, kā esat vienojušies?... Tātad, Maldupa kungs, ja? Lūdzu, tad jūs iesākat ar viedokļa sniegšanu, kā jūs uzskatāt Satiksmes ministrijas ieskatā, kas ir svarīgs šīs lietas izskatīšanā un tad sekos jau tiesnešu un lietas dalībnieku jautājumi. Lūdzu, Maldupa kungs!

A. Maldups.

Augsti godātā tiesa!

Pateicos par Satiksmes ministrijai doto iespēju tikt uzklausītai pieaicinātās personas statusā.

Un vispirms atsaucos uz ministrijas rakstveida sniegtajiem viedokļiem, kas ir iesniegti abās apvienotajās lietās, un tajos paustos apsvērumus Satiksmes ministrija uztur.

Šodien mutvārdos vēlos paust ministrijas viedokli par sešiem tādiem principiāliem jautājumiem lietas kontekstā, jo to pareiza izšķiršana vai ministrijas ieskatā noved pie secinājuma, ka pieteikumi nav pamatoti.

Pirmkārt, Latvija ir unitāra valsts, tāpēc kļūdainis būtu viedoklis, ka pašvaldības kompetences sašaurināšana būtu kāds īpašs vai neparasts izņēmums.

Otrkārt, pieteikumus raksturo arī tāds pārmērīgi radošs skatījums uz pašvaldības principu, kas izriet no Satversmes 1. un 101. panta.

Treškārt. Kritika par ostas robežām īsti nav vietā, jo pati pašvaldība var rosināt grozījumus ostu robežās un turklāt Ventspils pašvaldība šobrīd pastāvošās robežas ir savulaik raksturojusi kā tādas, kas vajadzīgas brīvostas darbības optimizēšanai.

Ceturtkārt. Rīgas ostas un Ventspils ostas apgrozījums un situācijas ir būtiski atšķirīgas nekā Liepājā, un līdz ar to arī likumdevēja izvēle ostu reformu attiecināt tikai uz šīm divām ostām, nevar tikt kritizēta kā patvaļīga.

Piektkārt. Rīgas osta un Ventspils osta ir unikāli tautsaimniecības objekti un ir saprātīgi tos iekļaut valsts ekonomiskajā un industriālajā politikā un sagaidīt, ka tie kalpos visu valsts iedzīvotāju nevis tikai atsevišķas pašvaldības interesēm.

Sestkārt. Pašvaldībai likumdošanas procesā nav subjektīvu tiesību uz kādu īpašu uzklaušanās procedūras formu vai saturu, taču tik un tā Ventspils pašvaldības iebildumi tika sadzirdēti un Saeimā arī tie tika diskutēti pēc būtības.

Nu un īsumā par katru šo te principiālo jautājumu mazliet detalizētāk.

Runājot par to, ka Latvija ir unitāra valsts nevis federāla, Satversmes tiesa jau ir norādījusi, ka Latvijai kā unitārai valstij ir raksturīgi tas, ka administratīvi teritoriālās vienības, to statusu, kompetenci un struktūru nosaka centrālā vara. Tas ir spriedumā par Limbažu un Ikšķiles teritoriālās reformas lietā 19. punktā. Tas nozīmē, ka valsts ir izveidojusi pašvaldības un nevis pašvaldības ir izveidojušas valsti. Citiem vārdiem sakot, pašvaldības pastāv un darbojas tiktāl, ciktāl to ir lēmusi valsts, nevis valsts pārstāv un darbojas tiktāl, ciktāl to lēmuši federāli subjekti.

Tāpēc Satiksmes ministrija nevar pievienoties viedoklim, kas likts pieteikuma pamatā, ka pašvaldības kompetences ierobežojums ir kāds īpašs izņēmums, kura pamatojums, citējot Ventspils pašvaldības pieteikumu, tiesiskā valstī ir rūpīgi jāizvērtē. Drīzāk tieši unitāras valsts kompetences ierobežojums par labu pašvaldībai ir izņēmums kuru tiesiskā valstī ir rūpīgi jāizvērtē.

Par otro jautājumu. Attiecībā uz Satversmes 1. un 101. pantu tvērumu. Tiesības uz īpašumu konstitucionāli ir nostiprinātas Satversmes 105. pantā. Pašvaldība nav šī panta subjekts.

Normas komentārā profesors Kaspars Balodis, atsaucoties uz profesori Inetu Ziemeli, ir sacījis tieši šādiem vārdiem: „pašvaldībām nepiemīt Satversmes 105. pantā noteiktās pamattiesības”. Tas ir minēts arī Latvijas Republikas Satversmes komentāros 8. nodaļā „Latvijas Vēstnesī” 2011. gadā.

Par to šajā lietā arī nav strīda. Pieteikuma iesniedzēji nepiemin Satversmes 105. pantu. Pieteikuma iesniedzēji apstrīd normu atbilstību pašvaldības principiem, kuru esamību Satversmes tiesa ir atvasinājusi no Satversmes 1. un 101. panta otrās daļas pirmā teikuma. Tātad Satversmes 1. pants noteic, ka Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika, savukārt 101. panta otrās daļas pirmais teikums noteic, ka pašvaldības ievēlē pilntiesīgi Latvijas pilsoņi un Eiropas Savienības pilsoņi, kas pastāvīgi uzturas Latvijā.

Kā redzams, šajās normās nav runāts par pašvaldības mantu, saimniecisko darbību, saimniecisko labklājību vai nodokļu ieņēmumiem. Arī Satversmes praksē par pašvaldību principu līdz šim nav konstatēts, ka šis princips darbotos kā 105. panta ekvivalents attiecībā uz pašvaldības saimnieciskajām interesēm.

Nikuļcevas kundze šodien tiesas sēdē arī atzina, ka Latvijas tiesību praksē un doktrīnā no pašvaldības principa nav ticis atvasināts secinājums par pašvaldības mantas konstitucionālo aizsardzību pret valsti.

Satiksmes ministrijas izpratnē pašvaldības īpašuma esamība nav principiāls priekšnoteikums pašvaldības jēgpilnai un pilnvērtīgai pastāvēšanai. Principā ir iespējama arī situācija, kurā visa pašvaldības administratīvā teritorija pieder privātpersonām un pašvaldība šajā teritorijā īsteno publiskas funkcijas, kuras tai uzdod likums.

Tāpat principā ir iespējama arī situācija, kurā pašvaldība nav finansiāli pašpietiekama un saņem dotācijas no valsts. Un tieši tāpēc pastāv labi zināmais pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonds. Tāpēc vēl jo vairāk ir secināms, ka pašvaldības princips nav šķērslis likumā risināt jautājumu par valdījuma tiesībām uz ostas un brīvostas nekustamo īpašumu.

Attiecībā uz pašvaldības principu Satversmes tiesa arī ir skaidrojusi, ka no tā neizriet pašvaldības tiesības prasīt kādas konkrētas funkcijas esamību tās kompetencē.

Minimālajā skolēnu skaita lietā un konkrētāk sprieduma 15.1. punktā Satversmes tiesa to formulēja šādi: pašvaldības princips ietilpst Satversmes 1. panta tvērumā, tomēr Satversmes tiesa secina, ka nedz likumdevējam ir juridisks pienākums nodrošināt, nedz pašvaldībai ir subjektīvas tiesības prasīt, lai kāda konkrēta funkcija konkrētā apjomā tiktu iekļauta pašvaldības autonomajā kompetencē.

Tātad, pat ja būtu patiess Ventspils pašvaldības pieteikumā ietvertais pārmetums, ka ar apstrīdētajām normām tiek nepamatoti ierobežota pašvaldības

autonomā kompetence, kam Satiksmes ministrija atturas piekrist, tik un tā nebūtu izdarāms secinājums, ka pašvaldībai ir subjektīvas tiesības iebilst pret autonomas kompetences ierobežojumu.

Trešā daļa. Par robežu jautājumu. Attiecībā uz robežām ir jānorāda, ka tās var tikt precizētas, par to jau šodien arī diezgan daudz ir runāts. Robežu jautājums ir nošķirams no ostas reformas pēc būtības. Ostu likuma 3. pants noteic, ka ostas robežas nosaka Ministru kabinets un ar izmaiņu iniciatīvu var nākt klajā gan Satiksmes ministrija, gan pašvaldība, gan Ostas pārvalde, gan dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs.

Tāpat, ciktāl izskatāmajā lietā pieteicējs sūdzas par, piemēram, kapsētu, bērnu dārzu, parku un dzīvojamo māju esamību akciju sabiedrības „Ventas osta” valdījumā nododamajā teritorijā, ir jāatbild, ka tieši pieteicēja ziņā būtu ierosināt attiecīgo teritoriju izslēgšanu no ostas robežām. Satiksmes ministrija atgādina, ka Ostu likuma 3. pants jau no likuma pieņemšanas 1994. gadā noteica, ka pašvaldībai pieder iniciatīva vērsties Ministru kabinetā ar ieteikumu attiecībā uz ostas robežām. Satiksmes ministrijas iniciatīvas tiesības tika iekļautas likumā tikai pagājušā gada grozījumos. Jautājums par ostas robežām ir risināms un tiks risināts neatkarīgi no ostas reformas.

Par Ventspils pašvaldības attieksmi pret pašreizējām robežām, konkrēti attiecībā uz Ventspils pašvaldības pieteikumu, Satiksmes ministrija norāda, ka tai ir šaubas par robežu argumentu saderību ar pretrunīgas rīcības aizlieguma principu. Pamatojoties uz jau minēto Ostas likuma 3. pantu, kā arī Ventspils brīvostas likuma 3. panta pirmo daļu, Ministru kabinets ir pieņēmis noteikumus, kas nosaka Ventspils ostas robežas. Tie ir 2010. gada Ministru kabineta noteikumi Nr. 78. Šo noteikumu anotācijā ir arī teikts, ka ostas teritorijas pašreizējās robežas pati pašvaldība ir izvēlējusies tā, lai optimizētu Ventspils brīvostas darbību. Tātad, pati pašvaldība šobrīd esošās ostas un brīvostas robežas ir uzskatījusi par optimālām, tieši brīvostas darbībai. Jāuzsver, ka nevis lietojot pieteikumā daudzkārt atkārtotos formulējumus par pašvaldības autonomo funkciju vai autonomas kompetences izpildi, vai pašvaldības ekonomiskajiem pamatiem, vai vietējās pārvaldes organizāciju, bet tieši brīvostas darbību.

Šādos apstākļos nevietā šķiet pieteikumā Satversmes tiesai paustais pārmetums, ka Ventspils ostas valsts pārvaldes funkciju izpildei Ventspils ostas teritorijā nav nepieciešams tik būtiski liels pašvaldības zemes apjoms. Ventspils pašvaldība pati bija izvēlējusies visu ostas un brīvostas teritoriju raksturot kā optimālu tieši ostas darbībai un nepieciešamu.

Reformas attiecināšana attiecībā uz Ventspili un Rīgu, izņemot Liepāju... nu, Ventspils osta un Rīgas osta ir būtiski atšķirīgas no Liepājas gan attiecībā uz apgrozījumu, gan attiecībā uz kravu un klientu struktūru, gan attiecībā arī uz industriālajām teritorijām. Un bija virkne argumentu, kādēļ tātad tajā reformas pirmajā

posmā tika virzītas tikai divas ostas. Piemēram, gan kravu apgrozījums bija būtiski lielāks, gan arī atsevišķi citi kritēriji.

Runājot par visu iedzīvotāju un konkrētas pašvaldības iedzīvotāju interešu līdzsvarošanu, ministrijas ieskatā likumdevējs drīkst izdarīt izvēli, ka unikāls un nozīmīgs tautsaimniecības objekts kalpo visas sabiedrības interesēm. Piemēram, starptautiskā lidosta „Rīga” ir neprivatizējama valsts akciju sabiedrība, un Mārupes pilsēta lidostu nesauc par Mārupes pašvaldības ekonomisko pamatu.

Šeit Satiksmes ministrijas ieskatā var tikt izdarīta neliela atkāpe nolūkā kontekstualizēt potenciālu sadursmi starp visas sabiedrības interesēm un konkrētas pašvaldības iedzīvotāju interesēm. Latvijā kā unitārā valstī nevar būt akceptējama situācija, kurā pašvaldība savas ekonomiskās attīstības trajektoriju veido neatkarīgi no valsts ekonomiskās un industriālās politikas. Piemēram, Rucavas vēju parka lietā Satversmes tiesa skaidroja, ka valsts rūpes par vidi ir īstenojamas visā valsts teritorijā kopumā nevis katrā pašvaldībā atsevišķi. Tas nozīmē mērķtiecīgu un apzinātu antropogēnas slodzes pieaugumu kādā konkrētā teritorijā, ja ieguvumus bauda valsts iedzīvotāji pārējā valsts daļā. Un konkrēti Satversmes tiesas spriedumā 2011. gadā ir teikts, ka Satversmes 115. pantā nostiprinātais valsts pienākums uzlabot valsts stāvokli pildāms, ņemot vērā situāciju visā valstī nevis vienas pašvaldības ietvaros. Satversmes 115. pants neprasa, lai vienas pašvaldības iedzīvotājiem tiktu saglabāta neskarta vide, kamēr cita pašvaldība būtu spiesta pieciest piesārņojumu gan ražojot abām pašvaldībām nepieciešamo enerģiju, gan vēl ar finanšu izlīdzināšanas mehānisma starpniecību, pārdalot no saimnieciskās darbības gūtos ieņēmumus.

Satiksmes ministrijas ieskatā konceptuāli līdzīgi ir uzlūkojamas arī likumdevēja izvēles, kas vērstas uz valsts, bet ne konkrēti vienas pašvaldības tautsaimniecības attīstību.

Konsultācijas ar pašvaldību. Visbeidzot saistībā ar pārmetumiem par pašvaldību it kā nepietiekamu uzklaušīšanu apstrīdēto normu sagatavošanas gaitā, Satiksmes ministrija atgādina, ka Satversmes tiesas skaidrojumi par pašvaldības... Satversmes tiesas skaidrojumi, ka pašvaldības princips neprasa kādu konkrētu uzklaušīšanas formu un saturu. Lēmumā, ar kuru tiktu izbeigta tiesvedība par 2007. gada administratīvi teritoriālo reformu ir lasāms, ka Satversmes 1. pants ietver arī pašvaldības principu. Minētais princips neprasa konkrētu uzklaušīšanas procedūras formu un saturu, ciktāl tas nav konkretizēts likumos...

Pieteikumā Ventspils pašvaldība pauž, ka būtu vēlējies piedalīties diskusijās, kurās visas iespējamās Ventspils ostas pārvaldības reformas variantu alternatīvas vēl bija iespējams apspriest. Ventspils pašvaldības pieteikums 55.1. punktā tas ir atzīmēts. Tomēr pieteicēji neapgalvo, kādā likumā būtu konkretizēts uzklaušīšanas formāts, kas paredz tieši šāda statusa, satura diskusijas. Nav šaubu, ka ostu reformas gaitā Ventspils pašvaldības principiālā opozīcija tika pausta un dzirdēta gan izpildvaras iestādēs, gan

arī Saeimā. Arī pati pieteicēja neapgalvo pretējo. Gluži otrādi - pieteicēji piekrīt un atstāsta, kad un kā ir tikusi sadzirdēta.

Pirmkārt, Saeimas likumdošanas datu bāzē ir redzams, ka Ventspils pašvaldība ar grozījumiem Ostu likumā vien ir iesniegusi vismaz 4 vēstules. Otrkārt, pieteicēja savā pieteikumā pati apliecina, ka tās argumenti Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijā ir tikuši apspriesti pēc būtības. Pieteicēji izvērsti citē fragmentus no komisijas sēdēm. Šajos fragmentos tiek diskutēti tieši tie subjektīvie, tas ir, ar uzklauššanas argumentu nesaistītie iebildumi pret ostu reformu, kurus pieteicēja izklāstīja izskatāmajā lietā. Un, treškārt, pieteikumā ir arī referēts, ka, piemēram, Ventspils pašvaldības pārstāvis, iestādes „Ventspils osta” vadītājs Saeimas komisijas sēdē jau pirmajā lasījumā pievērsa Saeimas deputātu uzmanību pašvaldības argumentiem. Ostas robežas esot par plašu, Ventspils brīvostas manta neesot valsts manta, esot nepieņemami ostas peļņu novirzīt valsts vajadzībām ārpus Ventspils ostas un Ventspils pašvaldības teritorijas un arī Sarmuļa kunga pašvaldības pozīcija tika izklāstīta arī komisijas sēdē arī starp pirmo un otro lasījumu.

Satiksmes ministrija secina, ka aiz iebildumiem pret uzklauššanas gaitu, pašvaldība slēpj iebildumus pret ostu reformas iznākumu. Taču, protams, uzklaušana ne vienmēr nozīmē piekrišanu.

Pateicos par uzmanību. Iespēju robežās centīšos atbildēt uz jautājumiem.

A. Laviņš.

Paldies, Maldupa kungs, par strukturēti sniegtu jūsu viedokli. Domāju, ka būs tiesnešu jautājumi.

Jā, vārds tiesnesei Irēnai Kucinai. Lūdzu!

I. Kucina.

Jā. Paldies patiešām par strukturētu analīzi no jūsu puses.

Un pakavēšos vēl pie Liepājas gadījuma. Jūs minējāt, ka viens no argumentiem, kādēļ Liepāju varētu izdalīt, bija konkrēti apgrozījums un bija pieminēti arī, jūs teicāt, ka ir arī citi kritēriji. Vai apgrozījums... tas ir vienīgais, kādēļ Liepāja bija jāizslēdz no lielās valsts tādas reformas ostu nozarē vai ir vēl kādi citi apsvērumi? Jo projektā sākotnēji Liepāja, cik es atceros no materiāliem, bija iekļauta, bet pēc tam kaut kādā brīdī tā tika izņemta no projekta. Vai jums ir vairāk informācijas par šo?

A. Maldups.

Jā, nu mēs bijām paredzējuši arī Liepājā ieviest šo pašu kapitālsabiedrības principu un likuma grozījumus, ko mēs 2020. gada laikā veidojām, tur bija gan Likumā par ostām, gan Liepājas speciālās ekonomiskās zonas likumā un arī 2020. gada nogalē mēs tos iesniedzām Ministru kabinetā gan kā nesaskaņotus. Un Kabinets tos tā arī

neizskatīja. Un 2021. gada pavasarī atgriezās pie šī jautājuma, bija vairākas diskusijas un arī tā kā politiķu starpā, arī starp politiskajām partijām, arī mūsu ministrs aktīvi to virzīja... Un beigu beigās palika tā, ka tiek virzīti grozījumi tikai attiecībā uz Rīgas un Ventspils ostām, vienlaicīgi likuma pārejas noteikumos arī bija punkti par to, ka... negribu kļūdīties, kādi tieši termiņi bija noteikti... bet ir jāpārvērtē modelis, modeļa ieviešanas rezultāti un jālemj arī par Liepāju vēlāk.

Un tajā likumprojektā, ko Kabinets apstiprināja un iesniedza Saeimā, tas bija paredzēts.

I. Kucina.

Un vai Satiksmes ministrija, kā vadošā ministrija šajā nozarē, plāno arī kādu regulējumu izstrādāt attiecībā uz Liepāju? Vai tomēr tas tāds aktuāls jautājums jūsu darba kārtībā vairs nav.

A. Maldups.

Šobrīd viņš nav darba kārtībā, šobrīd mums ir aktuāli tikt līdz rezultātam vismaz ar šīm divām jau esošā likuma ietvaros un arī vienlaicīgi droši vien jāpiemin arī tie likuma grozījumi, kas šobrīd tiek virzīti uz Ministru kabinetu.

I. Kucina.

Paldies.

Šodienas tiesas sēdē dzirdējām arī daudz jautājumu par pētījumiem, proti, kādus pētījumus konkrēti Satiksmes ministrija ir veikusi? Advokātu biroja pētījums, kas ir bijis, *OECD* tās vadlīnijas... Vai ir kāda informācija, kādi pētījumi vēl no jūsu puses ir bijuši? Iespējams, kādas konsultācijas ar starptautiskajām organizācijām? Teiksim, no tā piedāvājuma, kas ir bijis arī advokātu biroja piedāvājums, kāpēc ir izvēlēts konkrēti šis modelis? Varbūt jūs varat vairāk par šīs te izstrādes pēc būtības mērķiem pastāstīt...

A. Maldups.

Nu, mums kaut kādā mērā jāsaprot, ka mēs pētījumus arī varam veikt, nu, mūsu kaut kādu iespēju robežās... mūsu iespējas par pētījumiem ir diezgan limitētas kā Satiksmes ministrijai, tādēļ mēs koncentrējamies uz tiem jautājumiem, kas mums bija visnozīmīgākie tajā brīdī un tie bija tieši šie te juridiskie aspekti un citu valstu pieredze. Tādēļ pētījums tika pasūtīts tieši izvērtēt esošo ostu pārvaldības sistēmu, kāda viņa ir, ostu pārvaldes funkcijas. Vai tās var pildīt arī kapitālsabiedrība? Un kādi ir piemēri citās valstīs un tad tika analizēts Tallina, Duisburga, Hamburga... nu, faktiski tā bija tāda tīri juridiska analīze par to, ar kādiem šķēršļiem nāksies saskarties, ieviešot kapitālsabiedrības modeli Latvijā.

I. Kucina.

Labi. Paldies.

Sēdē dzirdējām, ka esot lieta Eiropas Komisijā... Vai jums ir informācija?

A. Maldups.

Ir Saeimas deputāta Edgara Tavera iesniegums jeb sūdzība. Es baidos kļūdīties, pasakot, ko nozīmē „ierosināta lieta”... Mēs arī esam snieguši atbildes uz jautājumiem Eiropas Komisijai Konkurences direktorātam šīs sūdzības sakarā... bet, ja mani atmiņa neviļ un ja es nekļūdos, tad tā gluži nav ierosināta lieta. Tā ir sūdzības izskatīšana un, cik man zināms, drīzumā ir gaidāmas atbildes no Eiropas Komisijas.

I. Kucina.

Paldies.

Un mans pēdējais jautājums saistībā ar jūsu jauno funkciju, kas pēc grozījumiem attiecīgi ir jums piešķirta – rosināt teritorijas izmaiņas. Mēs arī dzirdējām, ka šobrīd notiek diskusijas aktīvas par to, kā varētu mainīties Ventspils ostas teritorija. Un kāda informācija ir jūsu rīcībā? Vai šis process, kas notiek, vai jau kāds Kabineta noteikumu projekts ir iesniegts, kādas ir diskusijas starp pašvaldību un Ostu pārvaldi, teiksim... Kāda ir tā aktuālākā informācija?

A. Maldups.

Nu, diskusijas starp pašvaldību un Ostas pārvaldi ir un Ventspils brīvdostas pārvalde ir griezusies pie mums ar priekšlikumu veikt grozījumus, izslēdzot atsevišķas teritorijas. Un mēs arī esam jau šos te grozījumus Ministru kabineta noteikumos par Ventspils brīvdostas robežām jau iniciējuši... nu... saskaņošanas procesa topā jau palaiduši...

I. Kucina.

Paldies.

A. Laviņš.

Lūdzu, vārds tiesnesim Artūram Kučam. Lūdzu!

A. Kučs.

Labdien vai labvakar... nu, jau jāsaka droši vien...

Man ir viens jautājums saistībā ar to, ko jūs teicāt sākumā tā plaši, ka... vai es esmu jūs pareizi sapratis... ka no pašvaldības principa neizriet, ka pašvaldībai ir tiesības uz savu mantu. Vai es pareizi jūs sapratu?

A. Maldups.

Nē, tā gluži es neteicu... tiesības uz mantu, protams, ir.

A. Kučs.

Tiesības uz mantu pašvaldībai var būt, bet... ja es nocitēšu... jūs teicāt, ka „pašvaldībai īpašums nav priekšnoteikums, ka tīri teorētiski varētu pastāvēt pašvaldība arī pilnīgi bez īpašuma”.

L. Priedīte-Kancēviča.

Godājamā tiesa! Liene Priedīte-Kancēviča, Satiksmes ministrijas Juridiskā departamenta direktore.

Mēs neapšaubām to, ka pašvaldībai var būt tiesības uz mantu. Tanī pat laikā šī frāze, ko mans kolēģis teica, ir attiecībā uz konstitucionālo tiesību aizsardzību un aizskārumu attiecībā uz Satversmes normām. Attiecībā uz šo normu mēs uzskatām, ka teorētiski ir pieļaujama... tā nav praktiska, bet teorētiski ir pieļaujama situācija, ka pašvaldībā visa zeme pieder privātpersonām, fiziskām, juridiskām personām. Bet tas ir hipotētisks tāds spriedelējums, pieļāvums. Bet teorētiski mūsu ieskatā tāds var būt. Lai gan Satiksmes ministrija, protams, ir atbildīgā par transporta un sakaru nozari un mēs neesam tie, kas regulē pašvaldību tiesisko regulējumu.

A. Kučs.

Kāpēc es šo jautājumu prasīju... Tāpēc, ka jūs tā paudāt viedokli. Es saprotu, ka tas viens bija par to, ka tas neietilpst 105. panta tvērumā, bet tas mans jautājums bija tieši par 101. pantu un pašvaldības principu, vai, teiksim... nu, es skatos atbilstoši hartai, 9. panta pirmajai daļai, ka vietējām varām ekonomiskās politikas ietvaros ir tiesības uz pietiekamiem pašu resursiem, ar kuriem viņas var brīvi rīkoties pilnvaru robežās. Nu, tā doma tāda, ka viņai ir pietiekama manta un viņa tās funkcijas kā pašvaldība varētu pildīt. Tāpēc man bija tas jautājums, vai mēs, kā jūs sakāt... vai arī no 101. panta mēs varam teikt un pašvaldības principa, ka pašvaldībai arī vispār nav tiesības uz savu mantu, vai es arī pārpratu jūs.

L. Priedīte-Kancēviča.

Par to, ka nav tiesības, jūs pārpratāt... Bet par to, ka hipotētiski ir tāda iespēja iespējama, mēs tādu pieļaujam, jā.

A. Kučs.

Labi. Paldies.

A. Laviņš.

Es tomēr aicinātu Priedītes-Kancēvičas kundzi nākt talkā, jo nākamais jautājums arī būs saistīts ar pašvaldības principa izpratni. Kā es sadzirdēju un tur noteikti precizējiet, kā tas bija domāts... Tātad dzirdējām, ka pašvaldībai nav tiesības pieprasīt noteiktas kompetences. Un tālāk tika izdarīts secinājums, ka, ja kompetenču klāstā tiek izdarītas izmaiņas, tas nenozīmē, ka būtu pašvaldību principa ierobežojums vai pārkāpums.

Bet tad... mans jautājums būtu tāds. Labi, viena lieta ir, ka nav tiesību pieprasīt kompetences, bet ja ir valsts Pašvaldību likumā noteikusi, ka noteiktas autonomās kompetences ir un īstenojot reformu kaut kādā veidā šo autonomo piešķirto, nevis pieprasāmo, bet jau piešķirto ar likumu autonomās kompetences izpilde tiek vai nu ierobežota vai kaut kā skarta, vai Satiksmes ministrijas ieskatā pašvaldības princips netiek skarts, ierobežots... es neprasu, vai pārkāpts...

L. Priedīte-Kancēviča.

Pirmšķietami, iespējams, ka tiek. Bet, ja tiesa vēlas padziļināti... nu... tad mums par to vajadzētu valsts pārvaldei padiskutēt vēl ar institūciju, kura ir atbildīga par pašvaldībām, tad mēs varētu sniegt jums rakstisku atbildi tad rītdienas laikā vai līdz nākamās tiesas sēdei.

A. Laviņš.

Labi. Es vēlējos vienkārši refleksiju dzirdēt uz to, ko no jūsu kolēģa es dzirdēju.

Labi. Turpināsim vēl ar tiesnešu jautājumiem. Vārds tiesnesim Gunāram Kusiņam. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Jā, labvakar! Man arī viens jautājums saistībā ar pašvaldības principa tvērumu.

Saistībā ar pārejas noteikumiem, likuma 16. punktu, Saeimas pārstāvis norādīja, ka sākotnējā redakcijā tur bija divas trešdaļas valstij un viena trešdaļa pašvaldībai, bet mans jautājums ir tieši par šo pašu principa tvērumu.

Līdz šim pašvaldībai bija tiesības būt pārstāvētai brīvostas pārvaldē un pieteikuma iesniedzēji teica, ka tādējādi tiek īstenota līdzņemšana, tajā skaitā par to mantu, kas ir nodota brīvostas pārvaldījumā.

Šobrīd reforma ir tāda, ka šobrīd ir kapitālsabiedrība, kurā ir tikai valsts ieguldījusi brīvostas līdzekļus, un pašvaldībai ir dota iespēja, pašvaldība izvēlēties... pašvaldība, kā es saprotu, var šādu lietu arī neizvēlēties, likums nepieprasa, lai pašvaldība tā darītu....

Tagad mans jautājums, sakiet, lūdzu, vai jūs nesaskatāt, ka pašvaldība jeb pareizāk sakot.... Vai jūs saskatāt, ka pašvaldības princips ir ievērots šādā gadījumā, ja

šobrīd ir izveidota institūcija, kuras valdījumā ir nodota tajā skaitā pašvaldības manta, par kuru pašvaldībai vairs nav līdzlemšanas tiesības.

L. Priedīte-Kancēviča.

Es uzskatu, ka pašvaldībai šī līdzlemšanas tiesība var būt, ja viņa šajā sabiedrībā izlemj piedalīties.

Un otra lieta. Pašlaik ir grozījumi izstrādāti Ostu likumā, kur tāpat ir doma, ka pašvaldībai tiks nodotas kapitāldaļas no tās mantas, kas nāks no brīvostas, kas piekritīs valstij, un līdz ar to procentuāli tas sadalījums būs iespējams arī bez pašvaldības pašas reālas mantas ieguldījuma.

G. Kusiņš.

Bet šobrīd mēs nevaram apspriest likumprojekta iespējamo atbilstību vai neatbilstību Satversmei. Jautājums ir par šobrīd spēkā esošo regulējumu. Tātad, līdz šim... pie iepriekšējā regulējuma bija tā, ka pašvaldībai bija līdzlemšanas tiesības, šobrīd jūs sakāt, ka viņai šīs līdzlemšanas tiesības ir atkarīgas no tā, ja viņa izlems iesaistīties.

Mans jautājums ir. vai situācijā, ja viņa neizlemj iesaistīties, tas nozīmē, ka patiesībā tad viņai līdzlemšanas tiesību nebūs?

A. Maldups.

Tā būs viņas izvēle.

G. Kusiņš.

Tā būs viņas izvēle un viņa būs atteikusies no iespējas... Saeimas pārstāvis teica, ka tā ir iespēja... ka viņai tiek saglabāta iespēja iegūt līdzlemšanas tiesības, ja viņa iesaistīsies šajā jaunajā kapitālsabiedrībā. Vai es pareizi saprotu?

L. Priedīte-Kancēviča.

Jā.

G. Kusiņš.

Un tad mans otrs precizējošais jautājums. Šajā pārejas noteikumā ir pateikts... tūlīt nocītēšu... „ja tiek panākta vienošanās par tās dalību”. Es gribētu saprast tās vienošanās būtību. Tātad, tā vienošanās ir par dalību vai nedalību, vai vienošanās ir par to, cik procenti ir pašvaldībai jāiegulda?

Šobrīd ir rakstīts vienkārši... „ja tiek panākta vienošanās ar Ventspils pašvaldību par tās dalību kapitālsabiedrībā, pašvaldībai piederošo mantu un aktīvus

ostas teritorijā no pašvaldības puses ar nosacījumu, ka valsts....” Par ko ir šī vienošanās? Par dalības apjomu vai par dalības iespējām?

A. Maldups.

Gan – gan.

Nu, mūsu izpratnē vienošanās nozīmē akcionāru līguma noslēgšanu, kurā arī ir šis jautājums atrunā, pamato arī dibināšanai un tā tālāk..... (*runā bez mikroфона*).

G. Kusiņš.

Un tad, jūsuprāt, tad mēģinot sasummēt... tad pašvaldības princips nav pārkāpts, jo pašvaldībai ir saglabāta iespēja...nu, piemēram, ja iepriekš, piemēram, pašvaldība nebūtu deleģējusi četrus pārstāvjus, tad arī nebūtu nekāda līdzlēmšana... Bet četri valsts pārstāvji lemtu bez pašvaldības pārstāvjiem... Šobrīd viņiem ir iespēja un, ja viņi šo iespēju izmantos, tad viņi varēs līdzlemt. Tā, ja?

L. Priedīte-Kancēviča.

Jā.

G. Kusiņš.

Labi. Paldies.

A. Laviņš.

Turpināsim vēl ar jautājumiem. Ja iepriekš manis formulētais jautājums bija samērā vispārīgs, tad es gribētu to mazlietīn nofokusēt uz to, par ko dienas pirmajā daļā bija runa, ka Ventpils brīvostas teritorijā ietilpst arī tādas teritorijas, kuras, kā mēs dzirdējām, ir zem tādas jautājuma zīmes, vai būtu sasaistāmas ar ostas funkcionalitāti. Tur bija runa par pirmsskolas izglītības iestādēm un tad mēs varējām dzirdēt tiesas sēdē to, ka šobrīd esot jānomā šāda zeme, ir jātērē līdzekļi, jāpanāk vienošanās par to, kā šādu zemes gabalu varētu lietot... Un te es nonāku pie tā, ka noteiktas autonomās funkcijas pašvaldībai šobrīd ar Pašvaldību likumu ir piešķirtas, un, kā mēs dzirdam no pieteikuma iesniedzēju puses, izskan, ka šādā veidā viņi saskata pašvaldības principa ierobežojumu un autonomās kompetences izpildes apgrūtinājumus.

Kā reflektētu Satiksmes ministrija uz šādu aspektu?

A. Maldups.

Es gribētu teikt, ka jautājums par ostas robežām... viņš noteikti būs jārisina. Bet tās robežas, kādas šobrīd ir spēkā, tās ir noteiktas tieši pašvaldības interesēs. Un arī Vītoliņa kungs akcentēja, ka nav jau strīds par robežām. Un tajā periodā, kad pašvaldība līdzvērtīgi bija iesaistīta ostas pārvaldībā, arī nebija nekādu domstarpību, nebija arī

nekādu strīdu, kurš apkalpos bērnudārzu. Tas ir izveidojies tikai tagad, kamēr pašvaldība nav Ostas pārvaldē. Mēs aicinām, lai pašvaldība būtu Ostas pārvaldē, mēs esam sagatavojuši akcionāru līgumu, kurā ir atrunātas mazākuma akcionāru tiesības un aicinām pašvaldību izvērtēt un iesaistīties.

A. Laviņš.

Paldies.

A. Maldups.

Un, protams... protams... ir arī iespēja, nu, grozīt un ņemt ārā vai atjaunot valdījumu.

A. Laviņš.

Jā... Strautmanes kundze, jūs vēlējāties papildināt atbildi uz šo jautājumu?

I. Strautmane.

Mūsu pārstāvis jau pateica visu to, ko es gribēju teikt. Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem... vai būs jautājumi Satiksmes ministrijas pārstāvjiem?

I. Nikuļceva.

Jā. Paldies.

Es uzdošu vairākus jautājumus. Varbūt sāksu ar tādu diezgan vieglu jautājumu. Sniedzot paskaidrojumus, jūs norādījāt uz Ministru kabineta noteikumiem par Ventspils ostas robežām un arī par sagatavotajiem grozījumiem, projektu.

Sakiet, vai jūs varētu sniegt kādu informāciju, vai ir šāds noteikumu projekts iesniegts arī saistībā ar Rīgas ostas robežām, ņemot vērā to, ka Rīgas ostas robežu teritorijā arī atrodas tur dažādas aizsargājamās dabas teritorijas un mazdārziņi un citas teritorijas, kas acīmredzami nav saistīti ar ostas funkcijām?

A. Maldups.

Nē, nav no Rīgas ostas priekšlikumi.

I. Nikuļceva.

Vai tad jums ir divos teikumos kāds viedoklis par šo situāciju Rīgā?

A. Maldups.

Nu, es gribētu teikt tā, ka primāri Ostas pārvaldei ir jāizvērtē tas, kas ir nepieciešams ostas attīstībai, jo Ostas likums diezgan precīzi pasaka, ka iekļauj ostas teritorijā to, kas ir paredzēts perspektīvai ostas attīstībai.

Un to arī Neilanda kungs vairākkārtīgi centās skaidrot, tas ir pats primārais ostas tā kā mērķis, uzdevums, tā ir unikāla vieta, kurā tiek apkalpoti kuģi, Latvijā tādu ir pavisam nedaudz un to nevar izveidot jebkurā vietā, tādēļ šī ir unikāla vieta, unikāla infrastruktūra. Primāri tā ir paredzēta tieši biznesa attīstībai, ostas attīstībai un viss, kas ar to nav saistīts, būtu jāizslēdz. Bet tikai un vienīgi Ostas pārvalde pati ir viskompetentākā to izvērtēt.

I. Nikuļceva.

Labi. Paldies.

Tad nākamais jautājums arī saistībā ar šīm te ostas robežām. Un man ir lūgums sniegt jūsu viedokli par šo te komercdarbības zonu. Es domāju, ka jums ir labāk kā man saprotams tas, ka komercdarbības zonā ir objekti, kas faktiski nav saistīti ar ostas darbību, bet tajā pašā laikā tieši šo nodokļu atvieglojumu iemeslu dēļ nebūtu iespējams izslēgt šīs te teritorijas no ostu robežām.

Tad lūgums sniegt jūsu viedokli tieši par šo zonu. Kāds būtu risinājums jūsu ieskatā? Vai ir pamatoti, ka arī šajā teritorijā ir pašvaldības īpašumu valdījums nodots Ostas pārvaldei un arī ir citi ierobežojumi, piemēram, atsavināt pašvaldību īpašumu.

A. Maldups.

Nu, te atkal ir jāskatās, ka joprojām mēs runājam par ostas teritoriju, joprojām attiecībā no Ostas likuma tā ir paredzēta konkrētam mērķim un ostas attīstībai. Laika gaitā ieviešot nodokļu atvieglojumus, brīvostas statusu, īpaši Ventspils ostā... nu, teiksim, tā... ņemot vērā visādus ģeopolitiskus notikumus un riskus, prioritātes par diversifikāciju, Ventspils osta izdarīja būtiskas izvēles attiecībā uz industrializācijas veidiem un tā tālāk... Līdz ar to arī industrializācijai vajadzēja plašākas teritorijas nekā pašas ostas funkcija kā kuģu apkalpe. Bet tagad tās domstarpības jau veidojas no tā, kurš pārvalda tās teritorijas. Mēs joprojām uzskatām, ka pārvaldnieks var būt tikai viens. Ostas pārvalde. Un nu nevar būt divi pārvaldnieki vienā teritorijā. Līdz ar to, vai nu viņu izņem no teritorijas, ja atstāj, tad pārvaldnieks ir Ostas pārvalde un vēlams ar pašvaldības līdzdalību.

I. Nikuļceva.

Nu, labi. Paldies par atbildi.

Tad man ir jautājums par termiņiem, kas varbūt būs tāds ļoti vienkāršs. Nu, pieteikuma iesniedzējs jau pieteikumā ir norādījis, ka Ostu likuma pārejas noteikumos

noteiktie termiņi ir faktiski neiespējami. Un droši vien tas attiecas arī uz jaunajiem termiņiem, kas ir noteikti šī gada februārī ar grozījumiem Ostu likumā.

Sakiet, tad ņemot vērā to, ka jūs minējāt, ka ir jauns likumprojekts, tad piekrītat, ka faktiski šie divreiz Ostu likumā noteiktie termiņi bija faktiski neiespējami? Kāds ir jūsu viedoklis?

A. Maldups.

Es nevaru tam piekrist, ka tie ir neiespējami. Es varu piekrist to, ka mēs kavējamies. Ir dažādi iemesli, kāpēc kavēšanās notiek, bet termiņu noteikšana ir... viņi būtu bijuši iespējami, bet tomēr domstarpību dažādos procesos, dažādi paralēli tiesību akti tika virzīti, kuru saskaņošana ir ļoti sarežģīta. Pie tam, arī šī sūdzība Satversmes tiesā... nu, arī tās rezultāts ir jāsapņo.

I. Nikuļceva.

Bet galvenais iemesls tad ir tās domstarpības, kāpēc šie termiņi netika ievēroti?

I. Strautmane.

Tieši tā. Satiksmes ministrija dara visu no savas puses, lai šos projektus sagatavotu un virzītu.

Mēs esam uzklauzījuši visādus viedokļus, saņēmuši iebildumus, mēs viņus runājam, pārrunājam, precizējam projektu... un projekts šobrīd, nu, ir tādā stadijā, ka rīt, kā jau teica pieteicēju pārstāvis Stuckas kungs, ka rīt valsts sekretāru sanāksmē tiks izskatīts Ostu likumprojekta grozījums arī par kārtējiem šiem te iebildumiem, kas ir arī saistāmi ar no Ventspils puses izteiktajiem iebildumiem.

I. Nikuļceva.

Labi. Paldies.

Un tad vēl viens tāds precizējošs jautājums tieši par to, ko jūs norādījāt, sniedzot paskaidrojumus un pēc tad vēl viens jautājums.

Tas precizējošais jautājums ir tāds, ka es varbūt ne visai labi sapratu jūsu viedoklī, bet jūs norādījāt, ka Latvija ir unitāra valsts un valsts ir izveidojusi pašvaldības un nevis pašvaldības valsti. Ja?

I. Strautmane.

Jā, bija tāds teikums.

I. Nikuļceva.

Jautājums ir tāds, ko jūs saprotat ar „valsts ir izveidojusi pašvaldības”. Vai tad pašvaldības nav ievēlētas tiešās vēlēšanās? Ko jūs saprotat ar to koncepciju?

A. Maldups.

Pašvaldības izriet no likuma.

I. Strautmane.

Pašvaldības pašas tā kā neizveidojās... mēs saprotam. Tas ir tāds process, kā ir ievēlētas amatpersonas pašvaldībās. Pašvaldības ir izveidotas uz likuma pamata un šo likumu ir pieņēmusi Saeima. Mēs to tā saprotam.

I. Nikuļceva.

Bet pašvaldības kā tādas ir izveidotas uz likuma pamata vai likumā ir noteikta pašvaldību kompetence...

A. Laviņš.

Nikuļcevas kundze, turpinām ar citiem jautājumiem. Šis tiek noņemts.

I. Nikuļceva.

Labi. Paldies.

Un tad pēdējais jautājums, ko, es ceru, ka Laviņa kungs nenoņems... bet es tomēr tad vēlos pajautāt par to pamatojumu, kāpēc ir tieši šāds sadalījums: kapitālsabiedrībā, proti, ne mazāk kā 60 procentu akcijas valstij un ne vairāk kā 40 pašvaldībai... bet nevis, piemēram, vienādi.

A. Maldups.

Nu... Tā bija politiska izšķiršanās, veidojot iepriekšējo valdību... tas pateikts deklarācijā... ar frāzi „palielinot valsts ietekmi”.

I. Strautmane.

Līdzšinējā ietekme bija paritātes princips..50 pret 50...

I. Nikuļceva.

Jā... un...

I. Strautmane.

Un no tā izriet šis te... nu, tā mēs sapratām šo te politisko nostāju. Mēs esam ierēdņi, kas izpilda politiķu dotos uzdevumus.

I. Nikuļceva.

Labi, es sapratu. Paldies.

A. Laviņš.

Lūdzu, Ventspils valstspilsētas pašvaldības domes pārstāvjiem vai būs jautājumi?

A. Stucka.

Jā, paldies, godātā tiesa. Man būs daži jautājumi godātajiem kolēģiem.

Patiesi iepriecināja tas, ko teica Maldupa kungs par to ostu robežu jautājumu un ka tas nav saistīts ar ostu reformu. Es tam pilnīgi piekrītu un to esmu vairākkārt arī akcentēju.

Tāpēc mans ir jautājums ir saistīts tieši ar to, par ko ir strīds, respektīvi, likumprojekta anotācijā ir norāde uz šo atzinumu „Par ostām”, par sagatavoto pētījumu. Tur šī atzinuma „Par ostām” 429. punktā ir rakstīts, ka, citēju, „pastāv vairāki iespējamie rīcības scenāriji ar pašvaldības īpašumiem. Pirms tam būtu ieteicams veikt papildu izvērtējumu par ostu pārvalžu valdījumā esošajiem pašvaldības īpašumiem, lai noteiktu to nepieciešamību plānotajai valsts kapitālsabiedrības darbībai” (ostas darbības, puduru attīstība un tā tālāk.

Jautājums ir: vai šāds izvērtējums ir sagatavots?

A. Maldups.

Nu, es saprotu. Primāri jau pati Ostas pārvalde vērtē, kas tai ir vajadzīgs un kas nav vajadzīgs ostas attīstībai. Ventspils ostas pārvalde tagad ir nākusi ar priekšlikumiem optimizēt... un primāri tas ir pašas ostu pārvaldes kompetencē izvērtēt...

A. Stucka.

Es sapratu jūsu pozīciju. Paldies.

Otrs jautājums. Tātad vēlreiz... Ostas pārvalde un ostas teritorija – tās ir divas dažādas lietas. Vai pašvaldība, Ventspils valstspilsētas pašvaldība, ir ierobežota izveidot kādu savu pašvaldības iestādi, lai apsaimniekotu un sekotu līdzī saviem aktīviem, kas nodoti pārvaldes valdījumā 160 miljonu eiro apmērā.

I. Strautmane.

Šeit ir jautājums, vai šis attiecas uz izskatāmo lietu, jo Ventspils dome ir izveidojusi šādu iestādi, „Ventspils osta” saucās šī iestāde. Tātad, Ventspilī ir trīs šobrīd šādi subjekti, kas saistīti ar ostu un ar šo te mērķi taisni pārvaldīt Ventspils pašvaldības piederošos īpašumus Ventspils brīvostas teritorijā. Un šobrīd pārstāvis mums prasa jautājumu, vai viņš bija tiesisks šo te izveidot...? Mums atbildes nav uz to. Mēs to nevaram vērtēt.

A. Stucka.

Kāpēc es pajautāju? Tāpēc, ka kolēģim bija tēze attiecīgi par to, ka Ostas pārvalde var pārvaldīt tikai un vienīgi viena pati ostas teritoriju. Tāpēc man jautājums: vai to nevar darīt arī attiecībā uz saviem īpašumiem pašvaldības iestāde?

I. Strautmane.

Ostu likums šobrīd nosaka, ka ostas teritorijā ir viens pārvaldnieks – Ostu brīvostu pārvalde. Līdz ar to tad pašvaldība droši vēlas tad šobrīd kādu tēzi saņemt no Satversmes tiesas, lai legalizētu šo te vai attaisnotu šīs savas iestādes izveidošanas pamatojumu.

A. Stucka.

Sapratu jūsu pozīciju.

Tālāk nākamais jautājums. Satiksmes ministrija, bez šaubām, ir pētījusi šo jautājumu... Maldupa kungs un arī jūs, Strautmanes kundze... Līdz ar to ir jautājums. Vai Satiksmes ministrijai ir informācija par jebkādu pasaulē ostu vienu... var nosaukt kaut vai vienu... varbūt varat nosaukt, kurā ostu pārvaldošajai institūcijai, kurā nepiedalās pašvaldība, bezatlīdzības valdījumā tiek nodots pašvaldības nekustamais īpašums?

A. Maldups.

Es neesmu pētījis, kurā ostā ir pašvaldības īpašums... Es nevaru atbildēt.

A. Stucka.

Un man tad pats pēdējais jautājums.

Cik šobrīd ir darbinieku akciju sabiedrībā „Ventas osta”?

I. Strautmane.

Desmit.

L. Priedīte-Kancēviča.

Mēs uz šo jautājumu jums sagatavotu atbildi, ja tiesa uzskata, ka tas ir būtisks lietas izskatīšanai, rītdienas laikā varam noskaidrot.

A. Laviņš.

Nē, šobrīd es nesaskatu, ka uz šo būtu nepieciešams saņemt rakstisku vai arī šobrīd mutisku atbildi.

Paldies.

A. Stucka.

Godātā tiesa... Šis jautājums... es paskaidrošu, lai paustu cieņu... tajā skaitā šis jautājums ir saistīts ar to, ka es akcentēju 160 miljonu eiro vērti aktīvi... Šis jautājums ir saistīts ar to, cik atbildīgi ir pieņemts lēmums... teiksim, cilvēkiem 160 miljoni pašvaldības aktīvu pārvaldīšanā...

A. Laviņš.

Stuckas kungs, tas ir tiesību jautājums vai politisks jautājums, kam šo nodot pārvaldībā...

A. Stucka.

Tātad es, kā jau to paskaidroju iepriekš, to saistīju ar labas likumdošanas principu attiecīgi par to, kāds ir bijis izvērtējums, lai pieņemtu šādu lēmumu.

A. Laviņš.

Labi. Paldies.

Savstarpējas cieņas apliecinājums...

A. Stucka.

Paldies.

A. Laviņš.

Un tagad virzīsimies uz priekšu un Saeimas pārstāvim dosim iespēju Satiksmes ministrijas pārstāvjiem uzdot jautājumus, ja tādi ir.

R. Neilands.

Nu, daudzi jautājumi jau bija adresēti un atbildēti.

Man viens jautājums Strautmanes kundzei. Vai es pareizi sapratu, ka jūs šobrīd arī esat Ventspils brīvostas pārvaldē?

I. Strautmane.

Jā. Jā, es esmu brīvostas pārvaldes valdes priekšsēdētāja.

R. Neilands.

Labi.

Un tad līdz ar to... šeit ļoti daudzi mēģināja tos kazuistiskos gadījumus ievilkt iekšā, tajā skaitā uzdodot man jautājumus par konkrētiem īpašumiem un tā tālāk...

Kā jūs vērtējat tieši šo situāciju, ka Ventspils ostas teritorijā ir tik daudz īpašumu, kas neattiecas uz ostas funkciju veikšanu? Vai tas ir bijis saprātīgs un

saimniecisks lēmums savulaik Ventspilī pieņemot lēmumu, šos īpašumus ieguldīt... nu, nevis ieguldīt, bet nodot attiecīgi šajā ostas teritorijā ... valdījumā.

I. Strautmane.

Jā, paldies par jautājumu. Manuprāt, vērtējot šo te situāciju, atbilde ir... nu, tāda mana, kas ir izkristalizējusies... Šis ir pašvaldības saimnieciskas dabas jautājums no pašvaldības tīri ticis risināts tādējādi, ka osta, brīvosta sniedza atbalstu pašvaldībai autonomo funkciju pildīšanai, piedaloties gan ielu uzturēšanā, gan ielu apgaismojuma nodrošināšanā, gan ielu būvniecībā, gan autobusu pieturu tīrīšanā... Līdz ar to tad šis, manuprāt, ir tāds... no šā te izrietošs, kāpēc ir nu arī šobrīd, cik mēs saprotam no izskatāmajā lietā sniegtajiem skaidrojumiem, ka šobrīd pašvaldība arī neiebilst, ka šie paši objekti atrodas šajā ostas teritorijā, ostas teritorija, viņuprāt, ir saglabājama ar esošajiem visiem... gan kapiem, gan baznīcām, gan bērnodārziem.

R. Neilands.

Labi. Tad tikai precizējošs jautājums. Vai es pareizi saprotu, ka jūs uzskatāt, ka tiem īpašumiem nevajadzētu atrasties, it sevišķi pie tiem apstākļiem, ka jūs esat arī rosinājuši... brīvostas pārvalde ir rosinājusi arī pašvaldībai attiecīgi šos īpašumus izslēgt.

I. Strautmane.

Jā. Tieši tā. Tā mēs arī uzskatām...

Un ja es drīkstu vēl vienu tādu repliku par Vītoliņa kunga teikto, ka viņš apstrīdēs šo te nomas līgumu attiecībā uz zemi zem bērnodārza... esošo zemes nomas līgumu... tad tieši pašvaldība bija tā, kura brīvostas pārvaldē vērsās ar to, ka brīvostas pārvaldei ir jāsamaksā nekustamā īpašuma nodoklis par šo te zemi esošo, kas ir zem bērnodārza.

Tāpēc brīvostas pārvalde bija normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā bija spiesta vērsties atkal pie šīs iestādes, kas lieto šo ēku, ka ir jānomā šī te zeme. Tas ir tāds vienkāršs... Nu, tas nebūtu noticis, ja tiktu laikus izgrozītas šīs te robežas.

R. Neilands.

Paldies. Nebūs citu jautājumu.

A. Laviņš.

Tā. Paldies Satiksmes ministrijas pārstāvjiem par dalību tiesas sēdē un par sniegtajām atbildēm uz lietas dalībnieku un tiesnešu jautājumiem. Paldies. Novēlēšu jums jauku pēcpusdienu.

Tā, cienījamie lietas dalībnieki! Šodien ieplānoto darbu apjomu esam paveikuši, tāpēc tiesas sēdē tiek izsludināts pārtraukums līdz 20. septembrim pulksten 10.00.

Esam 20. septembrī ieplānojuši uz klausīt piecas pieaicinātās personas: Danovska kungu, Kovaļevskas kundzi, Rīgas valstspilsētas pašvaldības pārstāvi un arī vēl divas biedrības. Tāds ir darba apjoms 20. septembrī. Es to norādu, lai jums būtu saprotams, kas sekos.

Tāpēc šobrīd, kā jau teicu, tiek izsludināts pārtraukums līdz 20. septembra pulksten 10.00

Visu labu!

(Pārtraukums.)

Tiesas sēdes sekretāre

Laura Stutāne

Stenogrāfiste

Mārīte Ceļmalniece